

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Mgr. Kateřina Knězová

Popírání pohledávek v insolvenčním řízení

Rigorózní práce

Pověřený akademický pracovník: JUDr. Tomáš Pohl

Tematický okruh: Civilní právo procesní

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu): 30. 10. 2024

Prohlašuji, že jsem předkládanou rigorózní práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 200 326 znaků včetně mezer.

V Praze dne 30. 10. 2024

Mgr. Kateřina Knězová

Obsah

Úvod	5
1. Shrnutí a základní pojmy insolvenčního řízení	8
2. Kategorizace pohledávek	12
2.1. Kategorizace pohledávek dle jejich povahy.....	12
2.2. Kategorizace pohledávek dle způsobu přihlašování	25
3. Přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení a jejich přezkum	28
3.2. Předpoklady přihlášení.....	28
3.3. Přihláška pohledávky	28
3.4. Lhůta pro přihlášení pohledávek.....	30
3.5. Důsledky spojené s nepodáním přihlášky do insolvenčního řízení dlužníka	33
3.6. Účinky spojené s podáním přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení.....	33
3.7. Dispozice s přihláškou a pohledávkou.....	34
3.8. Jiné způsoby uplatňování pohledávek než přihláškou	36
4. Přezkum přihlášky pohledávky a přezkum pohledávky.....	38
4.1. Přezkum přihlášky pohledávky	38
4.2. Přezkum pohledávky	40
4.3. Přezkum pohledávek v konkursu a reorganizaci.....	41
4.4. Přezkum pohledávek v oddlužení	42
5. Popírání pohledávek.....	43
5.2. Popěrný úkon	43
5.3. Vadný popěrný úkon.....	45
5.4. Popření pravosti pohledávek.....	47
5.5. Popření výše pohledávek	48

5.6.	Popření pořadí pohledávek.....	52
5.7.	Co není spor o pořadí pohledávky	54
6.	Subjekty oprávněné popírat pohledávky	55
6.2.	Popěrné právo insolvenční správce.....	56
6.3.	Popěrné právo dlužníka.....	63
6.4.	Popěrné právo ostatních věřitelů.....	65
7.	Spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek	69
7.2.	Incidenční žaloba	69
7.3.	Průběh po podání žaloby.....	70
7.4.	Vedlejší účastenství v odporovém sporu	70
7.5.	Rozhodnutí v incidenčním sporu	71
7.6.	Smírné řešení incidenčního sporu.....	72
7.7.	Náhrada nákladů řízení	72
7.8.	Účinné popření nadsazené pohledávky.....	74
8.	Komparace právní úpravy se slovenskou právní úpravou	78
	Závěr.....	79
	Seznam použitých zdrojů	82
	Abstrakt v českém jazyce	87
	Abstrakt v anglickém jazyce	89
	Název práce a klíčová slova v českém jazyce.....	90
	Název práce a klíčová slova v anglickém jazyce	90

Úvod

Insolvenční právo je soubor právních norem upravující především průběh insolvenčního řízení, tj. řízení v rámci, kterého by mělo dojít ke spravedlivému rozdělení majetku dlužníka, který se nachází v úpadku mezi jeho věřitele. Úpadkem se rozumí právní stav, kdy dlužník již není schopen hradit své závazky a jeho majetek nepostačuje k jejich úhradě. Dalo by se říci, že dlužník podáním insolvenčního návrhu žádá o tzv. záchranné lano a ochranu před dalším navyšováním jeho dluhů. Na jedné straně insolvenčního řízení stojí dlužník, který usiluje o to, aby po jeho úspěšném ukončení mohl vstoupit do života opět bez závazků a s čistým štítem. Na druhé straně stojí věřitelé dlužníka, kteří v rámci insolvenčního řízení chtějí dosáhnout, co nejvyššího uspokojení svých pohledávek. Primárním cílem insolvenčního práva je nalézt rovnováhu mezi právy věřitelů a dlužníků a zajistit spravedlivé rozdělení majetku dlužníka mezi věřitele.

Práva věřitelů a dlužníků jsou tedy v insolvenčním řízení často v konfliktu, což klade na zákonodárce vysoké nároky při tvorbě právních předpisů. Ten musí vždy pečlivě zvažovat, či práva by měla mít v konkrétní situaci přednost tak, aby byla zachována spravedlnost pro obě strany. Hlavním cílem právních norem insolvenčního práva je zajistit, aby žádná ze stran nebyla nespravedlivě poškozena a naopak, aby druhá z nich nebyla nedovoleně zvýhodněna.

Ochrana poskytovaná věřitelům a dlužníkům v rámci insolvenčního řízení se liší v závislosti na způsobu řešení úpadku či předlužení dlužníka. Ten je dán osobou dlužníka. V insolvenčním řízení může být osobou dlužníka jak právnická osoba, tak fyzická osoba podnikající i nepodnikající. Pokud je dlužníkem fyzická osoba nepodnikající, je primárním cílem insolvenčního řízení navrátit tuto osobu zpět do normálního života a umožnit jí vymanění se z dluhů. Tento přístup upřednostňuje obnovu finanční stability dlužníka před maximálním uspokojením pohledávek věřitelů. Naopak u právnických osob a fyzických osob podnikajících se insolvenční řízení více zaměřuje na co nejvyšší uspokojení věřitelů. Takový diferencovaný přístup zajišťuje, že insolvenční proces je přizpůsoben specifickým potřebám jednotlivých typů dlužníků, čímž se dosahuje spravedlivějšího a efektivnějšího řešení úpadkových situací.

V posledních letech lze pozorovat, že zákonodárce při tvorbě právních norem v oblasti insolvenčního práva spíše upřednostňuje práva dlužníků. V současné době je vstup do insolvenčního řízení umožněn širšímu okruhu osob, přičemž se rovněž zmírňují podmínky pro jeho úspěšné ukončení. Pohledávky věřitelů jsou kategorizovány podle jejich původu, okamžiku vzniku a dalších jiných hledisek, přičemž některým kategoriím pohledávek je prisuzována nižší míra uspokojení než jiným. Dlužník tak v rámci úspěšného ukončení

insolvenčního řízení často čelí menšímu množství pohledávek k úhradě než dříve. Mohlo by se tak zdát, že věřitelé v insolvenčním řízení tahají za kratší konec, protože na konci procesu dosáhnou pouze částečného uspokojení svých pohledávek, nebo v některých případech žádného, pokud jsou jejich pohledávky zařazeny do specifické kategorie s nižší mírou uspokojení.

Na druhou stranu však nelze opomenout jednání věřitelů, kteří se v průběhu insolvenčního řízení snaží najít všemožné cesty, jak tato ochranná ustanovení dlužníků v insolvenčním řízení obejít a dosáhnout co nejvyššího uspokojení svých pohledávek. Jedním ze způsobů je přihlášení pohledávek v co nejvyšší výši, a to i např. za uplatnění nepřiměřeně vysokých smluvních pokut či nepřiměřeně vysokého příslušenství samotných pohledávek. Další metodou, kterou věřitelé často využívají, je přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka jako pohledávky spadající do jiné kategorie, než do které by měla skutečně spadat, což může vést k její vyšší prioritě při uspokojování. Tyto praktiky ukazují, jak dynamické a komplikované může insolvenční řízení být, a zdůrazňují potřebu pečlivého dohledu a regulace, aby byla zajištěna rovnováha mezi právy dlužníků a věřitelů.

S ohledem na výše uvedené je tak zřejmé, že institut popírání pohledávek je jednou z nejdůležitějších fází insolvenčního řízení pro dosažení jeho účelu. Má-li dojít ke spravedlivému uspokojení pohledávek všech věřitelů v insolvenčním řízení, je jistě nezbytné, aby byly do insolvenčního řízení dlužníka přihlášeny jen pravé pohledávky ve správné výši a aby tyto byly následně i zařazeny do správné kategorie. V případě, že by se věřitel rozhodl přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka neexistující pohledávku, mělo by jistě insolvenční právo umožnit dlužníkovi a insolvenčnímu správci proti přihlášení této pohledávky bojovat. K tomuto účelu slouží právě popěrné právo, které insolvenční normy přiznávají nejen dlužníkům, insolvenčním správcům, ale i ostatním věřitelům, kteří mají taktéž v insolvenčním řízení dlužníka přihlášeny své pohledávky.

Tématem této rigorózní práce je institut popírání pohledávek a jeho fungování v insolvenčním řízení. Pro účely jeho pochopení se první část této práce zaměřuje na kategorizaci pohledávek, které mohou či naopak nemohou být v insolvenčním řízení dlužníka uspokojeny. Na způsob uspokojení pohledávek v insolvenčním řízení i možnost jejich popření má totiž vliv i např. způsob uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení dlužníka. Pohledávky věřitelů lze kategorizovat dle několika hledisek. Roztřídění pohledávek do jednotlivých kategorií je pak i vodítkem pro důvody, pro které lze pohledávky v insolvenčním řízení s úspěchem popírat.

Druhá část této práce se pak zabývá problematikou výkonu popěrného práva v insolvenčním řízení dlužníka, tj. tím, kdo, kdy a za jakých podmínek může pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka popírat. Popěrné právo není všem účastníkům insolvenčního řízení přiznáno za stejných podmínek, kdy dokonce některým účastníkům insolvenčního řízení není přiznáno vůbec. Popěrné právo některých účastníků insolvenčního řízení je omezeno, co do důvodů popření pohledávek nebo do účinku popěrného úkonu na další průběh insolvenčního řízení dlužníka.

S ohledem na rozmanitost pohledávek přihlašovaných do insolvenčních řízení dlužníků a způsoby jejich uplatnění v insolvenčním řízení dlužníků je nezbytné, aby právní normy insolvenčního práva byly doplněny robustní judikaturou insolvenčních soudů. Tu nejvýznamnější tato práce zohledňuje při svých závěrech. S ohledem na její množství je však nemožné, aby tato práce postihla celou problematiku rozhodovací praxe insolvenčních soudů. Cílem této práce je tak alespoň nastínit postup, jakým mohou účastníci insolvenčního řízení uplatnit popěrné právo u pohledávek, které jsou nejčastěji do insolvenčních řízení dlužníků přihlašovány, jaké důvody lze pro jejich popření uvést a jak se případnému popření pohledávky bránit.

Na závěr této práce bude včleněna komparace české právní úpravy s právní úpravou insolvenčního práva na Slovensku.

1. Shrnutí a základní pojmy insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je v České republice upraveno zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) (dále jen jako „**InsZ**“). Na spory vedené v rámci insolvenčního řízení se přiměřeně použijí i ustanovení zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen jako „**OSŘ**“) a případně i ustanovení zákona č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních (dále jen jako „**ZŘS**“). Jejich použití však nesmí být v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení.¹

Insolvenční zákon vymezuje svůj předmět v úvodních ustanoveních následovně: *„řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužnickým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužnických věřitelů a oddlužení dlužníka.“*²

Z tohoto vyplývá, že insolvenční řízení je zvláštním druhem civilního řízení, jehož subjekty jsou především dlužník a jeho věřitelé. Jak už bylo zmíněno, dlužníkem může být jak právnická osoba, tak fyzická osoba podnikající či fyzická osoba nepodnikající. K zahájení insolvenčního řízení musí být shledán dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek. Úpadek dlužníka lze prohlásit, je-li dlužník v platební neschopnosti nebo je v předlužení. Dlužník se nachází v platební neschopnosti, pokud má dva anebo více věřitelů a závazky, které není objektivně schopen platit, přičemž tyto závazky musí být po splatnosti po dobu delší než 30 dnů. Následně InsZ vymezuje vyvratitelné právní domněnky, za jakých okolností lze usuzovat, že se dlužník nachází v platební neschopnosti.³ Úpadek je zkoumán u dlužníka, který je fyzickou osobou nepodnikající. Je-li dlužníkem fyzická osoba podnikající či právnická osoba, zkoumá se, zda je tato osoba v předlužení. Předlužením se rozumí stav, kdy souhrn dluhů dlužníka je vyšší než hodnota jeho majetku. Do souhrnu dluhů se započítávají jak dluhy splatné, tak i dluhy nesplacené. Mluvíme-li o hrozícím úpadku pak se jedná o situace, kdy lze *„důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.“*⁴

---

¹ Srov. ustanovení § 7 InsZ.

² Srov. ustanovení § 1 InsZ.

³ Srov. ustanovení § 3 odst. 2 InsZ.

⁴ Srov. ustanovení § 3 odst. 5 InsZ.

Věřitel se subjektem insolvenčního řízení stává v případě, že jeho pohledávka splní podmínky pro její uspokojení v insolvenčním řízení dlužníka a učiní-li věřitel vše, co mu InsZ ukládá, tj. především přihlásí-li řádně a včas svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka a případně ubrání-li se popření jeho pohledávky jiným subjektem insolvenčního řízení. Dalším subjektem insolvenčního řízení je insolvenční správce. Tím může být pouze osoba zapsaná do seznamu Ministerstva spravedlnosti České republiky, tj. insolvenční správce musí mít ke své činnosti předmětná oprávnění. Ač by se tak na první pohled mohlo zdát, insolvenční správce není zástupcem žádného ze subjektů insolvenčního řízení, a to ani dlužníka. Insolvenční správce je zvláštním procesním subjektem insolvenčního řízení, jehož úkolem je co nejrychleji a nejefektivněji naplnit cíl insolvenčního řízení. Insolvenční správce má tak dle InsZ různá oprávnění pro výkon své činnosti. Tato oprávnění se liší dle způsobu řešení úpadku dlužníka, kdy mohou spočívat i v oprávnění insolvenčního správce plně nakládat s majetkem dlužníka, a to i proti jeho vůli. Obecně lze však shrnout, že úkolem insolvenčního správce v insolvenčním řízení je vyhotovit seznam pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka, které by v něm měly být uspokojeny, dosáhnout vyloučení těch pohledávek, které jsou neoprávněné, sepsat majetek dlužníka a tento případně zpeněžit za účelem uspokojení přihlášených pohledávek. Insolvenční správce je v přímém kontaktu jak s věřiteli, tak s dlužníkem. V některých případech je insolvenční správce vázán pokyny věřitelů, kteří mohou vytvořit věřitelské orgány.⁵

Subjektem nadaným rozhodovací pravomocí je v insolvenčním řízení insolvenční soud. Jeho úkolem je nejen rozhodovat o zásadních otázkách týkajících se insolvenčního řízení, tj. např. o tom, zda se dlužník nachází v úpadku či nikoli. Insolvenční soud má pravomoc rozhodovat v rámci incidenčních sporů o tom, zda je pohledávka přihlášena do insolvenčního řízení oprávněně či nikoli. Insolvenční soud má dále i dozorovou funkci. Insolvenční soud dohlíží na činnost všech subjektů insolvenčního řízení, včetně insolvenčního správce. Insolvenčním soudem je vždy v prvním stupni krajský soud, v jehož obvodu má dlužník své bydliště či sídlo.

InsZ dále jako procesní subjekty vyjmenovává státní zastupitelství, které se rozhodlo vstoupit do insolvenčního řízení dlužníka nebo do incidenčního sporu, a dále likvidátora dlužníka.⁶ Státní zastupitelství je oprávněno vstoupit do zahájeného, a ještě probíhajícího insolvenčního řízení, je-li toto nezbytné za účelem naplnění veřejného zájmu. Podnět ke vstupu státního

---

⁵ Srov. ustanovení § 46 a násl. InsZ.

⁶ Srov. ustanovení § 9 InsZ.

zastupitelství do insolvenčního řízení může dát dlužník, věřitel i insolvenční správce. V rámci svého působení v insolvenčním řízení může státní zastupitelství získat poznatky pro trestní řízení. Státní zastupitelství je oprávněno v insolvenčním řízení setrvat jen po dobu, kdy trvá právní zájem na jeho účasti. Likvidátor vstupuje do insolvenčního řízení v případě, že je prohlášen úpadek dlužníka právnické osoby, která se v době vydání rozhodnutí o úpadku nacházela v likvidaci. Rozsah oprávnění likvidátora se v insolvenčním řízení snižuje, neboť některá z nich přecházejí na insolvenčního správce. Likvidátor je povinen poskytovat insolvenčnímu správci všechnu nezbytnou součinnost a kooperovat s ním za účelem naplnění cíle insolvenčního řízení.

Jak již bylo zmíněno, průběh insolvenčního řízení a postavení jednotlivých subjektů se liší s ohledem na způsob řešení úpadku dlužníka. InsZ rozeznává tři základní způsoby řešení úpadku dlužníka, a to oddlužení, konkurz a reorganizaci. Zvláštní způsob řešení úpadku pak mají finanční instituce.⁷ Tyto zvláštní způsoby řešení úpadku finančních institucí se týkají pouze úzkého okruhu dlužníků s ohledem na jejich specifické postavení. Tímto zvláštním subjektem jsou typicky banky. Celý průběh insolvenčního řízení je upraven odlišně od toho „běžného“ tak, aby reflektoval specifičnost dlužníka a jeho věřitelů. S ohledem na výraznou odlišnost průběhu insolvenčního řízení tohoto typu a jeho nestandardnost, tato rigorózní práce toto řízení dále nerozebírá, neboť se ani netýká problematiky, na kterou se tato rigorózní práce zaměřuje.

Konkurz je likvidační způsob, jakým lze úpadek dlužníka řešit. Tímto způsobem lze řešit úpadek právnické i fyzické osoby. V rámci konkurzu dochází ke zpeněžení majetkové podstaty dlužníka a k poměrnému uspokojování všech pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení. V případě, že v rámci konkurzu nebudou plně uspokojeny všechny přihlášené pohledávky, tyto pohledávky skončením insolvenčního řízení nezanikají, nestanoví-li však InsZ jinak.

Reorganizace a oddlužení jsou naopak nelikvidačními způsoby řešení úpadku dlužníka. Reorganizace je možná pouze u dlužníků právnických osob a fyzických osob podnikajících. U fyzické osoby podnikající je reorganizace přípustná pouze v případě, že tato fyzická osoba má *„podnik, jehož provoz lze reorganizací zachovat (ve smyslu pokračování v provozu podniku nebo znovuobnovení provozu podniku). Nicméně tam, kde dlužník – fyzická osoba, který má živnostenské oprávnění, na jehož základě již „nepodniká“, nemá ani podnik, jenž by mohl být*

---

⁷ Srov. ustanovení § 367 a násl. InsZ.

*reorganizován, lze uzavřít, že reorganizace je bez dalšího vyloučena (je nepřipustná).*⁸ Tato skutečnost je zřejmá z povahy reorganizace, která spočívá v postupném uspokojování pohledávek věřitelů za současného zachování fungování podniku dlužníka. Cílem reorganizace je umožnit dlužníkovi pokračovat v jeho činnosti i po skončení insolvenčního řízení. Průběh reorganizace se řídí reorganizačním plánem, který musí schválit věřitelé a insolvenční soud.

Oddlužení je způsob řešení úpadku především dlužníka jako fyzické osoby nepodnikající. Za splnění určitých podmínek však může oddlužení navrhnout i fyzická osoba podnikající.⁹ Dluhy z podnikání lze řešit v rámci oddlužení, pokud věřitel pohledávky vzniklé z podnikání souhlasí s tím, aby byl úpadek dlužníka řešen oddlužením. Věřitel je povinen svůj nesouhlas s tím, aby se úpadek dlužníka fyzické osoby podnikající řešil oddlužením, odůvodnit. Nechce-li věřitel s tímto souhlas udělit, aniž by k tomu měl relevantní právní důvod, může být toto jeho jednání považováno za zjevné zneužití práva, které nepožívá právní ochrany.¹⁰ Oddlužením může projít i právnická osoba, která není považována za podnikatele a nemá tedy dluhy spojené s podnikáním. Tímto subjektem je například společenství vlastníků jednotek, které jednak není založeno za účelem podnikání a zároveň se ani nezapisuje do obchodního rejstříku. Jako další příklad takového subjektu lze uvést nadace.

Návrh na řešení úpadku oddlužením může na rozdíl od jiných způsobů řešení úpadku podat pouze dlužník. Návrh na povolení oddlužení podává dlužník společně s insolvenčním návrhem. Podá-li insolvenční návrh na dlužníka jiná osoba, může návrh na oddlužení podat dlužník ve lhůtě třiceti dnů od doručení insolvenčního návrhu dlužníkovi. Dlužník by měl být o této lhůtě a o právu podat návrh na oddlužení poučen při doručování insolvenčního návrhu. Dluhy vzniklé z manželství, ze kterých jsou manželé zavázáni společně a nerozdílně, lze dále řešit společným návrhem manželů na společné oddlužení manželů¹¹.

V rámci oddlužení dochází k poměrnému uspokojování pohledávek na základě stanoveného splátkového kalendáře. Tento způsob uspokojování pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka může být částečně doplněn i o finanční prostředky získané z prodeje majetku dlužníka. Tyto dva způsoby provádění oddlužení, tj. plnění splátkového kalendáře a zpeněžení majetku dlužníka, mohou být v insolvenčním řízení kombinovány, a to s ohledem na majetkové poměry dlužníka. V případě, že dlužník splní podmínky pro oddlužení vymezené v ustanovení

---

⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 06. 2015, sp. zn. 29 NSČR 50/2013.

⁹ Srov. ustanovení § 389 odst. 2 InsZ.

¹⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. 29 NSČR 114/2019.

¹¹ Srov. ustanovení § 394a InsZ.

§ 412a InsZ, může insolvenční soud vydat rozhodnutí o tom, že se dlužník osvobozuje od úhrady dluhů, které nebyly v insolvenčním řízení uspokojeny. Toto osvobození se vztahuje i na ty pohledávky, které nebyly do insolvenčního řízení dlužníka přihlášeny nebo se k nim v rámci insolvenčního řízení dlužníka nepřihlíželo. Nikdy však nelze dlužníka osvobodit od dluhů, které vznikly po vydání rozhodnutí o úpadku.

Způsob řešení úpadku dlužníka se může v průběhu insolvenčního řízení změnit. Za určitých podmínek tak může dojít k vydání rozhodnutí o změně způsobu řešení úpadku dlužníka, a to např. z reorganizace na konkurz či z oddlužení na konkurz. Vzhledem k tomu, že subjekty insolvenčního řízení mají při různých způsobech řešení úpadku dlužníka jiný rozsah práv, je v zájmu všech subjektů insolvenčního řízení pravidelně sledovat jeho vývoj a včas reagovat na případné změny v řešení úpadku dlužníka, a to za účelem ochrany svých práv.

I přes specifika každého jednotlivého insolvenčního řízení, lze obecně uvést, že insolvenční řízení má dohromady čtyři základní fáze, a to fázi zahájení insolvenčního řízení na návrh a rozhodování o úpadku dlužníka, fázi, při které dochází k výběru způsobu řešení úpadku dlužníka s ohledem na osobu dlužníka, povahu přihlašovaných pohledávek a na aktiva v majetkové podstatě dlužníka, fázi spočívající v samotné realizaci vybraného způsobu řešení úpadku dlužníka a fázi skončení insolvenčního řízení dlužníka.

2. Kategorizace pohledávek

2.1. Kategorizace pohledávek dle jejich povahy

Pohledávky, které mohou být v rámci insolvenčního řízení dlužníka uspokojeny, lze rozdělit do několika kategorií dle jejich vlastností. Zatřídění pohledávky do určité kategorie má vliv na způsob, jakým bude s touto pohledávkou během insolvenčního řízení dlužníka nakládáno a na způsob, jak může být tato pohledávka během insolvenčního řízení dlužníka popřena či následně i uspokojena. Níže je uveden základní přehled kategorií pohledávek v rámci insolvenčního řízení.

2.1.1. Splatné a nesplatné pohledávky

Věřitel je oprávněn do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit splatnou i nesplatnou pohledávku. Je-li pohledávka považována za splatnou či nikoli, se posuzuje ke dni jejího přihlášení do insolvenčního řízení dlužníka. Splatná pohledávka nevyžaduje žádný zvláštní režim, a to bez ohledu na způsob řešení úpadku dlužníka. Způsob nakládání s nesplatnou

pohledávkou se však liší dle způsobu řešení úpadku dlužníka. Je-li úpadek dlužníka řešen konkurzem, nastává u nesplatné pohledávky věřitele automaticky fikce její splatnosti dle ustanovení § 250 InsZ, a to ke dni prohlášení konkurzu dlužníka. S nesplatnou pohledávkou se v tomto případě bude zacházet, jako kdyby její splatnost již nastala.¹² Zvláštní postup při uspokojení nesplatných pohledávek je upraven v InsZ i pro reorganizaci. Způsob, jakým bude s nesplatnou pohledávkou nakládáno v rámci reorganizace, určuje reorganizační plán. Způsob tedy nemusí být pro všechny nesplatné pohledávky stejný.

V otázce oddlužení však InsZ mlčí. InsZ neupravuje, jakým způsobem nakládat s nesplatnými pohledávkami v tomto případě. Postup, jak nakládat s nesplatnými pohledávkami v oddlužení, byl stanoven až prostřednictvím soudní judikatury a odborné literatury. Komentářová literatura dospěla k závěru, že ustanovení § 250 InsZ, které upravuje fikci splatnosti pohledávky věřitele v insolvenčním řízení, lze aplikovat i v případě, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením zpeněžením majetkové podstaty dlužníka.

Postup pro případ, kdy je oddlužení dlužníka řešeno formou splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty, stanovila naopak soudní judikatura. Tou bylo dovozeno, že insolvenční správce by měl do splátkového kalendáře zahrnout všechny pohledávky, které by měly být pomocí splátkového kalendáře uspokojeny, ať už jsou splatné či nikoli. Vyčlenění nesplatných pohledávek z možnosti jejich uspokojení v rámci splátkového kalendáře by totiž činilo jejich přihlášení do insolvenčního řízení bezvýznamným, nehledě na jejich případný následný přezkum.

Rozhodnutími Vrchního soudu v Praze, konkrétně rozhodnutím č.j. 3 VSPH 1321/2012-B-16 a rozhodnutím č.j. 1 VSPH 1808/2014-B-13, byl vyvrácen dříve používaný právní názor, že nesplatné pohledávky by měly být do splátkového kalendáře zařazovány až poté, co nastane jejich splatnost. Tento právní názor totiž odporuje účelu oddlužení, kterým je osvobodit dlužníka od všech pohledávek, tedy jak těch přihlášených, tak těch nepřihlášených do insolvenčního řízení. V případě, že se dlužník úspěšně oddluží, může být insolvenčním soudem rozhodnuto o tom, že se dlužník osvobozuje od všech dluhů, a to včetně těch nepřihlášených do insolvenčního řízení. Toto rozhodnutí insolvenční soud činí bez ohledu na míru uspokojení pohledávek v insolvenčním řízení a bez ohledu na důvody, proč pohledávky nebyly v tomto

---

¹² Srov. ustanovení § 250 InsZ.

řízení uspokojovány. Důsledkem takového rozhodnutí by bylo, že dlužník by byl zcela osvobozen od nesplatných pohledávek, na které by se v insolvenčním řízení nehradilo ničeho.

Řešením výše uvedeného by jistě bylo vynětí nesplatných pohledávek z osvobození dlužníka. To by však vedlo k tomu, že by dlužník musel tyto pohledávky po úspěšném dokončení oddlužení uhradit. Tento postup by tak byl zcela v rozporu s účelem oddlužení.

Vrchní soud v Praze tedy ve výše uvedených rozhodnutích došel k tomu, že do splátkového kalendáře by měly být zahrnuty i nesplatné pohledávky a mělo by se počítat s jejich uspokojením v rámci insolvenčního řízení dlužníka. Tento postup nejenže zajišťuje spravedlivé zacházení se všemi věřiteli, ale také napomáhá dosažení hlavního cíle oddlužení, kterým je umožnit dlužníkovi nový začátek bez dluhů.

Výše uvedený postup se nejvíce problematickým u přihlášených nesplatných pohledávek, které se stanou splatnými v průběhu insolvenčního řízení dlužníka. V tomto ohledu si lze představit, že insolvenční správce bude při vypracování splátkového kalendáře počítat s uspokojením i nesplatných pohledávek. Do doby splatnosti nesplatných pohledávek bude insolvenční správce deponovat příslušné splátky na vedlejším bankovním účtu. Po splatnosti předmětné pohledávky insolvenční správce tyto deponované prostředky vyplatí k rukám věřitele. Takový postup insolvenčního správce byl soudní judikaturou, a to např. rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 09. 2010, sp. zn. 29 NSCR 6/2008, potvrzen pro případ pohledávek, které jsou ke dni sestavení splátkového kalendáře předmětem nepravomocně ukončeného incidenčního sporu. V tomto případě insolvenční správce nečeká na splatnost pohledávky, ale na rozhodnutí insolvenčního soudu v incidenčním sporu. Toto rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky upravuje i způsob, jakým by měl insolvenční správce postupovat v případě, že by nakonec byla pohledávka v probíhajícím incidenčním sporu úspěšně popřena. Insolvenční správce má v takovém případě deponované prostředky rozdělit rovnoměrně mezi ostatní věřitele pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka. Tento postup je tak nepochybně vhodný i pro nesplatné pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka za situace, že se tyto stanou splatné v jeho průběhu.

Otázkou zůstává, zda lze tento postup použít i v případě, že se nesplatná pohledávka nestane splatnou ani do konce insolvenčního řízení dlužníka. Vycházejí z výše zmiňovaného rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky, by měl insolvenční správce deponované prostředky před skončením insolvenčního řízení rozdělit mezi ostatní věřitele. Věřitel přihlášené pohledávky, která se nestala splatnou ani ke konci insolvenčního řízení, by tak z insolvenčního

řízení neobdržel žádné plnění na svou pohledávku. V rámci osvobození dlužníka od plnění dalších dluhů by tak věřitelova pohledávka zanikla bez jakéhokoli jejího uspokojení, ač věřitel učinil vše pro její uplatnění. Dle mého názoru by se k těmto pohledávkám mělo přistupovat odlišně.

Jedním z možných řešení je uložení sumy deponovaných splátek na zvláštní úschovný účet i po skončení insolvenčního řízení, a to až do splatnosti předmětné pohledávky. Tento přístup se jeví jako nejvíce spravedlivý vzhledem k poměru uspokojení všech věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka. Celkově však tento způsob považuji za finančně i administrativně náročný. Pro insolvenčního správce by to znamenalo nalézt po skončení insolvenčního řízení vhodného schovatele, který poskytne dostatečné záruky, že v době splatnosti pohledávky, jež může nastat až za několik let, bude schopen deponované prostředky věřiteli vyplatit. Zároveň by tento schovatel musel být ochoten zavázat se k tomuto dlouhotrvajícímu závazku. Lze předpokládat, že schovatel by tak činil za úplatu. Tato odměna by jistě mohla být hrazena z deponovaných prostředků, pokud by pravidelně připisovaný úrok z deponované částky nebyl pro schovatele dostačující. Otázkou zůstává, zda by tato varianta byla vůbec výhodná pro věřitele s ohledem na výši deponované částky a výši možné odměny schovatele, která by z ní byla strhávána.

Jako druhé možné řešení se nabízí již výše zmiňované vyloučení pohledávky, se kterou bylo počítáno v insolvenčním řízení, avšak její splatnost nenastala ani do jeho konce, z osvobození dlužníka od jejího hrazení po skončení insolvenčního řízení dle ustanovení § 414 InsZ. InsZ z osvobození od hrazení ze strany dlužníka obecně vylučuje určité kategorie pohledávek. Komentářová literatura k tomu uvádí následující:

„Z osvobození jsou rovněž vyloučeny pohledávky zahrnuté do oddlužení, které vznikly po rozhodnutí o úpadku. Typicky půjde o pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené; § 168 a 169, osvobození se ovšem rovněž nevztahuje na pohledávky z nových dluhů, které na sebe dlužník převzal v době po schválení oddlužení [srov. § 412 odst. 1 písm. g)], kdy byl oprávněn disponovat s majetkovou podstatou; tyto dluhy samozřejmě neprocházejí oddlužením (pokud tedy nejsou pohledávkami za majetkovou podstatou nebo pohledávkami jim rovnocennými). Tato výjimka nedopadá tedy na pohledávky, které se pouze staly splatnými až po rozhodnutí o úpadku, vznikly však dříve.“¹³

---

¹³ ERBSOVÁ, Hana. § 414 [Osvobození dlužníka od placení pohledávek]. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1662.

Dle komentářové literatury se tak osvobození dlužníka dle ustanovení § 414 InsZ v případě splnění oddlužení obecně nevztahuje na pohledávky, které se staly splatné až po rozhodnutí o úpadku dlužníka. Jak již však bylo zmíněno, tento postup je v rozporu s účelem a cíli současné právní úpravy, tj. aby dlužníci vycházeli z oddlužení zcela osvobozeni od dalších dluhů. Obecné vyloučení nesplatných pohledávek z osvobození dlužníka by tak bylo v přímém rozporu s tímto cílem a účelem. Nabízí se však otázka, zda by insolvenční soud nemohl z osvobození dlužníka vyloučit pouze některé konkrétní nesplatné pohledávky věřitelů, a to jejich výčtem v rámci rozhodnutí o osvobození dlužníka od hrazení dalších pohledávek. Ze znění InsZ nevyplývá, zda ustanovení § 414 InsZ připouští vydat insolvenčnímu soudu takové rozhodnutí. Tato otázka nebyla řešena ani soudní judikaturou. Pro účely vyloučení libovůle insolvenčního soudu by k tomuto musel být dán zákonem či soudní judikaturou přesný postup, jinak lze počítat s tím, že by takové rozhodnutí insolvenčního soudu bylo napadáno věřiteli, jejichž pohledávky by nebyly z osvobození vyloučeny.

Dle mého názoru je nejvhodnějším řešením kombinace obou výše zmíněných postupů. Dle mého názoru by to měl být právě insolvenční soud, který by v rámci vydání rozhodnutí o osvědčení dlužníka měl rozhodnout o tom, jak má být s pohledávkou, se kterou bylo počítáno v insolvenčním řízení, avšak až do jeho konce nenastala její splatnost, naloženo. V rámci tohoto rozhodnutí by měl insolvenční soud přihlídnout k tomu, zda věřitel mohl svou pohledávku během insolvenčního řízení učinit splatnou a k době, kdy má nastat její splatnost. V případě, že by splatnost pohledávky měla nastat v dohledné době po skončení insolvenčního řízení, lze zvolit první variantu řešení, a to rozhodnout o deponování finančních částek určených k hrazení pohledávky na zvláštním úschovném účtu až do doby splatnosti pohledávky. U ostatních pohledávek by insolvenční soud s ohledem na všechny okolnosti daného případu musel rozhodnout buď o tom, že se pohledávka z osvobození dlužníka od hrazení dalších dluhů vylučuje, či nikoli. Argumentem proti takovému postupu je jistě skutečnost, že by věřitel vyloučené pohledávky mohl po dlužníkovi i po skončení insolvenčního řízení vymáhat tuto pohledávku v celé výši a dlužník by tak nebyl zcela osvobozen od svých dluhů. Jako problematická se taktéž v tomto případě jeví otázka běhu promlčecí doby této pohledávky po skončení insolvenčního řízení dlužníka, tj. zda by běžela znovu po skončení insolvenčního řízení, či by v běhu pouze pokračovala. V tomto ohledu nám však soudní judikatura zatím neposkytla žádnou odpověď a budeme si tak na ni muset počkat.

2.1.2. Vykonatelné a nevykonatelné pohledávky

Do insolvenčního řízení může věřitel přihlásit jak pohledávku vykonatelnou, tak pohledávku nevykonatelnou. Vykonatelná pohledávka je taková pohledávka, pro kterou má věřitel ke dni podání přihlášky pohledávky exekuční titul. Jedná se tedy především o pohledávky přiznané věřiteli pravomocným rozhodnutím soudu, rozhodčím nálezem či o pohledávky vykonatelné na základě notářského zápisu s přímou vykonatelností. Do insolvenčního řízení může věřitel přihlásit i ty pohledávky, jejichž uspokojení se již domáhá výkonem rozhodnutí, a to např. v exekučním řízení. Obecně platí, že dle ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) InsZ nelze výkon rozhodnutí pro zahájení insolvenčního řízení provést. Je-li vydáno rozhodnutí o úpadku, nelze dle ustanovení § 140e InsZ výkon rozhodnutí ani exekuční řízení nařídit či zahájit, a to po celou dobu, kdy trvají účinky tohoto rozhodnutí. V případě, že již exekuční řízení či výkon rozhodnutí v době zahájení insolvenčního řízení probíhá, je soudní exekutor či soud povinen vydat rozhodnutí o zastavení výkonu rozhodnutí. Soudní exekutor či soud jsou dále povinni vydat insolvenčnímu správci plnění vymožené v rámci výkonu rozhodnutí, které nebylo vyplaceno oprávněnému. Exekutor je oprávněn si z toho plnění odečíst své náklady. Uvedený postup je v souladu s nálezem Ústavního soudu České republiky ze dne 12. 09. 2016, sp. zn. IV. ÚS 378/16, z něhož vyplývá, že se náklady exekuce nestávají součástí majetkové podstaty v insolvenčním řízení. Soudní exekutor si tak může odečíst náklady exekuce před vydáním vymoženého plnění insolvenčnímu správci.

Přihlašuje-li věřitel do insolvenčního řízení dlužníka vykonatelnou pohledávku, je věřitel povinen připojit k přihlášce pohledávky taktéž vykonatelný titul, tj. veřejnou listinu, o kterou vykonatelnost své pohledávky opírá. K tomuto lze upozornit, že věřitel musí do insolvenčního řízení přihlásit i tu pohledávku, která je předmětem exekučního řízení, ač se o její existenci insolvenční správce může dozvědět z vlastní činnosti. Toto však na povinnosti věřitele pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit nic nemění. Zvláštní postavení mají věřitelé vykonatelných pohledávek vzniklých z titulu náhrady škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo věřitelé pohledávek vzniklých z titulu bezdůvodného obohacení získaného trestným činem. Věřitelé takových pohledávek mohou přihlášky pohledávek podávat u insolvenčního soudu kdykoli během insolvenčního řízení, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka a přihláška pohledávky byla podána v době, kdy zajištění podle trestního řádu trvá.

Skutečnost, zda je pohledávka vykonatelná, či nikoli, má vliv na způsob jejího popírání v rámci insolvenčního řízení a námitky, které lze v rámci popření pohledávky použít. Toto bude dále rozebráno níže.

2.1.3. Zajištěné a nezajištěné pohledávky

Věřitel přihlašuje do insolvenčního řízení dlužníka pohledávky jak zajištěné, tak nezajištěné. Stejně jako pohledávky, které jsou předmětem exekučního řízení, je věřitel povinen do insolvenčního řízení přihlásit i zajištěné pohledávky, i když jejich zajištění spočívá v zástavním právu váznoucím na nemovitých věcech ve vlastnictví dlužníka a zapsaném ve veřejném rejstříku, které je zjistitelné i ze strany insolvenčního správce. Ani tato skutečnost nezbavuje věřitele povinnosti svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit.

Za zajištěného věřitele se dle ustanovení § 2 písm. g) InsZ považuje ten věřitel, jehož pohledávka je zajištěna majetkem, který náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění anebo obdobným právem podle zahraniční právní úpravy. Zajištěným věřitelem je i agent pro zajištění podle zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech. Soudní judikaturou, a to např. rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 11. 11. 2015, sp. zn. 29 ICdo 61/2015 bylo dovozeno, že výčet uvedený v ustanovení § 2 písm. g) InsZ je taxativní, tj. konečný. Za zajištěnou pohledávku tak nelze v insolvenčním řízení považovat pohledávku, která je zajištěna jiným zajišťovacím institutem jako např. směnkou, ručitelským prohlášením či bankovní zárukou. Je-li pohledávka zajištěna majetkem, který nespadá do majetkové podstaty dlužníka, ani tato pohledávka není pro účely insolvenčního řízení považována za zajištěnou. Tato situace může nastat v případě, kdy dlužník nabyde majetek až po zveřejnění rozhodnutí o schválení oddlužení v insolvenčním řízení. Tento majetek nespadá do majetkové podstaty dlužníka a je-li zatížen pohledávkou, ta se pro účely insolvenčního řízení dlužníka bude považovat za nezajištěnou.

Uplatněním zajištění v podobě zástavního práva v přihlášce pohledávky dochází ze strany věřitele k realizaci zástavního práva. V souladu s ustanovením § 109 odst. 1 písm. b) InsZ nelze zástavní právo vzniklé před zahájením insolvenčního řízení realizovat jinak než právě uplatněním zajištěné pohledávky v rámci insolvenčního řízení dlužníka pomocí přihlášky.

Jako zajištěnou pohledávku lze přihlásit pouze tu pohledávku, jejíž zajištění vzniklo předtím, než bylo zahájeno insolvenční řízení. Soudní judikaturou bylo dovozeno, že zajištění nelze uplatnit v případě, že smlouva o zřízení zástavního práva byla uzavřena před zahájením

insolvenčního řízení, ovšem k povolení vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí příslušným katastrálním úřadem došlo až po zahájení insolvenčního řízení, a to bez ohledu na skutečnost, že účinky povolení vkladu působí zpětně ke dni, kdy insolvenční řízení ještě nebylo zahájeno. Stejně tak nelze uplatnit zatížení ze zřízeného soudcovského zástavního práva v případě, že usnesení o zřízení soudcovského zástavního práva nabylo právní moci až po zahájení insolvenčního řízení.¹⁴

Věřitel je oprávněn přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení jako nezajištěnou, i když je ve skutečnosti zajištěná. Rozhodne-li se věřitel zajištění uplatnit až následně, může tak učinit samostatně nejpozději však do té doby, než bude jeho pohledávka zjištěna nebo účinně popřena. V případě přihlášení pohledávky jako zajištěné, je věřitel povinen v přihlášce uvést rozsah zajištění, předmět zajištění a dobu jeho vzniku. Rozhodnutí o tom, že věřitel uplatní pohledávku jako nezajištěnou je možné učinit pouze v případě, že osobní dlužník je zároveň i zástavním dlužníkem věřitele. Je-li dlužník pouze zástavním dlužníkem věřitelem a nikoli osobním dlužníkem, nemá věřitel za dlužníkem nezajištěnou pohledávku, ale pouze tu zajištěnou. Věřitel tak nemůže do insolvenčního řízení zástavního dlužníka přihlásit nezajištěnou pohledávku, neboť tou vůči němu nedisponuje.

Rozhodnutí věřitele, zda svou pohledávku uplatní jako nezajištěnou či zajištěnou má vliv na způsob uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka, a to v případě, že je úpadek dlužníka řešen oddlužením. Způsob uspokojení zajištěné pohledávky v rámci insolvenčního řízení se totiž liší s ohledem na způsob řešení oddlužení. Pohledávka přihlášená jako zajištěná do insolvenčního řízení dlužníka, které je řešeno tímto způsobem, se uspokojuje jen z výtěžku prodeje předmětu zajištění, a to dle ustanovení § 167 InsZ. Tuto skutečnost potvrzuje i soudní judikatura, a to např. rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 08. 2018, sp. zn. 29 NSČR 150/2016, R 91/2019, ze kterého vyplývá:

„Je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením a je-li způsobem oddlužení plnění splátkového kalendáře, pak věřitel, který v insolvenčním řízení uplatnil vůči dlužníku, jenž je jeho osobním i zástavním dlužníkem, pohledávku s právem na uspokojení ze zpeněžení zástavy (zajištění), se uspokojí (může uspokojit) jen z výtěžku zpeněžení zástavy (zajištění); to platí bez zřetele k tomu, že výtěžek zpeněžení zástavy (zajištění) nepostačuje k plnému uspokojení pohledávky takového zajištěného věřitele.“

---

¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 20 NSCR 16/2011.

V případě, že z výtěžku prodeje předmětu zástavního práva nebude pohledávka věřitele uspokojena, nemůže se věřitel domáhat uhrazení zbývajících neuhrazených částí pohledávky z výtěžku prodeje jiných věcí v majetkové podstatě dlužníka ani ze splátek ze stanoveného splátkového kalendáře. Jako ekonomicky výhodnější tak bude pro věřitele přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka svou pohledávku jako nezajištěnou v případě, že z dosavadního průběhu insolvenčního řízení vyplývá, že výtěžek z prodeje předmětu zajištění nedosáhne, či podíl věřitele na něm nedosáhne částky, kterou by věřitel mohl získat jako podíl na plnění dlužníka ze splátkového kalendáře v dalších pěti letech, tj. je-li dlužník ekonomicky činný a nejsou zde pochybnosti o tom, že by splátkový kalendář neplnil.

Uvedený způsob uspokojení pohledávek se věřitelé snažili obejít štěpením pohledávek, a to částečně na zajištěné a na nezajištěné. Věřitelé takto uplatňovali část své pohledávky do výše předpokládaného výtěžku ze zpeněžení předmětu zástavního práva jako zajištěnou a zbývajících část jako nezajištěnou, aby se jim dostalo uspokojení i ze splátkového kalendáře. Jasný postup pro rozhodování soudů v této věci stanovil Nejvyšší soud České republiky rozhodnutím ze dne 30. 08. 2018, sp. zn. 29 ICdo 61/2016, v němž Nejvyšší soud České republiky označil štěpení pohledávek za tímto účelem za nepřipustné. Věřitel je tak povinen svou pohledávku přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka buď celou jako nezajištěnou, nebo celou jako zajištěnou.

V průběhu insolvenčního řízení se však věřitel může kdykoli rozhodnout, že se vzdá zástavního práva přihlášeného u své pohledávky. Učiní-li tak věřitel až po přezkumném jednání, nedochází v důsledku takového zpětvzetí zástavního práva ke změně distribučního schématu uspokojení pohledávek. „*Věřiteli, jehož pohledávka byla (již) zjištěna jako zajištěná, tedy při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře nevzniká po zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění právo na uspokojení pohledávky s ostatními nezajištěnými věřiteli (za trvání účinků oddlužení již nebude uspokojen vůbec).*“¹⁵ Jeho pohledávka bude i nadále uspokojována jako zajištěná. Učiní-li věřitel zpětvzetí zajištění ještě před přezkumným jednáním, bude zařazen mezi věřitele nezajištěné a jeho pohledávka bude uspokojena plněním splátkového kalendáře.

2.1.4. Pohledávky peněžité a nepeněžité

Do insolvenčního řízení dlužníka může věřitel přihlásit jak pohledávky peněžité, tak nepeněžité. I v případě nepeněžité pohledávky je ovšem věřitel povinen v samotné přihlášce tuto pohledávku vyčíslit.

---

¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 03. 2018 sp. zn. 29 NSČR 34/2016.

Dle § 175 InsZ se vyčíslením rozumí taktéž převedení pohledávky v jiné měně do české měny. Pro přepočítání pohledávky se používá kurz devizového trhu vyhlášený Českou národní bankou. Je-li pohledávka splatná ještě před zahájením insolvenčního řízení, použije se k jejímu vyčíslení kurz, který byl Českou národní bankou stanoven ke dni splatnosti pohledávky. Nastane-li splatnost pohledávky až po zahájení insolvenčního řízení, použije věřitel k převodu jeho pohledávky kurz vyhlášený v den zahájení insolvenčního řízení dlužníka. Požadavek na vyčíslení pohledávky v cizí měně do měny české je dán především s ohledem na ustanovení § 49 odst. 1 InsZ, dle kterého připadá na každou jednu korunu pohledávky jejímu věřiteli jeden hlas při hlasování schůze věřitelů. Za účelem stanovení počtu hlasů každého z věřitelů, je tak potřeba mít všechny pohledávky v české měně.

2.1.5. Pohledávky podmíněné a nepodmíněné

Věřitel je oprávněn do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit pohledávky podmíněné i nepodmíněné. Podmíněná pohledávka je pohledávka, jejíž existence je podmíněna, a to buď naplněním určité skutečnosti, či jejím odpadnutím. Tuto podmínku je věřitel povinen v přihlášce pohledávky vždy určit.

Podmínky pohledávky lze dále rozlišovat na podmínky rozvazovací a odkládací. Je-li pohledávka věřitele podmíněna splněním rozvazovací podmínky, k existenci této podmínky se v rámci insolvenčního řízení nepřihlíží a má se za to, že pohledávka je nepodmíněna. Naopak jde-li o pohledávky věřitelů vázané na splnění odkládací podmínky, nemá na tyto pohledávky zahájení insolvenčního řízení žádný vliv. Tyto pohledávky jsou tak považovány za podmíněné a takto je s nimi během insolvenčního řízení dlužníka nakládáno. K podmíněným pohledávkám musí insolvenční správce přistupovat stejně jako k pohledávkám, které jsou předmětem přezkumu v incidenčním sporu. Insolvenční správce by tak měl počítat s jejich uspokojením v rámci splátkového kalendáře. Do doby naplnění podmínky by měl insolvenční správce deponovat prostředky k jejímu splacení. V případě, že by došlo k naplnění podmínky během insolvenčního řízení dlužníka, vyplatil by insolvenční správce deponované prostředky věřiteli této pohledávky. V opačném případě si lze představit, že by insolvenční správce a insolvenční soud postupoval vůči těmto pohledávkám stejně jako k pohledávkám, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení dlužníka ovšem jejich splatnost po dobu trvání insolvenčního řízení nenastala.

Jako podmíněné pohledávky, tj. na základě ustanovení § 173 odst. 3 InsZ, byly do insolvenčních řízení dlužníků velmi často přihlašovány pohledávky z titulu náhrady nákladů řízení, kdy tyto pohledávky byly vázány na podmínku úspěchu ve sporu s dlužníkem v probíhajícím soudním sporu. Tyto pohledávky byly z uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka vyloučeny až soudní judikaturou, a to s ohledem na okamžik vzniku takových pohledávek¹⁶. Dle InsZ lze do insolvenčního řízení přihlásit pouze existující pohledávky, přičemž nárok na náhradu nákladů řízení vzniká až poté, co rozhodnutí o jejich přiznání nabývá právní moci. Jako podmíněnou tak lze do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit pouze pohledávku, která ke dni podání přihlášky do insolvenčního řízení již existuje. Podmínku dle InsZ proto nelze vázat na vznik pohledávky, ale pouze na její uspokojení v rámci insolvenčního řízení.

Za typicky podmíněné pohledávky jsou považovány pohledávky ručitelů¹⁷. Ručitel do insolvenčního řízení upadnuvšího dlužníka přihlašuje pohledávku, k jejíž úhradě se upadnuvší dlužník zavázal z titulu ručení v případě, že samotný dlužník nebude na tuto pohledávku plnit. V tomto případě pohledávka věřitele existuje, věřitel ovšem ještě neví, zda se bude její úhrady domáhat po ručiteli, tj. osobě, vůči níž je vedeno insolvenční řízení. Věřitel proto tuto pohledávku přihlašuje s podmínkou, že její úhradu v rámci insolvenčního řízení bude požadovat, pokud se uspokojení pohledávky nedomůže po jejím dlužníkovi. Za situace, kdy se v úpadku nachází nejen samotný dlužník, ale i ručitel daného závazkového vztahu, může věřitel tuto jednu pohledávku přihlásit jak do insolvenčního řízení dlužníka, tak do insolvenčního řízení ručitele. Vůči ručiteli ji však bude uplatňovat jako podmíněnou.

V praxi se lze setkat taktéž s tím, že se jako podmíněné pohledávky přihlašují do insolvenčního řízení dlužníka pohledávky ručitelů, kteří se obávají toho, že za dlužníka budou muset uhradit jeho dluh na základě výzvy věřitele. Ručitelé do insolvenčního řízení dlužníka přihlašují pohledávku s podmínkou, že budou požadovat její uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka, pokud budou z titulu ručitelského prohlášení povinni věřiteli plnit namísto dlužníka. Před podáním přihlášky pohledávky by si však ručitelé měli ověřit, zda již věřitel svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásil. Pokud by tak učinil, ručitel již není oprávněn takovou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit. V případě jejího přihlášení by totiž do insolvenčního řízení byla přihlášena pohledávka z jednoho titulu dvakrát, což by mělo vést k jejímu popření. Pokud by k popření takové pohledávky z jakéhokoli důvodu

---

¹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 03. 2015, sp. zn. 29 ICdo 62/2014, 9 ICdo 62/2014, KSOS 36 INS 16039/2011.

¹⁷ Srov. ustanovení § 183 odst. 3 InsZ.

nedošlo, mohlo by dojít k negativnímu ovlivnění výsledku insolvenčního řízení dlužníka a uspokojení ostatních věřitelů. Jedna pohledávka by byla přihlášená a zřejmě i uspokojena dvakrát.

Přihlásí-li tedy věřitel pohledávku zajištěnou ručitelským prohlášením do insolvenčního řízení dlužníka, přičemž věřitel následně vyzve ručitele k jejímu uspokojení namísto dlužníka a ručitel této výzvě vyhoví, vstupuje ručitel do postavení věřitele v rámci insolvenčního řízení dlužníka ohledně přihlášené pohledávky, a to včetně jeho účasti v rámci incidenčního sporu. Tuto změnu v osobě věřitele by měl ručitel ihned notifikovat insolvenčnímu správci a insolvenčnímu soudu.

Naopak v případě, že věřitel pohledávku zajištěnou ručitelským prohlášením do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásí, měl by ručitel za účelem obrany svých práv svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit, a to jako podmíněnou. V případě že by do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásil pohledávku za dlužníkem ani věřitel ani ručitel a následně by byl ručitel po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka vyhověl výzvě věřitelem k uspokojení pohledávky zajištěné jeho ručitelským prohlášením, nemohl by ručitel svůj regresní nárok uplatnit po dlužníkovi v rámci insolvenčního řízení a ani by nemohl vstoupit do práv věřitele v insolvenčním řízení.

2.1.6. Pohledávky podřízené a nepodřízené

Kategorizaci pohledávek dle výše uvedených hledisek lze činit i mimo insolvenční řízení dlužníka. Důvody pro rozlišování pohledávek dle výše uvedených hledisek totiž stojí mimo InsZ a mimo insolvenční řízení dlužníka. Třídění pohledávek na podřízené a nepodřízené pohledávky je však specifikem insolvenčního řízení. S ohledem na ochranu dlužníka dává InsZ některým pohledávkám jinou kvalitu, což mimo insolvenční řízení neplatí.

Podřízené pohledávky jsou pohledávky, které jsou uspokojovány až poté, co jsou v rámci insolvenčního řízení uspokojeny všechny ostatní přihlášené pohledávky dle ustanovení § 170 InsZ.

V případě řešení úpadku dlužníka oddlužením jsou za podřízené pohledávky v souladu s ustanovením § 172 odst. 2 InsZ považovány úroky, úroky z prodlení a poplatek z prodlení z přihlášených pohledávek a smluvní pokuta za prodlení s plněním přihlášené pohledávky, není-li taková smluvní pokuta dluhem z podnikání, a to ve výši, ve které v souhrnu převyšují výši jistiny přihlášené pohledávky k okamžiku jejího vzniku. V souladu se soudní judikaturou, a to konkrétně například dle rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 12. 2019, sp.

zn. 42 ICM 2759/2019 je tento výčet podřízených pohledávek v ustanovení § 172 odst. 2 InsZ taxativní, tj. konečný. V předmětném rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové rozhodoval o tom, zda jsou za podřízené pohledávky považovány taktéž sankce veřejnoprávní povahy, označované jako penále. Tyto ve výčtu ustanovení § 172 odst. 2 InsZ chybí, ač mají podobný důvod vzniku jako například zákonný úrok či smluvní pokuta. Krajský soud v Hradci Králové v tomto rozhodnutí uzavřel, že pohledávky označované jako penále nelze považovat za podřízené pohledávky dle ustanovení § 172 odst. 2 InsZ, kdy vycházel především z důvodu, pro které zákonodárce ustanovení § 172 odst. 2 InsZ začlenil do InsZ. Úmyslem zákonodárce v ustanovení § 172 odst. 2 InsZ bylo postihnout především soukromoprávní pohledávky vzniklé zpravidla ze spotřebitelských úvěrů. Prodlení dlužníka s úhradou takových pohledávek je totiž obvykle spojeno se vznikem vysokého příslušenství v podobě úroků či smluvních pokut, které několikanásobně přesahuje samotnou pohledávku z titulu jistiny spotřebitelského úvěru. Úmyslem zákonodárce tak bylo zabránit prohlubování dluhových pastí v důsledku nepřiměřené vysokých smluvních pokut či úroků. U veřejnoprávních sankcí však k tomuto nedochází, neboť ty jsou většinou vyměřeny v přiměřené výši. Pohledávky z titulu veřejnoprávních sankcí jsou tak nadále považovány za nepodřízené pohledávky.

V souvislosti s tímto se nabízí otázka, zda zákonodárce chtěl vyloučit z výčtu podřízených pohledávek dle ustanovení § 172 odst. 2 InsZ vyloučit i pohledávky vzniklé z titulu smluvních pokut za neplnění jiné povinnosti než povinnosti hradit samotnou pohledávku. Vycházejí z rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové, lze totiž uzavřít, že výčet podřízených pohledávek v ustanovení § 172 odst. 2 InsZ je taxativní, a tedy, že pohledávky z titulu smluvní pokuty za neplnění nepeněžité povinnosti lze považovat za nepodřízené pohledávky, které je v rámci insolvenčního řízení dlužníka potřeba uhradit v plné výši. Typicky se může jednat o smluvní pokutu za porušení povinnosti pojistit majetek zastavený na základě zástavní smlouvy uzavřené současně se smlouvou o spotřebitelském úvěru, či smluvní pokutu za porušení prohlášení učiněná dlužníkem ve smlouvě. Pohledávky i z těchto právních titulů však mohou v případě některých smluv o spotřebitelském úvěru několikanásobně přesáhnout jistinu samotného úvěru. Tvrzenému úmyslu zákonodárce a smyslu ustanovení § 172 odst. 2 InsZ by tak odpovídalo zařazení i těchto pohledávek do pohledávek podřízených. Jejich neuvedení ve výčtu ustanovení § 172 odst. 2 InsZ lze tak považovat za „díru“ v zákoně, která může mít významný vliv na některé dlužníky.

Předmětné rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové bylo předloženo k přezkoumání Nejvyššímu soudu České republiky. V tomto řízení však nebylo do dne vydání této rigorózní

práce rozhodnuto. Bude-li toto rozhodnutí potvrzeno, nabízí se otázka, zda by ustanovení § 172 odst. 2 InsZ nemělo dostát změn právě s ohledem na smluvní sankce za neplnění povinnosti jiné než povinnosti splnit pohledávku.

Ustanovení § 172 odst. 2 InsZ platí pouze pro případ, že je úpadek dlužníka řešen oddlužením. V případě, že by došlo ke změně způsobu řešení úpadku dlužníka z oddlužení na konkurs, bude s těmito pohledávkami nakládáno jako s nepodřízenými. To platí i v případě, že je věřitel jako podřízené sám přihlásí.

2.1.6.1. Kvalita podřízené pohledávky

Podřízené pohledávky lze považovat za pohledávky nižší „kvality“, a to s ohledem na způsob, jakým jsou tyto pohledávky v rámci insolvenčního řízení dlužníka uspokojovány. V rámci procesu uspokojování pohledávek v insolvenčním řízení dlužníka přichází podřízené pohledávky na řadu až jako poslední, tj. podřízené pohledávky se uspokojují až poté, co dojde k uhrazení všech ostatních pohledávek, které byly v rámci insolvenčního řízení dlužníka zjištěny. S podřízenými pohledávkami navíc není ani spojeno hlasovací právo na schůzi věřitelů, a tak jejich věřitelé nemohou zasáhnout do rozhodování této schůze.

Nižší kvalitu podřízených pohledávek lze odvozovat i z ustanovení § 412a odst. 3 InsZ stanovující podmínky, které musí dlužník splnit pro úspěšné oddlužení. Dle tohoto ustanovení InsZ platí, že „*Pro splnění oddlužení podle odstavce 1 písm. b) a c) postačí, jestliže by požadované míry splacení pohledávek nezajištěných věřitelů bylo dosaženo bez přihlédnutí k podřízeným pohledávkám.*“ Na podřízené pohledávky tak dlužník není v rámci insolvenčního řízení, kdy je jeho úpadek řešen oddlužením, povinen plnit ničeho, a i tak se může úspěšně oddlužit. Přihlášení takové pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka se tak pro věřitele může zdát zcela zbytečné.

Ustanovení § 172 odst. 2 InsZ je tedy jedním z hlavních ukazatelů toho, jakým směrem se zákonodárce při tvorbě norem insolvenčního práva ubírá. Toto ustanovení je jedním z mnoha ustanovení potvrzujících, že je upřednostňována ochrana dlužníka před jeho zacyklením v dluhové pasti, nad zájmy věřitelů.

2.2. Kategorizace pohledávek dle způsobu přihlašování

Pohledávky, se kterými se lze v insolvenčním řízení setkat, lze dále dělit podle toho, jakým způsobem jsou do insolvenčního řízení dlužníka přihlašovány a v jaké lhůtě. Valná většina pohledávek následně projednávaných v insolvenčním řízení jsou pohledávkami, které musí

jejich věřitel do insolvenčního řízení dlužníka řádně přihlásit přihláškou pohledávky ve stanovené propadné lhůtě.

Další kategorií jsou pohledávky, které jejich věřitel přihlásit nemusí, ač se následně na tyto pohledávky hledí jako by byly do insolvenčního řízení dlužníka věřitelem řádně přihlášeny.

Jedná se především o pohledávky:

- a) vzniklé věřiteli na základě neúčinného právního jednání dlužníka¹⁸;
- b) vzniklé manželovi dlužníka po prohlášení konkurzu v důsledku vypořádání společného jmění manželů¹⁹;
- c) v případě úpadku finančních institucí, taktéž pohledávky věřitelů vyplývající z účetnictví dlužníka²⁰.

Poslední kategorií jsou pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené jim na roveň, které taktéž není potřeba do insolvenčního řízení dlužníka přihlašovat. Výčet těchto pohledávek poskytuje ustanovení § 168 a § 169 InsZ, přičemž tento jejich výčet je pouze demonstrativní, a nikoli tedy konečný. Pohledávky za majetkovou podstatou jsou takové pohledávky, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení dlužníka nebo po vyhlášení moratoria. Typicky se jedná o výdaje a odměnu insolvenčního správce. Pohledávky postavené jim na roveň se od pohledávek za majetkovou podstatou liší tím, že k jejich vzniku mohlo dojít i před zahájením insolvenčního řízení. Jako příklad takové pohledávky lze uvést pohledávku vzniklou z pracovněprávních vztahů vzniklou zaměstnanci dlužníka.

Pohledávky za majetkovou podstatou a ty postavené jim na roveň jsou považovány za privilegované pohledávky. Tyto pohledávky jsou uspokojovány odlišně od ostatních pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka. Tyto pohledávky mohou být uspokojeny z majetkové podstaty dlužníka kdykoli za trvání insolvenčního řízení v plné výši. Čím větší část majetkové podstaty bude použita k uspokojení těchto pohledávek, tím menší část zůstane v majetkové podstatě dlužníka k uspokojení věřitelů ostatních pohledávek.

2.2.1. Pohledávky, které s v insolvenčním řízení neuspokojují

Z uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka jsou některé pohledávky dokonce úplně vyloučeny. Důvodem pro vyloučení některých pohledávek z uspokojení v rámci insolvenčního

---

¹⁸ Srov. ustanovení § 184 odst. 4 InsZ.

¹⁹ Srov. ustanovení § 275 InsZ.

²⁰ Srov. ustanovení § 370 odst. 2 písm. d) InsZ, § 373 InsZ odst. 1 a 8 InsZ a § 385 odst. 1 InsZ.

řízení dlužníka je naplnění účelu insolvenčního řízení, a to zabránění dalšímu navyšování závazků dlužníka ve formě smluvních pokut či úroků z prodlení, v jejichž důsledku se dlužníci dostávají do dluhových pastí.

Taxativní výčet pohledávek vyloučených z uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka je uveden v ustanovení § 170 InsZ. Mezi tyto pohledávky patří úroky, úroky z prodlení či poplatky z prodlení, které přirostly k pohledávkám přihlášených věřitelů vzniklých před vydáním rozhodnutí o úpadku dlužníka, až po vydání takového rozhodnutí nebo ty, které se staly splatné až po rozhodnutí úpadku dlužníka. Vyloučeny jsou dále (i) pohledávky věřitelů z darovacích smluv, (ii) smluvní pokuty, pokud právo na jejich uplatnění vzniklo až po rozhodnutí o úpadku, (iii) mimosmluvní sankce postihující majetek dlužníka, s výjimkou penále za nezaplacení daní, poplatků a jiných obdobných peněžitých plnění, (iv) pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného za veřejné zdravotní pojištění, pokud povinnost zaplatit toto penále vznikla před rozhodnutím o úpadku, a (v) náklady účastníků řízení vzniklé jim účastí v insolvenčním řízení²¹.

Vyloučení pohledávky z uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka však neznamená zánik pohledávky jako takové. Věřitel je i nadále oprávněn se takové pohledávky domáhat, a to například po věřiteli.

Dále lze pouze připomenout, že v insolvenčním řízení dlužníka nebudou uspokojeny pohledávky, které budou do insolvenčního řízení přihlášeny po lhůtě k jejich přihlášení. K těm totiž insolvenční soud nebude přihlížet. Z povahy věci jsou z insolvenčního řízení dlužníka vyloučeny také ty pohledávky, které věřitel do insolvenčního řízení nepřihlásil, ač tak učinit měl, a insolvenční správce se tedy o jejich existenci nedozvěděl.

Z uspokojení v rámci insolvenčního řízení jsou dále vyloučeny ty pohledávky, u nichž v průběhu insolvenčního řízení nastala taková skutečnost v důsledku, které nelze k těmto pohledávkám přihlížet.²² Jedná se tedy například o pohledávky, které byly do insolvenčního řízení dlužníka vadně přihlášeny a tato vada nebyla odstraněna ani na výzvu insolvenčního soudu, pohledávky přihlášené neoprávněnou osobou, nebo pohledávky, které byly ze strany insolvenčního správce popřeny, o čemž byl věřitel informován, avšak za účelem obrany této

---

²¹ Srov. ustanovení § 170 InsZ.

²² Srov. ustanovení 185 InsZ.

pohledávky nepodal k insolvenčnímu soudu včas incidenční žalobu a dále pohledávky, které byly ze strany dlužníka, jiného věřitele nebo insolvenčního správce úspěšně popřeny.

V insolvenčním řízení dlužníka nebudou uspokojeny ani ty pohledávky, které vznikly až po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení, nejedná-li se současně o pohledávky za majetkovou podstatou, popřípadě pohledávky jim postavené na roveň. *Příkladem pohledávky, vzniklé v průběhu insolvenčního řízení (po rozhodnutí o úpadku, poté, co insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení dlužníkova úpadku), která se v průběhu insolvenčního řízení neuspokojuje vůbec, je pohledávka vzniklá státu (správci daně) tím, že dlužník je povinen v průběhu insolvenčního řízení snížit svoji daň na vstupu u přijatého zdanitelného plnění podle § 44 odst. 5 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.*²³

3. Přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení a jejich přezkum

3.2. Předpoklady přihlášení

Základním předpokladem pro přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka je její existence ke dni jejího přihlášení. K přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka musí dojít v rámci stanovené propadné lhůty. Jak již bylo výše zmíněno do insolvenčního řízení dlužníka nelze přihlásit pohledávku, jejíž samotná existence závisí na podmínce, a to ani jako podmíněnou pohledávku. Jako podmíněnou pohledávku lze do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit pouze tu pohledávku, jejíž uspokojení je vázáno na podmínku, a nikoli její existence.

Výjimku z povinnosti přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka, mají věřitelé těch pohledávek, na které se dle InsZ hledí jako na přihlášené. Typicky se jedná o pohledávky vzniklé z titulu plnění z neúčinných právních úkonů dle ustanovení § 237 odst. 4 InsZ či o pohledávky manžele dlužníka, které vznikly po prohlášení konkurzu na dlužníka v důsledku vypořádání společného jmění manželů dle ustanovení § 275 InsZ.

3.3. Přihláška pohledávky

Věřitel přihlašuje pohledávku za dlužníkem do insolvenčního řízení přihláškou odeslanou insolvenčnímu soudu. Podáním přihlášky se věřitel stává účastníkem insolvenčního řízení dlužníka, z čehož mu plynou určitá práva a povinnosti. Podání přihlášky je věřitelovým právem

---

²³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 20 NSCR 16/2011.

a nikoli povinností. Věřitel se tak může rozhodnout, že svou pohledávku za dlužníkem do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásí.

Podává-li věřitel přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka v listinné podobě, odesílá ji insolvenčnímu soudu ve dvou vyhotoveních, a to vždy společně se všemi přílohami. Jedno vyhotovení přihlášky pohledávky zůstává u insolvenčního soudu a druhé insolvenční soud předává insolvenčnímu správci. Přihláška pohledávky věřitele je zároveň zveřejněna v insolvenčním rejstříku.

Kromě obecných náležitostí stanovených pro podání v ustanovení § 42 odst. 4 a § 79 OSŘ je věřitel povinen v přihlášce pohledávky uvést především výši své pohledávky a důvod jejího vzniku.²⁴ „V soudní praxi není pochyb o tom, že důvodem vzniku popřené pohledávky se rozumí skutečnosti, na nichž se pohledávka zakládá, tj. skutkové okolnosti, z nichž lze usuzovat na existenci této pohledávky, nikoliv (pouhá) právní kvalifikace pohledávky. Skutkové okolnosti přitom musí být vylíčeny tak, aby v přihlášce popsany skutek (skutkový děj), na jehož základě věřitel uplatňuje (přihlašuje) svůj nárok do insolvenčního řízení, umožňoval jeho jednoznačnou individualizaci (nemožnost záměny s jiným skutkem). Vylíčení těchto skutečností (jež může mít – zprostředkovaně – původ i v odkazu na listinu, kterou věřitel připojí k přihlášce) slouží k vymezení předmětu přihlášky po skutkové stránce.“²⁵

V souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 08. 2018, sp. zn. 29 ICdo 88/2016 lze důvody pro vznik pohledávky uvedené v přihlášce pohledávky měnit pouze ve lhůtě určené k přihlášení pohledávek. Po jejím uplynutí je věřitel vázán důvody uvedenými v přihlášce a nemůže je již změnit.

Věřitel je zároveň povinen k přihlášce pohledávky doložit všechny listiny, kterých se přihláška pohledávky dovolává, a tedy na které odkazuje.²⁶ Jedná se tak například o listiny prokazující existenci pohledávky, zajištění či vykonatelnost přihlašované pohledávky. Přihláška pohledávky musí být věřitelem podepsána. Neobsahuje-li přihláška pohledávky všechny rozhodné skutečnosti k posouzení výše, pravosti a existence pohledávky, je tato skutečnost důvodem pro popření předmětné pohledávky. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 01. 2019, sp. zn. 29 ICdo 50/2017 neuvedení rozhodných skutečností významných pro posouzení, zda jde o pohledávku pravou, o pohledávku uplatněnou ve správné

---

²⁴Srov. ustanovení § 174 odst. 2 InsZ.

²⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 01. 2019, sp. zn. 29 ICdo 50/2017

²⁶Srov. ustanovení § 177 InsZ.

výši a ve správném pořadí není důvodem proto, aby byl věřitel vyzván k doplnění přihlášky takové pohledávky. V takovém případě se totiž nejedná o vadu přihlášky pohledávky, na kterou by měl insolvenční soud věřitele upozornit a vyzvat ho k jejímu odstranění. Věřitel může některé další okolnosti ohledně pravosti, výše a pořadí pohledávky uvést až v žalobě, kterou bude reagovat na popěrný úkon směřující vůči jeho pohledávce. Lze však věřitelům doporučit, aby všechny rozhodné skutečnosti o pohledávkách uváděli již v přihlášce. Tímto se mohou vyhnout zbytečným nákladům, které budou vznikat v rámci incidenčního sporu.

Přihlášku pohledávky musí věřitel podat na předepsaném formuláři, přičemž za údaje v ní uvedené odpovídá.²⁷ V rámci jednoho formuláře přihlášky pohledávky je možné přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka více pohledávek najednou, včetně veškerého příslušenství k nim. Standardně tak věřitel jednou přihláškou přihlašuje jistinu, zákonný úrok z prodlení, popřípadě smluvní úrok, smluvní pokuty a případně i náklady předcházejícího řízení. Není-li dodržena forma přihlášky pohledávky, je tato vada dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 29. 02. 2012, sp. zn. 29 NSČR 17/2012, vadou odstranitelnou, a to tak, že ve lhůtě stanovené k opravě přihlášky pohledávky doloží věřitel přihlášku pohledávku na předepsaném formuláři.

3.4.Lhůta pro přihlášení pohledávek

Věřitel je oprávněn přihlásit pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka, aniž by byl insolvenčním soudem k podání přihlášky vyzván. Věřitel tak může učinit ihned, jak se dozví o tom, že bylo insolvenční řízení dlužníka zahájeno. Insolvenční soud věřitele k přihlášení pohledávek vyzývá až v rámci rozhodnutí o úpadku dlužníka. Tato výzva je stejně jako všechny ostatní dokumenty zveřejněna v insolvenčním rejstříku. Od okamžiku jejího zveřejnění počíná běžet lhůta pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení.

Lhůta pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení je zpravidla dvou měsíční. Pouze v případě, že je s rozhodnutím o úpadku dlužníka spojeno taktéž rozhodnutí o oddlužení, činí tato lhůta pouze třicet dnů ode dne zveřejnění takového rozhodnutí v insolvenčním rejstříku.²⁸ V souladu s ustálenou soudní judikaturou postačí, aby poslední den této lhůty, byla přihláška pohledávky odevzdána k odeslání u provozovatele poštovních služeb.²⁹ Jedná se tak o lhůtu procesně právní. Insolvenční soud je zároveň povinen informovat věřitele o důsledcích toho, když pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásí, tedy o tom, že k přihláškám, které

---

²⁷Srov. ustanovení § 176 InsZ.

²⁸Srov. ustanovení § 136 odst. 2 písm. d) a odst. 3 InsZ.

²⁹Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 04. 09. 2008, sp. zn. 29 NSCR 4/2008

budou podány po lhůtě insolvenční soud nebude přihlížet a že takto přihlášené pohledávky nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny. Toto poučení je insolvenční soud povinen poskytnout v rámci výzvy k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka.

InsZ stanovuje nespočet výjimek, kdy je možné přihlášku pohledávky podat i po této propadlé lhůtě, tj. například po celou dobu trvání insolvenčního řízení dlužníka. Jak již bylo výše zmíněno, tuto výjimku tvoří například vykonatelné pohledávky vzniklé z titulu náhrady škody či pohledávky vzniklé z nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo pohledávky na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem za současného splnění dalších podmínek.

Soudní judikaturou bylo dále dovozeno, že po uplynutí propadlé lhůty k přihlášení pohledávek musí insolvenční soud vyzvat k uplatnění pohledávky taktéž ty věřitele, jejichž pohledávky jsou zajištěny majetkem uvedeným v soupisu majetkové podstaty dlužníka³⁰. Insolvenční soud tuto výzvu adresuje nejen věřitelům, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení vůbec nepřihlásili, ale i těm, kteří je sice přihlásili, ovšem přihlásili je jako nezajištěné. Na základě této výzvy insolvenčního soudu tak mohou věřitelé své již přihlášené pohledávky do přihlásit jako zajištěné, ač je původně přihlásili jako nezajištěné z jakéhokoli důvodu. Insolvenční soud v této výzvě poskytne věřitelům novou lhůtu a zároveň je poučí o tom, že jejím marným uplynutím jim právo na uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení či právo na uplatnění zajištění pohledávky zanikne.

Z logiky věci plyne, že insolvenční soud je dále povinen vyzvat k přihlášení pohledávek ty věřitele, kteří nebyli schopni přihlásit svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka v propadlé lhůtě. Tato situace může nastat například tehdy, pokud se věřitel stal vlastníkem nemovité věci zajišťující pohledávku za dlužníkem až v průběhu insolvenčního řízení dlužníka, a to například z důvod jejího zdědění. Dalším případem takové situace je případ, kdy bude do soupisu majetkové podstaty dlužníka zařazen nový majetek na základě rozhodnutí insolvenčního soudu o neúčinnosti právního jednání dlužníka, kterým dlužník zcizil svůj majetek zajištěný zástavním právem.

V případě, že insolvenční soud zahrne do soupisu majetkové podstaty dlužníka majetek zatížený zástavním právem věřitele v důsledku neúčinného právního jednání dlužníka, je podle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 19. 11. 2020, sp. zn. 29 NSCR 92/2019,

---

³⁰Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 03. 2021, sp. zn. 29 NSCR 32/2011.

insolvenční soud povinen vyzvat k přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka i ty věřitele, kteří i před zahrnutím předmětného majetku do soupisu majetkové podstaty dlužníka mohli do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit svou pohledávku alespoň jako nezajištěnou, avšak tak neučinili z jakéhokoli důvodu. Tímto se tak znovu otevírá cesta k uspokojení pohledávek v insolvenčním řízení dlužníka nejen těm věřitelům, kteří nestihli svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásit, ale i těm, kteří se rozhodli v původní lhůtě tak neučinit.

3.4.1. Zahraniční věřitelé

Lhůta pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka běží odlišně v případě, že se jedná o zahraniční věřitele bez ohledu na to, zda insolvenční soud o existenci jejich pohledávky ví či nikoli.

Informaci o existenci pohledávek zahraničních věřitelů insolvenční soud zpravidla zjistí ze samotného návrhu dlužníka na zahájení insolvenčního řízení, ve kterém je dlužník povinen uvést všechny známé věřitele. Insolvenční soud je povinen v souladu s ustanovením § 430 InsZ tyto věřitele o zahájení insolvenčního řízení dlužníka a o vydání rozhodnutí o úpadku informovat. V souladu s ustanovením § 430 InsZ je insolvenční soud povinen známé věřitele informovat o zahájení insolvenčního řízení a o vydání rozhodnutí o úpadku.

Zahraničním věřitelům, však oproti těm tuzemským, počíná lhůta k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka běžet až poté, co je jim rozhodnutí o úpadku dlužníka a výzva k přihlášení jejich pohledávky doručena, a tedy nikoli zveřejněním výzvy k přihlášení pohledávek v insolvenčním rejstříku. Zahraniční věřitelé mají totiž mnohem menší šanci získat úplné informace o finanční situaci dlužníka a o stavu insolvenčního řízení, a proto je jim dáno více času na získání informací ohledně stavu insolvenčního řízení dlužníka.

Přihlášky zahraničních věřitelů jsou insolvenčnímu soudu doručovány obvykle s velkou časovou prodlevou. Každému ze zahraničních věřitelů je rozhodnutí o úpadku dlužníka doručeno v jiný okamžik, a proto i každému z nich jinak plyne lhůta k přihlášení jeho pohledávky do insolvenčního řízení. I pro zahraniční věřitele však platí, že je-li přihláška věřitele doručena po propadlé lhůtě k jejímu přihlášení, nebude k této pohledávce v insolvenčním řízení dlužníka přihlíženo a tito věřitelé nebudou uspokojeni. Zahraničním věřitelům lze doporučit, aby k přihlášce pohledávky přiložili dokumenty prokazující, kdy jim bylo rozhodnutí o úpadku dlužníka a výzva doručena. Tímto se vyhnou případným rozporům ohledně uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek.

3.5. Důsledky spojené s nepodáním přihlášky do insolvenčního řízení dlužníka

Jak již bylo výše zmíněno, podání přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka je právem věřitele a nikoli jeho povinností. V případě, že se věřitel rozhodne svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlásit, vystavuje se riziku, že se uspokojení své pohledávky již nikdy nedočká. Tomuto riziku se věřitel vystavuje, ať už je úpadek dlužníka řešen jakoukoli formou.

V případě konkursu může totiž dojít k zániku dlužníka jako právnické osoby bez právního nástupce. Po skončení insolvenčního řízení, v důsledku, kterého dlužník zanikne jako právnická osoba bez právního nástupce, nebude mít věřitel možnost vymáhat svou pohledávku u žádného právního subjektu. Jde-li o reorganizaci, zanikají účinností reorganizačního plánu veškeré pohledávky věřitelů za dlužníkem, a to i těch, které nebyly do insolvenčního řízení přihlášeny.³¹ V případě oddlužení se pak může stát, že insolvenčním soud v rámci závěrečného rozhodnutí rozhodne o tom, že se dlužník osvobozuje od placení všech zbývajících neuhrazených pohledávek, a to včetně těch, které nebyly do insolvenčního řízení přihlášeny. Skutečnost, zda tedy věřitel pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka přihlásí či nikoli, by si tak měl důkladně promyslet.

3.6. Účinky spojené s podáním přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení

Dnem, kdy insolvenčnímu soudu dorazí návrh na zahájení insolvenčního řízení bez ohledu na jeho odesílatele, je zahájeno insolvenční řízení. Zahájení insolvenčního řízení má účinky na způsob vymáhání pohledávek za dlužníkem ze strany věřitele. Po zahájení insolvenčního řízení se věřitel nemůže domáhat uspokojení své pohledávky žalobou podanou u obecného soudu dle ustanovení § 79 OSŘ³². Podání přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka je pro věřitele jedinou cestou k získání alespoň částečného uspokojení jeho pohledávky. Pokud by se i přesto rozhodl věřitel žalobu u civilního soudu podat, bylo by řízení zahájené na základě této žaloby obecným soudem zastaveno, a to z důvodu nedostatku procesních podmínek dle ustanovení § 103 a násl. OSŘ. Účelem tohoto ustanovení je zabránit věřitelům, aby se uspokojení svých pohledávek domáhali různými způsoby a zároveň snaha o to kumulovat všechny pohledávky věřitelů za dlužníkem na jednom místě za účelem dosažení jejich spravedlivého uspokojení.

---

³¹ Srov. ustanovení § 356 odst. 1 InsZ.

³² Srov. ustanovení § 109 odst. 1, písm. a) InsZ.

Včasné a řádné podání přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka má stejné účinky jako podání žaloby u civilního soudu, zejména co se týče běhu promlčecí lhůty. Podáním přihlášky pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka dochází ke stavění promlčecí lhůty³³. Tyto účinky nastávají dnem, kdy je přihláška pohledávky podána u příslušného insolvenčního soudu. Tímto krokem věřitel chrání své právo na uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení, protože od okamžiku podání přihlášky se lhůta promlčení „zastaví“, a to až do ukončení insolvenčního řízení.

3.7. Dispozice s přihláškou a pohledávkou

Právním věřitele je přihlášku pohledávky nejenom podat, ale také vzít ji zpět. Ke zpětvzetí přihlášky nepotřebuje věřitel žádné povolení či souhlas. Insolvenční soud pouze bere toto zpětvzetí přihlášky pohledávky věřitele na vědomí. Věřitel není povinen ve zpětvzetí přihlášky pohledávky uvádět jakékoli důvody, neboť ty stejně nikdo posuzovat nebude. Věřitel takto může volně disponovat s celou přihláškou či pouze s jednotlivými pohledávkami, a to až do uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka bez jakéhokoli právního následku. Věřitel tedy může v této lhůtě měnit například pořadí přihlášené pohledávky či její výši, a to ať už směrem nahoru či dolů.

Po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka může věřitel volně disponovat bez procesních následků s pohledávkou pouze směrem dolů, tj. část pohledávky vzít zpět. Po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka se tedy věřitel například nemůže rozhodnout, že společně s již přihlášenou pohledávkou bude požadovat taktéž uspokojení jejího příslušenství či že se bude domáhat úhrady pohledávky ve vyšší výši, než v jaké tuto pohledávku do insolvenčního řízení přihlásil. Takové rozšíření pohledávky by nemělo žádné právní následky.

Jedním z důvodů, pro které bere věřitel svou přihlášku pohledávky zpět, je skutečnost, že pohledávku věřiteli uhradila za dlužníka třetí osoba, např. ručitel. Možnosti přihlášení pohledávky jako podmíněné již bylo řešeno výše.

V praxi však lze postupovat i tak, že věřitel vezme svou přihlášku zpět právě z důvodu jejího uhrazení jinou osobou. Věřitel by měl v takovém případě informovat insolvenční soud o důvodech zpětvzetí přihlášky, ač nemusí, jak bylo výše uvedeno. Na základě této informace

---

³³Srov. ustanovení § 173 odst. 4 InsZ.

insolvenční soud ukončí účast věřitele v insolvenčním řízení dlužníka a zároveň dá možnost třetí osobě, která dluh věřiteli za dlužníka uhradila, aby vstoupila do insolvenčního řízení dlužníka na místo věřitele. V jakém rozsahu tato třetí osoba vstupuje na místo věřitele do insolvenčního řízení dlužníka závisí na titulu, z jakého dluh dlužníka věřiteli uhradila. Plnila-li tato třetí osoba věřiteli jako ručitel, nastupuje na místo věřitele v celém rozsahu přihlášené pohledávky. V případě, že tato třetí osoba plnila věřiteli jako spoludlužník dlužníka, který s ním byla zavázána společně a nerozdílně, vstupuje tato třetí osoba do insolvenčního řízení dlužníka jako věřitel pouze v tom rozsahu toho, co uhradila nad rámec svého podílu na pohledávce.

Pokud by věřitel insolvenční soud neinformoval o tom, z jakého důvodu bere svou přihlášku pohledávky zpět, může třetí osoba plnící dluh za dlužníka přijít o možnost uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka vzniklé z titulu plnění dluhu dlužníka. V takovém případě by této třetí osobě mohlo vzniknout právo na náhradu škody za věřitelem v důsledku toho, že původní věřitel zmařil šanci této třetí osoby domáhat se uspokojení pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka tím, že insolvenční soud neinformoval o důvodech zpětvzetí přihlášky pohledávky.

V případě, že věřitel svoji přihlášku pohledávky nevezme sám zpět bez zbytečného odkladu poté, co byla jeho pohledávka uhrazena a zjistí-li tuto skutečnost z vlastní činnosti insolvenční soud, ukončí insolvenční soud účast věřitele v insolvenčním řízení sám, a to rozhodnutím dle ustanovení § 186 InsZ. Insolvenční soud je povinen své rozhodnutí o ukončení účasti věřitele v insolvenčním řízení dlužníka řádně odůvodnit. Věřitel není oprávněn podat proti tomuto rozhodnutí odvolání.

Volná dispozice s pohledávkou umožňuje věřiteli taktéž vzdát se práva ze zajištění přihlášené pohledávky, tj. zástavního práva. *Tím mu zanikne i právo na uspokojení z výtěžku zpeněžení zástavy v insolvenčním řízení bez zřetele k tomu, zda zajištěná pohledávka byla předtím zjištěna v insolvenčním řízení (srov. § 186 odst. 1 insolvenčního zákona). Půjde-li o insolvenční řízení vedené na majetek zástavního dlužníka, který není osobním dlužníkem, zanikne tím zástavnímu věřiteli právo na jakékoli uspokojení v insolvenčním řízení (měl jen zástavní pohledávku.)³⁴.* Pro další nakládání s pohledávkou věřitele v insolvenčním řízení dlužníka řešeného oddlužením plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty je však rozhodné, zda se věřitele vzdá zástavního práva v době před přezkumným jednáním či až po něm. Učiní-li tak věřitel před konáním přezkumného jednání, bude se věřitel uspokojovat s ostatními

---

³⁴Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 03. 2018, sp. zn. 29 NSCR 34/2016.

nezajištěnými věřiteli jako nezajištěný věřitel v rámci plnění splátkového kalendáře. Je-li však pohledávka věřitele na přezkumném jednání jednou zjištěna jako zajištěná a věřitel se až po jeho konání vzdá práva na uspokojení se z výtěžku zástavního práva, „*soudu nic nebrání v tom, aby takové zpětvzetí práva přednosti vzal na vědomí postupem podle § 184 insolvenčního zákona*), *následkem takového zpětvzetí však již není (nemůže být) změna distribučního schématu. Věřiteli, jehož pohledávka byla (již) zjištěna jako zajištěná, tedy při schválení oddlužení plněním splátkového kalendáře nevzniká po zpětvzetí práva na uspokojení ze zajištění právo na uspokojení pohledávky s ostatními nezajištěnými věřiteli (za trvání účinků oddlužení již nebude uspokojen vůbec)*.“³⁵

3.8. Jiné způsoby uplatňování pohledávek než přihláškou

Běžnou přihláškou pohledávky se neuplatňují pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň. Dle ustanovení § 203 InsZ se tyto pohledávky uplatňují písemně vůči osobě, která má v tu dobu dispoziční oprávnění k majetku dlužníka dle ustanovení § 229 InsZ. Je-li touto osobou dlužník, je dlužník povinen o uplatnění takové pohledávky ze strany věřitele informovat insolvenčního správce. Osoba s dispozičním oprávněním by tyto pohledávky měla uhradit z majetkové podstaty kdykoliv během trvání insolvenčního řízení.

Věřitelé pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim postavených na roveň tak nemusí vyplňovat přihlášku pohledávky jako ostatní věřitelé. Nevýhodou těchto pohledávek je však skutečnost, že uplatnění těchto pohledávek v insolvenčním řízení dlužníka nemá stejné účinky jako podání přihlášky pohledávky, zejména jde-li o stavění promlčecí lhůty. V případě, že insolvenční řízení dlužníka bude trvat delší dobu, měli by věřitelé těchto pohledávek na běh promlčecí lhůty více dbát.

V rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 05. 2009, č.j. 1 VSPH 42/2009-B-52 bylo dovozeno, že je-li úpadek dlužníka řešen konkurzem musí být pohledávka za majetkovou podstatou či pohledávka jim na roveň postavená, která má být v insolvenčním řízení dlužníka uspokojena, věřitelem uplatněna před sestavením konečné zprávy insolvenčního správce, po jejímž pravomocném schválení předkládá insolvenční správce insolvenčnímu soudu návrh rozvrhového usnesení. „*To znamená, že v konkursu se nelze úspěšně domáhat uspokojení takové pohledávky za majetkovou podstatou či pohledávky postavené jí naroveň, která jako oprávněná, ale dosud neuspokojená pohledávka tohoto postavení nebyla uvedena v konečné*

---

³⁵Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 03. 2018, sp. zn. 29 NSCR 34/2016.

zprávě, jež byla pravomocně schválena.“³⁶ Při vyhotovení konečné zprávy a podání návrhu na rozvrhové usnesení by měl být insolvenční správce seznámen s výší dosud neuspokojených přednostních pohledávek. Ty totiž mohou ovlivnit uspokojení ostatních pohledávek a insolvenční správce by je před vyhotovením rozvrhového usnesení měl znát. V případě, že tak věřitel neučiní a dojde k vydání závěrečné zprávy, kde jeho pohledávka nebude uvedena, má možnost podat proti závěrečné zprávě námitky, a to do patnácti dnů od zveřejnění konečné zprávy v insolvenčním rejstříku.

Jak již bylo uvedeno, pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň uspokojuje osoba s dispozičním oprávněním sama z majetkové podstaty dlužníka kdykoli během insolvenčního řízení dlužníka. Pokud k tomuto po jejím uplatnění ze strany věřitele nedojde, měl by se věřitel na tuto osobu obrátit s dotazem, proč jeho pohledávka nebyla uhrazena. Osoba s dispozičním právem může uspokojení pohledávky odmítnout například z toho důvodu, že pohledávku věřitele rozporuje.

Nesouhlasí-li věřitel s důvody uvedenými osobou s dispozičním oprávněním pro odmítnutí uspokojení jeho pohledávky, nezbývá mu nic jiného než se domáhat úhrady jeho pohledávky žalobou u civilního soudu mimo insolvenční řízení dlužníka. Zde se jedná o výjimku z pravidla uvedeného v ustanovení § 140a odst. 1 InsZ, dle kterého nemůže vedle insolvenčního řízení běžet spor o pohledávku věřitele u civilního soudu. Takovému věřiteli je naopak uloženo, aby se své pohledávky domáhal žalobou na plnění podanou u civilního soudu. V tomto případě se nejedná o incidenční spor. Žalobu na plnění bude věřitel směřovat nikoli proti dlužníkovi, ale proti osobě s dispozičním oprávněním k majetku dlužníka. Touto osobou samozřejmě může být i dlužník, ne však výhradně³⁷. Dle místa bydliště či sídla žalovaného se pak bude řídit i místní příslušnost soudu, kdy v prvním stupni o tomto sporu rozhodují okresní soudy. Bude-li věřitel s touto žalobou úspěšný, přizná mu soud jeho pohledávku a uloží osobě s dispozičním oprávněním povinnost tuto pohledávku uspokojit. Soud v tomto rozhodnutí nestanovuje lhůtu k plnění, tu na návrh věřitele totiž stanoví až insolvenční soud. Insolvenční soud taktéž může určit jaká část majetkové podstaty má být k uspokojení této pohledávky použita.

---

³⁶(MORAVEC, Tomáš. § 203 [Pohledávky za majetkovou podstatou a jim rovnocenné]. In: MORAVEC, Tomáš, KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. Insolvenční zákon. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 770.)

³⁷Srov. ustanovení § 229 InsZ.

4. Přezkum přihlášky pohledávky a přezkum pohledávky

4.1. Přezkum přihlášky pohledávky

Uplynutím lhůty k podání přihlášek do insolvenčního řízení počíná běžet další fáze insolvenčního řízení, a to fáze přezkumu. Nejprve jsou přezkoumávány samotné přihlášky pohledávek a následně pak jednotlivé pohledávky. Přihláška pohledávky podléhá přezkumu dle ustanovení § 188 InsZ, během kterého insolvenční správce zkoumá, zda přihláška netrpí vadami, které by způsobily její nepřezkoumatelnost. Přihláška pohledávky je vadná, nemá-li tato přihláška všechny nezbytné náležitosti stanovené v ustanovení § 8 vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Jako příklad vady přihlášky pohledávky lze uvést situaci, kdy přihláška pohledávky není podána na předepsaném formuláři nebo kdy samotná pohledávka není v přihlášce vyčíslena v české měně. Vždy však musí jít o vadu, která brání tomu, aby byla přihláška pohledávky ze strany insolvenčního správce přezkoumána. Jak již bylo uvedeno, skutečnost, že pohledávka není v přihlášce dostatečně odůvodněna a podložena dokumenty, nelze považovat za vadu přihlášky, k jejíž opravě by měl být věřitel vyzván.

Insolvenční správce přihlášku pohledávky přezkoumá taktéž s ohledem na účetnictví dlužníka, má-li ho k dispozici. Má-li insolvenční správce o přihlášené pohledávce pochybnosti, může v rámci předběžného přezkumu taktéž vyzvat orgány veřejné správy k součinnosti.³⁸ Insolvenční správce se s dotazem na pohledávku může obrátit například na správce daně či na zdravotní pojišťovny.

Trpí-li přihláška pohledávky věřitele vadami nebo je neúplná tak, že ji nemůže insolvenční správce přezkoumat, vyzve insolvenční správce věřitele, aby přihlášku pohledávky buď opravil, nebo ji doplnil. V této výzvě musí být věřitel poučen o tom, jak má opravu či doplnění přihlášky pohledávky provést.³⁹ Věřitel taktéž musí být poučen o tom, že nedoplní-li či neopraví-li jeho přihlášku pohledávky dle výzvy insolvenčního správce, předloží insolvenční správce tuto přihlášku pohledávky insolvenčnímu soudu k rozhodnutí o odmítnutí přihlášky pohledávky. V důsledku odmítnutí přihlášky pohledávky insolvenčním soudem dochází k tomu, že se k přihlášce pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka nepřihlíží. Vzhledem k tomu, že

---

³⁸Srov. ustanovení § 43 InsZ.

³⁹Srov. ustanovení § 188 odst. 2 InsZ.

následkem nesplnění výzvy insolvenčního správce k opravě či doplnění přihlášky pohledávky ze strany věřitele, je nemožnost domáhat se uspokojení se této pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka, musí být tato výzva insolvenčního správce k doplnění či opravení přihlášky pohledávky „dostatečně určitá a prosta chybných údajů“.⁴⁰

Věřitel je povinen zaslat insolvenčnímu správci opravenou či doplněnou přihlášku pohledávky do patnácti dnů, nestanoví-li mu insolvenční správce lhůtu delší. O přihlášce pohledávky, která nebude na výzvu insolvenčního správce upravena či doplněna, rozhoduje insolvenční soud. Doplnění či opravu přihlášky pohledávky proto věřitel adresuje nikoli k rukám insolvenčního správce, ale rovnou insolvenčnímu soudu. I o této skutečnosti je insolvenční správce povinen věřitele informovat. V případě, že věřitel doplněnou či opravenou přihlášku pohledávky zašle insolvenčnímu správci i přes poskytnuté poučení, je insolvenční správce povinen toto podání věřitele předat insolvenčnímu soudu. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 04. 2020, sp. zn. 29 NSČR 118/2019, „je oprava nebo doplnění přihlášky pohledávky včasná jen tehdy, odevzdá-li insolvenční správce opravu nebo doplnění přihlášky pohledávky nejpozději poslední den lhůty určené k opravě nebo doplnění přihlášky pohledávky ve výzvě orgánu, který má povinnost doručit podání, insolvenčnímu soudu.“ Doplnění či oprava přihlášky pohledávky učiněná vůči insolvenčnímu správci, který však nebude mít dostatek času ji doručit insolvenčnímu soudu, tak bohužel nevyvolá účinky, které by si zřejmě věřitel představoval. Věřitel by tak měl dbát na poučení insolvenčního správce a dle něj postupovat.

Poté, co věřitel insolvenčnímu soudu předloží opravenou či doplněnou přihlášku pohledávky, zkoumá insolvenční soud, zda je přihláška pohledávky i nadále vadná či neúplná. Insolvenční soud taktéž zkoumá, zda insolvenční správce věřitele řádně vyzval k doplnění či opravě přihlášky pohledávky a zda ho řádně poučil o následcích v případě, že tak neučiní a o všem výše uvedeném. Zjistí-li insolvenční soud, že byly naplněny všechny výše uvedené skutečnosti a že i nadále je přihláška pohledávky věřitele vadná či neúplná, rozhodne o odmítnutí této přihlášky pohledávky usnesením⁴¹. V odůvodnění usnesení, „jímž se odmítá přihláška pohledávky, musí soud kromě jiného stručně a jasně vyložit, jaké vady měla přihláška věřitele či v čem byla neúplná a co ho vedlo k závěru, že tyto nedostatky vylučovaly, aby přihlášená pohledávka byla přezkoumána. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozhodnutí bylo přesvědčivé.“⁴²

---

⁴⁰Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 15. 07. 2008, sp. zn. 1 VSPH 94/2008 ve věci KSUL 70 INS 1584/2008.

⁴¹Srov. ustanovení § 185 InsZ.

⁴²Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 05. 03. 2014, sp. zn. 2 VSPH 416/2014, ve věci KSPH 42 INS 24540/2012.

Usnesení o odmítnutí přihlášky pohledávky insolvenčního soudu je doručováno věřiteli, kterému je dáno právo se proti tomuto usnesení odvolat. Právní mocí tohoto rozhodnutí je přihláška pohledávky definitivně vyřazena ze seznamu pohledávek, které by měly být v rámci insolvenčního řízení dlužníka uspokojovány a věřitel se jejího uspokojení v tomto řízení nedočká. Nemá-li věřitel v insolvenčním řízení dlužníka přihlášenou jinou pohledávku, je účast tohoto věřitele v insolvenčním řízení dlužníka taktéž ukončena. Naopak pohledávky z přihlášek, která jsou řádně na výzvu insolvenčního správce nebo insolvenčního soudu opraveny či doplněny, insolvenční správce zařadí na seznam pohledávek, které budou projednávány na přezkumné jednání.

Předběžný přezkum dle ustanovení § 188 InsZ se nevztahuje na případy, kdy přihláška pohledávky věřitele není doložena všemi nezbytnými přílohami. Je-li tomu tak a věřitel přihlášku pohledávky nedoplní o nezbytné přílohy ani na základě výzvy ze strany insolvenčního správce či insolvenčního soudu, nedochází k odmítnutí přihlášky pohledávky jako bylo výše uvedeno. Pohledávka z takové přihlášky je zařazena na seznam pohledávek, které budou projednávány na přezkumné jednání. Tato pohledávka však může být insolvenčním správcem popřena jako neprokázaná. Ohledně existence pohledávky se pak povede klasický incidenční spor dle ustanovení § 192 InsZ.

4.2. Přezkum pohledávky

Projde-li přihláška pohledávky přezkumem dle ustanovení § 188 InsZ ze strany insolvenčního správce a případně i insolvenčního soudu, dochází k přezkumu samotné pohledávky uvedené v přihlášce. Přezkum přihlášky pohledávky umožňuje to, aby se insolvenční soud mohl přezkumem pohledávky zabývat. V případě, že by v řízení, jehož předmětem by byl přezkum pohledávky, bylo zjištěno, že sama přihláška pohledávky trpí vadami bránící jejímu přezkumu, je nutné toto řízení o přezkumu pohledávky jako předčasné zamítnout. „*Na základě takového rozsudku je třeba v insolvenčním řízení přistoupit zákonem stanoveným způsobem k odstranění vad přihlášky a poté k novému přezkumu přihlášené pohledávky.*“⁴³ Na základě tohoto rozhodnutí by tak věřitel měl být insolvenčním soudem nebo insolvenčním správcem vyzván k opravení či doplnění přihlášky pohledávky a měla by mu být poskytnuta dodatečná lhůta. Následně tedy dojde k tomu, že bude celý proces přezkumu dle § 188 InsZ opakován. Vzhledem k důsledkům rozhodnutí insolvenčního soudu o tom, že přihláška pohledávky trpí vadami, tedy

---

⁴³Rozhodnutí Nejvyššího soudu v České republice ze dne 30. 09. 2019 sp. zn. NS 29 Cdo 137/2017.

k tomu, že se k pohledávce touto přihláškou uplatněné nepřihlíží, je pro věřitele důležité, aby měli možnost přihlášku pohledávky po řádném poučení doplnit či opravit, ač tímto může dojít k významnému prodloužení celého procesu přezkumu.

K přihlášeným pohledávkám se má právo vyjádřit i samotný dlužník. Insolvenční správce je proto povinen zjistit jeho stanovisko k přihlášené pohledávce. Insolvenční správce vyzve dlužníka k vyjádření se ke každé přihlášené pohledávce, a to výzvou odeslanou do vlastních rukou dlužníka. V této výzvě mu zároveň stanoví lhůtu, do které se má dlužník k předmětné pohledávce vyjádřit. Dlužník není povinen na tuto výzvu reagovat a jeho nečinnost proto nemá ani žádné následky. Insolvenční správce by však měl být schopen doložit, že dlužníka k vyjádření skutečně vyzval a umožnil mu se pohledávkám vyjádřit. Vyjádření dlužníka k pohledávkám je velmi důležité, neboť je to právě dlužník, který o důvodech vzniku a výše pohledávek má většinou nejvíce informací. Součinnost dlužníka s insolvenčním správcem je tak pro naplnění účelu insolvenčního řízení nezbytností.

V rámci přezkumu pohledávky insolvenční soud přezkoumává, zda je pohledávka přihlášena po právu, v oprávněné výši a v jejím skutečném pořadí. Průběh přezkumu pohledávky se liší dle způsobu řešení úpadku dlužníka.

4.3. Přezkum pohledávek v konkursu a reorganizaci

Je-li úpadek dlužníka řešen konkursem či reorganizací dochází k přezkumu pohledávek v průběhu přezkumného jednání. To může být nařízeno nejdříve sedm dní poté, co uplyne lhůta k podávání přihlášek ze strany věřitelů, nejpozději však do dvou měsíců od jejího uplynutí.⁴⁴ Termín a místo konání přezkumného jednání stanovuje insolvenční soud zpravidla už v rozhodnutí o úpadku dlužníka. Přezkumné jednání je považováno za jednání ve věci samé.

Ač je snaha k tomu, aby se konalo pouze jedno přezkumné jednání, zpravidla se jich v insolvenčním řízení koná hned několik. Důvodem je pozdější doručování přihlášek pohledávek zahraničních věřitelů. Na prvním přezkumném jednání tak většinou dochází k přezkumu všech pohledávek českých věřitelů, další přezkumná jednání jsou nařizována s ohledem na doručené přihlášky pohledávek zahraničních věřitelů.

Před konáním přezkumného jednání musí insolvenční správce zajistit zveřejnění seznamu pohledávek, které by měly být na tomto přezkumném jednání přezkoumávány, v insolvenčním

---

⁴⁴Srov. ustanovení § 137 odst. 2 InsZ.

rejstříku, jak vyplývá z ustanovení § 188 InsZ. Ke zveřejnění seznamu přihlášených pohledávek musí dojít nejpozději patnáct dní před dnem konání přezkumného jednání tak, aby se s ním všichni účastníci insolvenčního řízení mohli seznámit. Má-li se přezkumné jednání konat do třiceti dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, musí být seznam přihlášených pohledávek zveřejněn nejpozději deset dnů přede dnem, kdy se o nich má konat přezkumné jednání. Věřitelé jsou oprávněni pohledávky ostatních věřitelů popírat, a to právě na přezkumném jednání. Věřitelé by tak měli mít možnost se před samotným přezkumným jednáním důkladně seznámit s pohledávkami ostatních věřitelů. Popřením pohledávek ostatních věřitelů věřitelé bojují za to, aby se jim dostalo, co největšího uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka. V případě, že bude v rámci insolvenčního řízení dlužníka uspokojena i pohledávka, která uspokojena být neměla a která měla být platně popřena, dostane se menšího uspokojení pro ty pohledávky, které by měly být v insolvenčním řízení dlužníka uspokojeny. Je tak v zájmu věřitelů, aby se se seznamem přihlášených pohledávek před přezkumným jednáním důkladně seznámili a na tomto přezkumném jednání popřeli ty pohledávky, o jejichž existenci či výši mají pochybnosti.

V souladu s ustanovením § 137 odst. 3 InsZ má být po přezkumném jednání svolána schůze věřitelů. Ta se nemusí konat ve stejný den jako přezkumné jednání, zpravidla ji však věřitelé na stejný den svolají, když už se všichni na tomto přezkumném jednání sejdou. Není-li svolána na stejný den, měla by být svolána v následujících několika dnech. Na této schůzi věřitelů mohou věřitelé rozhodnout o odvolání insolvenčního správce za podmínek stanovených v ustanovení § 29 InsZ a zároveň o jmenování nového insolvenčního správce. Insolvenční soud nepotvrzuje ani jinak nerozhoduje o rozhodnutí schůze věřitelů o tom, že se insolvenční správce odvolává. Insolvenční soud potvrzuje pouze rozhodnutí schůze věřitelů o ustanovení nového insolvenčního správce. Toto rozhodnutí nepotvrdí pouze v případě, že by nový insolvenční správce nesplňoval podmínky pro výkon činnosti insolvenčního správce stanovené v ustanovení § 21 až § 24 InsZ a v ustanovení § 25 odst. 3 InsZ. Proti rozhodnutí schůze věřitelů o odvolání insolvenčního správce nelze podat odvolání. Odvolání je možné podat pouze proti rozhodnutí insolvenčního soudu o nepotvrzení rozhodnutí schůze věřitelů o jmenování nového insolvenčního správce. Osobou oprávněnou k podání takového odvolání je věřitel, který na schůzi věřitelů o jmenování insolvenčního správce rozhodoval.

4.4. Přezkum pohledávek v oddlužení

Za účelem zjednodušení a zrychlení insolvenčního řízení dlužníků fyzických osob, je postup pro přezkum pohledávek v rámci insolvenčního řízení dlužníka řešeného oddlužením stanoven odlišně. Je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením, nejsou přihlášené pohledávky přezkoumávány

na přezkumném jednání. To není potřeba ani svolávat. Přezkum pohledávek činí insolvenční správce sám. Výsledkem přezkumu je zpráva o přezkumu, kterou je insolvenční správce povinen vyhotovit a která se zveřejňuje společně se zprávou o oddlužení a soupisem majetkové podstaty dle ustanovení § 136 odst. 2 písm. f) InsZ v insolvenčním rejstříku.

5. Popírání pohledávek

Popírání pohledávek v insolvenčním řízení je důležitou součástí insolvenčního řízení, jejímž účelem je zajistit spravedlivé rozdělení majetkové podstaty dlužníka mezi věřitele, jejichž pohledávky jsou právě. V případě, že by k přezkumu pohledávek v insolvenčním řízení dlužníka nedocházelo, mohl by každý přihlásit do insolvenčního řízení dlužníka jakoukoli pohledávku a domáhat se jejího uspokojení z majetkové podstaty dlužníka. Toto právo tak poskytuje ochranu nejen dlužníkovi před povinností hradit neoprávněné či fiktivní pohledávky, ale taktéž věřitelům, jejichž uspokojení se nebude snižovat v důsledku uspokojování těchto neoprávněných či fiktivních pohledávek. Právo popírat pohledávky tak svědčí i věřitelům, kteří úspěšným popřením pohledávek ostatních věřitelů v insolvenčním řízení dlužníka, mohou dosáhnout vyššího uspokojení jejich po právu přihlášené pohledávky.

Pohledávka přihlášená do insolvenčního řízení dlužníka může být popřena ze třech důvodů, a to z důvodu její nepravosti, nesprávné výše nebo nesprávného pořadí. Pohledávku věřitele lze popřít ze všech tří důvodů najednou. V praxi jsou nejčastěji pohledávky popírány, co do jejich pravosti a zároveň i výše. Tímto si popírající osoba pojistí pro případ, že by pohledávka byla shledána jako pravá, možnost domáhat se v incidenčním sporu alespoň snížení výše této pohledávky.

Popěrné právo je tedy dáno insolvenčnímu správci, dlužníkovi a všem věřitelům. Toto právo se uplatňuje řádným a včasným popěrným úkonem.

5.2. Popěrný úkon

Popěrný úkon je procesním úkonem v souladu s ustanovením § 42 OSŘ, a proto musí splňovat obsahové náležitosti stanovené tímto ustanovením.⁴⁵ Z podání musí být patrné, kdo ho činí, jaké pohledávky se týká a z jakého důvodu je pohledávka popírána. Popěrný úkon by měl být podepsán a datován.

---

⁴⁵Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 06. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018-172.

Popření lze učinit nejen ústně na přezkumném jednání (není-li úpadek dlužníka řešen oddlužením), ale i písemným podáním adresovaným insolvenčnímu soudu. Popěrný úkon nesmí být nikdy podmíněný.

Soudní judikaturou bylo dovozeno, že k určitosti popěrného úkonu není nezbytné, aby popírající osoba v popěrném úkonu blíže uvedla důvody popření pohledávky⁴⁶. Pro další postup v řízení je však vhodné, aby popírající osoba v popěrném úkonu uvedla důvody, proč popěrný úkon činí a z čeho tak dovozuje. V případě, že popěrný úkon důvody obsahovat nebude, je věřitel postaven do těžké situace, kdy se musí rozhodnout, zda se bude popěrnému úkonu bránit a dále případně, jak se mu bude bránit. Uvedením důvodu popření pohledávky tak lze předcházet zbytečným incidenčním sporům.

Úplné odůvodnění popěrného úkonu je namísto hlavně v případě, že insolvenční správce popírá vykonatelnou pohledávku věřitele. Důvody uvedenými v popěrném úkonu je totiž insolvenční správce vázán v následném incidenčním sporu o vykonatelné pohledávce. Tento zahajuje vždy insolvenční správce žalobou, ve které je insolvenční správce oprávněn uvést pouze ty skutečnosti a důvody pro popření pohledávky, které uvedl již v popěrném úkonu. Nedostatečným odůvodněním popěrného úkonu by si tak insolvenční správce uzavřel cestu pro úspěšné popření vykonatelné pohledávky. Tuto skutečnost potvrzuje i rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 02. 2018, sp. zn. 29 ICdo 39/2016, dle kterého platí:

„Určitým popěrným úkonem insolvenčního správce je již jen prohlášení, že popírá pohledávku zcela (resp. v plné výši) co do pravosti, bez uvedení bližšího důvodu popření. Tím je pohledávka popřena co do základu, tj. co do skutečností uvedených coby důvod přihlášení pohledávky v její přihlášce. Nelze však přehlédnout, že úprava popření vykonatelné pohledávky ukládá insolvenčnímu správci, aby své popření uplatnil žalobou u soudu a současně jej omezuje co do rozsahu žalobních tvrzení (okruhu námitek), které může v řízení uplatnit – proti popřené vykonatelné pohledávce může v žalobě uplatnit pouze ty skutečnosti, pro které pohledávku popřel.

Z uvedeného plyne, že insolvenční správce popírající vykonatelnou pohledávku musí již v rámci popěrného úkonu uvést skutečnosti, na kterých své popření zakládá (důvody popření). Neuvede-li žádné skutečnosti, pro které pohledávku popřel, nebude mít pro účely uplatnění popření

---

⁴⁶Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 04. 2016, sp. zn. 29 ICdo 31/2014, 28 ICm 1108/2010, KSCB 28 INS 2546/2010.

žalobou u soudu k dispozici žádné skutečnosti, kterými by nárok na určení neexistence vykonatelné pohledávky mohl odůvodnit.“

Volnější ruce má insolvenční správce u popření nevykonatelné pohledávky. Důvody popření pravosti nebo výše nevykonatelné pohledávky, stejně jako důvody popření pořadí pohledávky, bez ohledu na její vykonatelnost, může insolvenční správce doplňovat nebo měnit po dobu incidenčního sporu s přihlédnutím k okamžiku koncentrace řízení dle ustanovení § 118b OSŘ. Takto bylo potvrzeno například rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 09. 2014, sp. zn. 29 Cdo 716/2012.

Stanovisko k pohledávce jako takové, tj. bude-li osoba pohledávku popírat či nikoli, a případně jeho obsah může popírající osoba měnit či doplňovat u všech pohledávek bez ohledu na jejich vykonatelnost, a to nejpozději do projednání tohoto jeho stanoviska na přezkumném jednání. Není tedy nijak nestandardní, pokud například insolvenční správce zaujme na přezkumném jednání stanovisko k pohledávkám věřitelům zcela odlišné, než jaké vedl v předběžném seznamu pohledávek. Změnu svého stanoviska není insolvenční správce povinen nijak odůvodňovat.⁴⁷ Nejčastějším důvodem pro změnu stanoviska je skutečnost, že se insolvenční správce během přezkumného jednání dozví od věřitelů nové skutečnosti, které mohou jeho předběžný názor na pohledávku věřitele zcela změnit. Žádný účastník by se tak neměl spoléhat na předběžné prohlášení insolvenčního správce, že bude z jeho strany určitá pohledávka popřena. Až do skončení přezkumného jednání totiž může insolvenční správce své rozhodnutí změnit. Má-li tedy věřitel či dlužník pochybnosti ohledně pravosti, výše nebo pořadí pohledávky, měli by pohledávku popřít sám a nespoléhat se na ostatní subjekty insolvenčního řízení.

Další omezení ohledně důvodů, pro které lze pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení popírat, pak InsZ stanovuje s ohledem na druh pohledávky a taktéž s ohledem na osobu, která popěrný úkon činí. Tato omezení jsou dále specifikována níže.

5.3. Vadný popěrný úkon

V případě přezkumu pohledávek v insolvenčním řízení platí zásada, že poté, co je pohledávka jednou zjištěna, nemělo by již docházet k jejímu opětovnému přezkoumávání. Jak již bylo výše zmíněno, opakovaný přezkum je výjimečně povolen, je-li v incidenčním sporu zjištěno, že

---

⁴⁷Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 136/2013.

samotná přihláška pohledávky trpí vadami a žaloba v incidenčním sporu je proto předčasná. V tomto konkrétním případě, je opakovaný přezkum pohledávky nevyhnutelný a InsZ s ním počítá.

Opětovný přezkum pohledávky je dále umožněn i v případě, že samotnými vadami trpí popěrný úkon. Takto potvrzuje rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 12. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3146/2011, a to následovně: *„Opětovný přezkum již jednou přezkoumané pohledávky přichází v úvahu jen tehdy, nebyla-li pohledávka zjištěna. Zpravidla jde o situace, kdy je pohledávka při přezkumu popřena a soud zamítne incidenční žalobu pro předčasnost, neboť dospěje k závěru, že přihláška přezkoumávané pohledávky má vadu, která brání přezkumu pohledávky (jde o nepřezkoumatelnou přihlášku). Kromě toho může být důvodem pro opětovné zařazení přihlášky na přezkumné jednání již jen zjištění, že (první) přezkumné jednání trpí vadami, pro které nedošlo ke zjištění pohledávky. Tyto vady mohou spočívat v absenci stanoviska správce konkursní podstaty či v neurčitosti jeho popěrného úkonu (bez uznání pohledávky správcem konkursní podstaty nemohou nastat účinky zjištění pohledávky, k tomu srov. dikci § 23 odst. 1 ZKV). Nejsou-li splněny tyto předpoklady, není důvod již jednou přezkoumanou pohledávku podrobit opětovnému přezkumu.“*

Ač bylo toto rozhodnutí vydáno za účinnosti zákona č. 328/1991 Sb. o konkurzu o vyrovnání (dále jen jako „Zákon o konkurzu a vyrovnání“), je s ohledem na současnou úpravu popěrného úkonu toto rozhodnutí aplikovatelné dle mého názoru i za současné právní úpravy.

I dle současné právní úpravy a soudní judikatury je totiž popěrný úkon považován za procesní úkon. Trpí-li tedy vadami, měla by být popírající osoba v souladu s ustanovením § 43 OSŘ vyzvána, aby vady popěrného úkonu odstranila. Taková výzva by měla přijít ze strany insolvenčního soudu, a to přímo na přezkumném jednání. V případě, že by popírající osoba vady popěrného úkonu v přiměřené lhůtě neodstranila, nemělo by se k takovému popěrnému úkonu přihlížet. Pokud by byla pohledávka popřena jen tímto vadným popěrným úkonem, měla by být pro další účely takto nesprávně popřená pohledávka považována za zjištěnou bez dalšího.

Nebude-li popírající osoba insolvenčním soudem na vady popěrného úkonu na přezkumném jednání upozorněna, bude popěrný úkon i nadále považován za bezvadný. Vady popěrného úkonu lze následně zkoumat jen v incidenčním sporu. Má-li věřitel pochybnosti o vadnosti popěrného úkonu směřujícího na jeho pohledávku, neměl by rezignovat na podání žaloby, kterou by se takovému popěrnému úkonu bránil. Věřitel je samozřejmě oprávněn vadnost popěrného úkonu v rámci incidenčního sporu namítat. Pokud však věřitel žalobu nepodá a

domněle vadnému popěrnému úkonu se bránit nebude, bude jeho pohledávka i tímto domněle vadným popěrným úkonem úspěšně popřena a nebude se k ní v rámci insolvenčního řízení dlužníka vůbec přihlížet.⁴⁸

5.4. Popření pravosti pohledávek

Popření pravosti pohledávek míří na skutečnosti jejího vzniku uvedené věřitelem v přihlášce. Tímto úkonem oprávněný subjekt popírá pohledávku do celého jejího základu, tj. do celé její výše.

K popření pravosti pohledávky věřitele může dojít z několika důvodů. Jedním z důvodů jsou formální nedostatky přihlášky pohledávky, například není-li přihláška pohledávky podložena všemi nezbytnými dokumenty. Dalším důvodem pro popření pohledávky je skutečnost, že pohledávka neexistuje, zanikla nebo je promlčena.

Pravost pohledávky může být popřena i v případě, že se jedná o pohledávku přiznanou pravomocným a vykonatelným soudním rozhodnutím. Dle Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze 17. 06. 1998, sp. zn. Cjpn 19/98, k výkladu ustanovení Zákona o konkursu a vyrovnání pod bodem XXXI je možné popřít nejen vykonatelnou pohledávku, ale také pohledávku, o které probíhá neskončené řízení za trvání insolvenčního řízení. Takto jde například o řízení o vypořádání společného jmění manželů nebo dědické řízení, které se dle ustanovení § 140a InsZ nepřerušuje. Výše uvedené stanovisko k tomu dále doplňuje, že *„Pro závěr, zda jde o pohledávku přiznanou pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, je rozhodující stav v době prohlášení konkursu. Jde-li však o rozhodnutí vydaná v řízeních, která se prohlášením konkursu nepřerušují, popřípadě v řízeních, v nichž bylo v souladu se zákonem pokračováno nebo která byla v souladu se zákonem zahájena po prohlášení konkursu, je rozhodný stav v době konání přezkumného jednání.“*

Jisté omezení v případě vykonatelných pohledávek přiznaných soudním rozhodnutím však stanovuje ustanovení § 199 odst. 2 InsZ, dle kterého lze jako důvod popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí; důvodem popření však nemůže být jiné právní posouzení věci. Toto omezení vychází ze závaznosti rozhodnutí soudů, kdy za účelné nelze považovat opakované

---

⁴⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 09. 2021 sp. zn. 29 NSCR 13/2020.

přezkoumávání pohledávek z důvodů, které již byly ze strany soudu pravomocně vyřešeny. Možnost přezkoumat opakovaně vykonatelnou pohledávku tak především směřuje na ty vykonatelné pohledávky, přiznané v řízení, kde byl dlužník nečinný, tj. na ty pohledávky přiznané věřitelům rozsudkem pro uznání či pro zmeškání. Zde se tak opakovaně bude posuzovat samotný titul, na základě, kterého pohledávka vznikla.

Je-li v incidenčním sporu popření pravosti pohledávky potvrzeno, insolvenční soud dále nezkoumá pohledávku z pohledu její výše a pořadí, ač byla tato pohledávka popřena i z těchto důvodů. Tato pohledávka nemůže být v incidenčním řízení uspokojena a její další přezkum tak není účelný. Naopak v případě, že je pravost pohledávky v incidenčním sporu potvrzena, nemůže insolvenční soud dále zkoumat její výši ani pořadí, nebyla-li z těchto důvodů pohledávka popřena. Tento postup potvrdil Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 31. 03. 2010, sp. zn. 29 Cdo 1206/2009, které k tomu říká, že *„Účinné popření (jen) pravosti pohledávky umožňuje soudu ve sporu o určení pravosti pohledávky zkoumat (pouze) základ nároku. Dospěje-li soud k závěru, že základ nároku je dán, nemůže bez dalšího zkoumat též jeho výši nebo pořadí.“* Toto rozhodnutí však dále připouští to, aby insolvenční soud v případě zjištění, že je pravost pohledávky daná jen pro část pohledávky, například protože část pohledávky je promlčena, přiznal pravost jen části pohledávky, ač samotná výše pohledávky nebyla nikým rozporována.

Nejčastějšími důvody pro popření pravosti pohledávky v insolvenčním řízení jsou skutečnosti vztahující se ke vzniku pohledávky. Mezi hlavní důvody popření patří například neexistence pohledávky v důsledku jejího zániku splněním či její promlčení. Jako další důvod lze uvést popření pohledávky za situace, že pohledávka vznikla v rozporu se zákonem nebo je v rozporu s dobrými mravy. Pravost pohledávky lze popírat i s ohledem na osobu věřitele, kdy jako důvod popření lze uvést, že věřitel není vlastníkem předmětné pohledávky, a tedy osobou oprávněnou k jejímu popření.

5.5. Popření výše pohledávek

V případě popření výše pohledávky je rozporována pouze výše pohledávky. Popírající osoba tak uznává pravost pohledávky, jen nesouhlasí s přihlášenou výší, kdy se domnívá, že výše pohledávky má být nižší. Pohledávku nelze popřít z důvodu, že by byla přihlášena v nižší výši, než jaká je skutečná výše pohledávky. Skutečnost, že věřitel přihlásí do insolvenčního řízení pohledávku v nižší výši, než jaká je její skutečná výše, je jen rozhodnutím věřitele a nemůže to jít k jeho tíži.

Osoba popírající pohledávku z pohledu její výše musí mít k tomuto popření informace o skutečné výši pohledávky, kdy je tuto skutečnou výši povinna určit v popěrném úkonu. V rozsahu, ve kterém osoba popírající pohledávku naopak nepopírá, se má za to, že v této výši byla tato pohledávka přihlášená po právu. Tímto vyčíslením je následně vázán i insolvenční soud v incidenčním sporu. V rozhodnutí nemůže soud rozhodnout, že pohledávka je po právu v nižší částce, než kterou insolvenční správce v rámci přezkumného jednání uznal.

V případě, že insolvenční správce nedisponuje relevantními dokumenty od dlužníka, může být určení skutečné výše pohledávky problematické. V případě, že například insolvenční správce popře přihlášenou pohledávku v rozsahu jedné poloviny, ale později v průběhu incidenčního sporu zjistí, že skutečná výše pohledávky činí pouze čtvrtinu přihlášené pohledávky, a tedy že měl tuto pohledávku popřít v rozsahu tří čtvrtin přihlášené pohledávky, nemůže insolvenční správce ohledně nepopřené jedné čtvrtiny nic činit. Oprávněnost této jedné čtvrtiny nemůže přezkoumávat ani insolvenční soud. Tím, že insolvenční správce pohledávku v rozsahu této jedné čtvrtiny nepopřel, se pohledávka považuje za uznanou bez dalšího. Za situace, že by tuto pohledávku nepopřel do této výše ani jiný účastník insolvenčního řízení, nezbyde dlužníkovi nic jiného než plnit i tuto jednu čtvrtinu pohledávky, ač byla ujištěna, že není po právu.

V minulosti se tak často stávalo, že insolvenční správce povinen jednat s odbornou péčí popíral výši pohledávek tak, že tyto pohledávky popřel v celé jejich výši a jako její pravou výši uvedl částku 0 Kč. V rámci popěrného úkonu pak uvedl důvody pro popření výše pohledávky důvody zmíněné pro popření pravosti pohledávky. Tato praxe insolvenčních správců však nebyla ze strany insolvenčních soudů přijata valně. Nesprávnost tohoto postupu byla potvrzena rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 01. 2014, sp. zn. 29 Cdo 147/2011, ve které je uvedeno následující: *„Pro závěr o tom, zda byla popřena nejen pravost, nýbrž i výše, případně pořadí pohledávky, je určující obsah popření (jeho důvodu) v podobě zachycené v protokolu o přezkumném jednání nebo v seznamu přihlášených pohledávek, který tvoří součást tohoto protokolu. Přitom závěry obsažené v R 76/2002 vycházejí ze závěrů obsažených již ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. června 1998, Cpjn 19/98, uveřejněném pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek. V něm Nejvyšší soud (pod bodem XXXI.) dovodil, že výše pohledávky je popřena tehdy, tvrdí-li se, že tu pohledávka sice je, avšak úpadce dluží méně, než kolik bylo v přihlášce uvedeno (tvrzení, že úpadce nedluží nic, představuje popření pravosti pohledávky).“* Nejvyšším soudem České republiky bylo výše uvedeným rozhodnutím uzavřeno, že popěrné úkony insolvenčních správců, kterými byla výše pohledávek popírána do nuly, je potřeba považovat za úkony

popírající pravost pohledávky. Popřel-li tímto způsobem insolvenční správce pohledávku, insolvenční soud posuzoval pohledávku pouze z pohledu pravosti a nikoli její výše.

Poučení z výše uvedené soudní judikatury začali insolvenční správci pohledávky popírat co do výše, s tím, že skutečná výše pohledávky činí jednu korunu českou. Ani tato praxe však nebyla ze strany insolvenčních soudů uznána za správnou, kdy k tomuto lze uvést např. rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 05. 01. 2023, sp. zn. 72 ICM 1531/2021, č.j. 72 ICM 1531/2021-62 (KSBR 47 INS 12093/2020), ze kterého vyplývá následující: *„S ohledem na výše uvedené závěry pak má soud za to, že popření výše pohledávky nemohlo vyvolat zamýšlené procesní účinky, když žalovaný uvedl, že skutečná výše pohledávky je 1 Kč. Uvedení 1 Kč bez bližší specifikace nelze z logiky věci za uvedení správné výše pohledávky považovat.“* Jako úkon popírající výši pohledávky tak nelze považovat ani takový úkon, kde popírající osoba uvede v popěrném úkonu bez dalšího, že pohledávku považuje za pravou do částky jedna koruna česká.

Výše popsanou snahu insolvenčních správců popřít výši pohledávky do, co nejnižší možné výše, lze považovat za zcela logickou, a to především v případě pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka vzniklých z titulu smluvních pokut, a to v souvislosti s jejich moderací (úpravou výše). Vycházejí z rozhodovací praxe soudů není pochybnost o tom, že insolvenční soudy jsou v incidenčních sporech oprávněny moderovat pohledávku přihlášenou do insolvenčního řízení dlužníka z titulu smluvní pokuty, kdy tuto moderaci může učinit insolvenční soud buď na návrh osoby, která iniciuje incidenční spor, anebo sám bez návrhu. *„Moderace smluvní pokuty rozhodnutím soudu není otázkou posouzení existence základu nároku na zaplacení smluvní pokuty (jinými slovy řečeno moderace přichází v úvahu pouze tam, kde oprávněný ze smluvní pokuty má platně existující a vymahatelný nárok na její zaplacení), nýbrž stanovení její výše. Rozhodnutí soudu o snížení nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty je rozhodnutím konstitutivním, jehož důsledkem je, že právní mocí takového rozhodnutí nárok věřitele na zaplacení smluvní pokuty v rozsahu snížení zaniká. Pro možnost uplatnění návrhu na snížení nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty v řízení o žalobě na určení existence nevykonatelné pohledávky dle ustanovení §198 I. Z. proto nepostačí, že došlo k popření přihlášené pohledávky z titulu smluvní pokuty co do pravosti (§ 193 I. Z.). Z tohoto důvodu je třeba, aby tato pohledávka byla řádně popřena dle, ustanovení § 194 I. Z. co do výše., neboť za*

situace, kdy je základ nároku přihlášené pohledávky dán, neumožňuje popření pouze pravosti pohledávky insolvenčnímu soudu bez dalšího zkoumat její výši.⁴⁹“

K tomu, aby mohl insolvenční soud k moderaci pohledávky přistoupit, musí být pohledávka popřena co do její výše. V případě pohledávek vzniklých z titulu smluvních pokut sjednaných v rozporu s dobrými mravy je snahou insolvenčních správců tyto pohledávky snížit na co nejnížší částku. Jak již bylo zmíněno popření do výše 0 Kč či do 1 Kč nebylo ze strany insolvenčních soudů přijato valně. Insolvenční správci se tak snažili najít, co nejvhodnější postup, jak v rámci incidenčního sporu dosáhnout moderace pohledávky, aniž by si zavřeli dveře uvedeném zbytečně vysoké výše nepopřené pohledávky. Více světla do této problematiky přineslo nedávné rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 12. 2022, sp. zn. 29 ICdo 54/2021, dle kterého platí, že popěrný úkon, kterým insolvenční správce popírá výši přihlášené pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka, nelze pouze s ohledem na skutečnost, že insolvenční správce uvádí, jako pravou výši pohledávky částku 0 Kč či 1 Kč, považovat bez dalšího za neplatný. Dle tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky je vždy nutné přihlížet k důvodům uvedeným insolvenčním správcem v popěrném úkonu. *„Jinak řečeno, při výkladu popěrného úkonu, jímž insolvenční správce popírá celou výši přihlášené nevykonatelné pohledávky věřitele, je nutné přihlížet k důvodům popření, které insolvenční správce může doplňovat nebo měnit (v mezích obrany proti incidenční žalobě věřitele popřené pohledávky) po dobu, po kterou tomu v incidenčním sporu nebrání účinky koncentrace řízení. Popření (celé) výše přihlášené pohledávky z titulu smluvní pokuty není podle svého obsahu neurčité a nelze ho ani vykládat jako popření (pouze) pravosti pohledávky, jestliže insolvenční správce popěrný úkon odůvodní tím, že pohledávka z titulu smluvní pokuty je nepřiměřeně vysoká, a současně žádá, aby soud uplatnil moderační oprávnění a snížil výši pohledávky; pro účely výkladu popěrného úkonu přitom není podstatné, zda lze skutečně moderovat přihlášenou pohledávku až na částku 0 Kč a zda je v tomto ohledu insolvenční správce (případně) v právním omylu.“⁵⁰*

Toto rozhodnutí je z mého pohledu velmi přínosné, kdy dává především insolvenčním správcům jasný návod, jak dosáhnout moderace pohledávky v incidenčním sporu. Ač se lze ztotožnit se závěry v rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 01. 2014, sp. zn. 29 Cdo 147/2011, tj. že za popření výše pohledávky nelze považovat popěrný úkon stanovující jako pravou výši pohledávky 0 Kč či 1 Kč, nelze tento způsob zcela vyloučit bez dalšího. Chce-

---

⁴⁹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne ze dne 11. 06. 2022, č.j. 12 VSOL 164/2020-78, 9 ICm 2031/2019 12 VSOL 164/2020-78 (KSOS 39 INS 742/2019).

⁵⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 12. 2022, sp. zn. 29 ICdo 54/2021.

li popírající osoba uvedením takové částky jen obejít povinnost uvést skutečnou výši pohledávky, nelze takový její postup chránit právem. Uvádí-li popírající osoba stejné důvody pro popření výše i pravosti pohledávky, lze takový úkon označit pouze za popření pravosti pohledávky a nikoli i její výše. Chce-li však popírající osoba docílit moderace pohledávky je takový postup vhodný a účelný. Insolvenční soud by tak měl vždy přihlížet k odůvodnění popěrného úkonu.

Nejčastějšími důvody pro popření výše pohledávky v insolvenčním řízení jsou skutečnosti, že pohledávka byla v minulosti již částečně uhrazena nebo z části zanikla. Výše pohledávky může být popírána i s ohledem na dobré mravy, a to např. v případě smluvních pokut.

5.6. Popření pořadí pohledávek

Je-li namítáno, že pohledávka má jiné pořadí, než jaké je uvedeno v samotné přihlášce nebo je-li popíráno právo na uspokojení pohledávky ze zajištění, jedná se v souladu s ustanovením § 195 InsZ o popření pořadí přihlášené pohledávky. O popření pořadí pohledávky se jedná v případě, že je namítáno horší pořadí pohledávky než to, které je uvedeno v přihlášce.⁵¹ Lepší pořadí přihlášené pohledávky nelze v souladu s rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 03. 2019, sp. zn. 29 ICdo 95/2017 popírat ani v případě, že neuplatnění lepšího pořadí pohledávky je pro věřitele v insolvenčním řízení výhodnější. Ač se v tomto rozhodnutí zabýval Nejvyšší soud České republiky otázkou neuplatnění zajištění u přihlašované pohledávky, bylo dovozeno, že se stejná pravidla použijí i pro případ neuplatnění přednostního pořadí pohledávky.

Popírá-li oprávněná osoba pořadí pohledávky, nemá toto popření vliv na pravost ani výši popírané pohledávky. Přihlásí-li věřitel do insolvenčního řízení dlužníka svou pohledávku jako podřízenou i přesto, že je nepodřízená, nemůže být pouze z toho důvodu tato pohledávka ze strany insolvenčního správce popřena. Insolvenční správce je povinen tuto pohledávku přezkoumat jako podřízenou. V důsledku popření pořadí pohledávky tedy nelze zlepšit pořadí pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka.

Co lze považovat za spor o pořadí pohledávky shrnuje Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 3. 2016, sp. zn. 29 NSČR 7/2014 (Rc 76/2017), které k tomu uvádí „*V poměrech insolvenčního zákona tak může být veden (v intencích § 195 insolvenčního*

---

⁵¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 03. 2016, sp. zn. 29 NSČR 7/2014 (Rc 76/2017).

zákonu) spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou vyloučenou z uspokojení v insolvenčním řízení (§ 170 insolvenčního zákona), pohledávkou podřízenou nebo pohledávkou společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo v družstvu, jež má být uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky případně ostatních pohledávek dlužníka (§ 172 insolvenčního zákona), nebo naopak spor o to, zda pohledávka je (co do pořadí) pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona) nebo pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona), respektive pohledávkou s právem na uspokojení ze zajištění (§ 167 odst. 1 věta první insolvenčního zákona).“⁵²

V praxi nejsou spory o pořadí pohledávek tak časté. Nejtypičtěji je předmětem takového sporu spor o zajištění, tj. zda zajištění vzniklo, zda toto zajištění není promlčeno nebo zda zajištění nevzniklo na základě neúčinného právního úkonu. Skutečnost, zda je pohledávka zajištěna či nikoli, má významný vliv na způsob jejího uspokojení v rámci insolvenčního řízení dlužníka. Je-li pohledávka věřitele nesprávně považována za pohledávku zajištěnou, má toto vliv na uspokojení pohledávek dalších věřitelů v insolvenčním řízení. Dalším typickým sporem o pořadí pohledávky je spor o určení, zda je pohledávka podřízená či nikoli.

V rámci incidenčního sporu ohledně pořadí pohledávek insolvenční soud nijak nezkoumá právní existenci samotných pohledávek, tj. jestli platně vznikla, byla již uhrazena či byla promlčena. Insolvenční soud se tak „*zabývá pouze okolnostmi rozhodnými pro posouzení správnosti uplatněného pořadí pohledávky, bez zřetele k tomu, zda spornou je i existence nebo výše této pohledávky oprávněn přezkoumat pouze pořadí*“⁵³.

Soudní judikaturou bylo dovozeno, že popírá-li oprávněná osoba pořadí pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka, je tato osoba povinna ve svém popěrném úkonu taktéž určit pořadí, v němž by se měla popřená pohledávka uspokojit. V opačném případě je takový popěrný úkon považován za neurčitý. Tato skutečnost vyplývá například z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 06. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018, 40 ICM 821/2015, ve kterém je uvedeno následující: „*Má-li u pohledávky, kterou věřitel přihlásil do insolvenčního řízení jako pohledávku s právem na uspokojení ze zajištění, popěrný úkon insolvenčního správce pouze podobu stručného prohlášení typu „popírám pořadí“, bez uvedení*

---

⁵²Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 03. 2016, sp. zn. 29 NSČR 7/2014 (Rc 76/2017).

⁵³Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 04. 2020, č. j. 29 ICdo 48/2020-109 (KSOS 14 INS 1402/2015, 11 ICM 5278/2017), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. Rc 109/2020.

údaje o tom, „v jakém pořadí má být pohledávka uspokojena“, jde o popěrný úkon neurčitý (jenž nevyvolává účinky předjímané ustanovením § 195 insolvenčního zákona).“⁵⁴

Požadavek na konkretizaci popěrného úkonu je dán obecně tím, že pro insolvenční soud je řádně odůvodněný a specifikovaný popěrný úkon pokladem pro zahájení incidenčního řízení, ze kterého je mu jasné, co má v daném řízení přezkoumávat. Představme si situaci, kdy je věřitelem do insolvenčního řízení dlužníka přihlášena pohledávka v určité výši, a to jako zajištěná a zároveň jako nepodřízená. Popřeli oprávněná osoba tuto pohledávku pouze s tím, že tuto pohledávku popírá v plné výši co do jejího pořadí, avšak bez další specifikace, není z tohoto popěrného úkonu zřejmé, zda popírá skutečnost, že je pohledávka přihlášena jako zajištěná či jako nepodřízená. Ani věřitel není v takovém případě schopen se takovému popěrnému úkonu schopen bránit.

Je-li popřeno pořadí pohledávky zůstává podání žaloby vůči popírající osobě vždy na věřiteli, který je povinen, má-li být jeho pohledávka v insolvenčním řízení dlužníka uspokojena dle jím uvedeného pořadí, se popěrnému úkonu bránit, a to bez ohledu na skutečnost, že se jedná o pohledávku vykonatelnou či nevykonatelnou.

5.7. Co není spor o pořadí pohledávky

Soudní judikaturou bylo dovozeno, že za spor o pořadí přihlášené pohledávky nelze považovat spor o tom, kdy došlo ke vzniku zajištění. Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 28. 04. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2011/2014 převzal pro účely InsZ závěry ze soudní judikatury k Zákonu o konkursu a vyrovnání. Taktéž učinil rozhodnutí ze dne 30. září 2014, sp. zn. 29 Cdo 2741/2012, dle kterého jde o „*popření pořadí pohledávky jde jen tehdy, nesouhlasili popírající s uplatněným pořadím pohledávky (uplatněnou vyšší třídou), nebo je-li přesvědčen, že věřiteli (přihlašovatel) nenáleží (vůbec) jím uplatněné právo na oddělené uspokojení pohledávky v konkursu. ... Spor o pořadí, v jakém oddělenému věřiteli (věřiteli, jenž má právo na oddělené uspokojení pohledávky z výtěžku zpeněžení zajištění) vznikl právní nárok na vydání výtěžku zpeněžení zajištění, není (nemůže být) sporem o pořadí zajištěné pohledávky (nejde o spor vyvolaný konkursem).*“

Vycházejí tak z toho, že jde-li o zajištěné pohledávky, spadají všechny tyto pohledávky do jedné skupiny, přičemž následný způsob jejich uspokojení je dán v ustanovení § 167 odst. 1

---

⁵⁴Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 06. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018, 40 ICm 821/2015.

InsZ. Insolvenční správce je pohledávky povinen uspokojit dle okamžiku vzniku zajištění, který by si měl posoudit sám. Nesouhlasí-li věřitel s návrhem insolvenčního správce ohledně uspokojení jeho pohledávky, je tento věřitel oprávněn se bránit podáním námitek proti návrhu insolvenčního správce o rozdělení výtěžku zpeněžení v souladu s ustanovením § 298 odst. 3 InsZ.

S ohledem na výše uvedené tak není sporem o pořadí pohledávky ani spor o pořadí (o právo přednosti uspokojení) mezi věřiteli téže skupiny (třídy).

6. Subjekty oprávněné popírat pohledávky

V souladu s ustanovením § 192 InsZ jsou osobami oprávněnými popírat pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení pouze dlužník, insolvenční správce a přihlášení věřitelé. Z dikce InsZ tedy vyplývá, že pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka nemohou popírat všichni věřitelé, kteří jsou procesními subjekty v insolvenčním řízení. Takto mohou činit jen přihlášení věřitelé, tj. ti věřitelé, kteří své pohledávky přihlásili do insolvenčního řízení dlužníka ve stanovené lhůtě. Toto právo se tak nevztahuje na ty věřitele, jejichž pohledávky se do insolvenčního řízení dlužníka nepřihlašují, tj. pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky jím postavené na roveň.

Úmyslem zákonodárce zřejmě byl to, aby právo popírat pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení měli pouze ti věřitelé, které mohou popřením pohledávky jiného věřitele, ovlivnit výši uspokojení své pohledávky. Pohledávky za majetkovou podstatou nebo pohledávky jím postavené na roveň se totiž v insolvenčním řízení dlužníka uspokojují bez ohledu na ostatní pohledávky v plné výši. Případné popření pohledávek ostatních věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení ze strany věřitelů pohledávek za majetkovou podstatou nebo pohledávky jím postavené na roveň tak na výši uspokojení jejich pohledávek nemá vliv. Naopak přihlášení věřitelé mohou výši uspokojení jejich pohledávek ovlivnit tím, že úspěšně popřou pohledávky ostatních věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka.

Úmyslem zákonodárce zároveň bylo, aby pohledávky mohli popírat pouze ti věřitelé, kteří jsou řádně přihlášení do insolvenčního řízení a jejichž účast nebyla v insolvenčním řízení ukončena a mají tedy na jeho výsledku právní zájem. V případě, že by pohledávky věřitelů mohl popírat jakýkoli věřitel dlužníka, bez ohledu na jeho účast v insolvenčním řízení, jistě by došlo k nárůstu incidenčních sporů, zatěžování a prodlužování celého insolvenčního řízení, což není v zájmu žádného z účastníků.

6.2. Popěrné právo insolvenčního správce

Insolvenční správce je jedním z účastníků insolvenčního řízení, který je oprávněn pohledávky přihlášených věřitelů popírat. Insolvenční správce je dle ustanovení § 36 InsZ povinen postupovat s odbornou péčí a je povinen činit vše pro rychlý a správný průběh insolvenčního řízení. Hlavním úkolem insolvenčního správce je tedy to, aby byl naplněn účel a cíl insolvenčního řízení. Mezi jeho povinnosti tak patří právě popírání pohledávek, které nejsou dle jeho názoru uplatněny oprávněně. Většina popěrných úkonů je tak činěna právě ze strany insolvenčního správce.

K rozsahu povinnosti insolvenčního správce popírat přihlášené pohledávky se vyjádřil Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 25. 01. 2021, sp. zn. NS 29 ICdo 38/2019, dle kterého tato povinnost insolvenčního správce vzniká v případě, že v době, kdy má dojít k popření pohledávky, může insolvenční správce na základě znalostí, které lze požadovat po kterémkoli insolvenčním správcem vykonávajícím funkci s odbornou péčí, se značnou mírou pravděpodobnosti usuzovat, že popření (pravosti, výše nebo pořadí) pohledávky bude úspěšné. Při posouzení činnosti insolvenčního správce a jeho znalostí nelze odhlédnout ani od toho, jakou součinnost insolvenčnímu správcem poskytuje samotný dlužník. Nemá-li insolvenční správce k pohledávce žádné informace ani dokumenty od dlužníka, může insolvenční správce vycházet jen z dokumentů přiložených věřitelem k přihlášce pohledávky. Neposkytuje-li dlužník insolvenčnímu správcem dostatečnou součinnost při plnění jeho povinností, je insolvenční správce při jejich plnění v nelehké situaci. Porušení povinnosti ze strany insolvenčního správce spočívající v nepopření pohledávky věřitele, tak lze shledat v případě, že by jiný insolvenční správce postupující s odbornou péčí, za stejných podmínek (tj. při stejných znalostech závazků dlužníka), shledal důvody pro popření takové pohledávky a toto popření by bylo zcela zřejmě u insolvenčního soudu úspěšné.

Výše uvedené rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky poskytuje insolvenčním správcům jistou míru ochrany před věřiteli, kteří by se případně po insolvenčním správcem chtěli domáhat náhrady škody vzniklé tím, že insolvenční správce jimi rozporovanou pohledávku nepopřel. Odpovědnost insolvenčního správce za výkon své funkce je totiž objektivní odpovědností a vzniká při splnění následujících předpokladů, a to (i) porušení povinnosti insolvenčním správcem stanovené rozhodnutím soudu či zákonem nebo jednáním při výkonu funkce s odbornou péčí (ii) vznik škody a (iii) příčinná souvislost mezi jednáním insolvenčního správce

a vzniklou škodou.⁵⁵ Insolvenční správce se této odpovědnosti může zprostit pouze prokáže-li, že škodě nebo újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškeré péče, které po něm lze spravedlivě požadovat. Takto obecně vymezenou odpovědnost insolvenčního správce za jednání při výkonu jeho funkce Nejvyšší soud České republiky tímto rozhodnutím dále specifikuje a stanovuje další podmínky pro její vznik.

V tomto konkrétním případě Nejvyšší soud České republiky posuzoval vznik odpovědnosti insolvenčního správce za škodu vzniklou věřiteli tím, že insolvenční správce nepopřel dle věřitele neoprávněnou pohledávku. Nejvyšší soud České republiky v tomto konkrétním případě porušení povinnosti ze strany insolvenčního správce neshledal, neboť s ohledem na povahu pohledávky a popěrné důvody uváděné věřitelem, jako žalobcem, neboť naopak shledal, že by popření ze strany insolvenčního správce nemohlo být úspěšné.

V této souvislosti lze jistě připomenout, že i věřitelé jsou oprávněni pohledávky ostatních věřitelů v insolvenčním řízení popírat. Mají-li tedy věřitelé pochybnosti o přihlášené pohledávce, mohou ji popřít sami a nemusí se spoléhat na insolvenčního správce. Na druhou stranu toto nemůže být bez dalšího argumentem pro obranu insolvenčního správce, který neoprávněné pohledávky věřitelů nepopřel. Insolvenční správce má totiž v insolvenčním řízení specifické postavení, které ho opravňuje nahlížet do všech dokumentů dlužníka, včetně účetnictví. Ač tedy dlužník neposkytuje insolvenčnímu správci součinnost, i tak by měl insolvenčním správce mít mnohem více informací o závazcích dlužníka než věřitel. Insolvenční správce se tak nemůže spoléhat na věřitele, že pohledávky ostatních věřitelů popřou za něj. Dlužník nemá ve většině případů žádné informace tom, jaké jiné závazky dlužník měl.

Má-li tedy insolvenční správce důvodné pochybnosti o pravosti, výši či pořadí přihlášené pohledávky je insolvenční správce povinen tuto pohledávku věřitele v popěrné lhůtě popřít. Insolvenční správce je oprávněn popřít jak vykonatelné, tak nevykonatelné pohledávky. Povaha popřené pohledávky má význam pro další kroky při popření pohledávky, a to především ve způsobu zahájení incidenčního sporu u insolvenčního soudu.

V rámci výkonu dohledávací činnosti insolvenčního soudu může insolvenční soud nařídit insolvenčnímu správci, aby některou pohledávku přezkoumal. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 11. 2013, sp. zn. 29 NSČR 63/2011 však insolvenční soud v takovém případě nesmí insolvenčnímu správci uložit, jaké stanovisko má k pohledávce

---

⁵⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 06. 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

zaujmout. Je pravdou, že je to insolvenční soud, který nakonec rozhodne o ne/popření pohledávky. Toto však insolvenční soud činí nikoli v rámci dohledávací činnosti, ale v rámci své rozhodovací činnosti v incidenčních sporech. Pokud by tak insolvenční soud učinil, zasáhl by zcela jistě do jeho postavení. Insolvenční správce totiž jedná při přezkoumávání pohledávek nezávisle a není vázán pokyny žádného procesního subjektu.

6.2.1. Popření vykonatelné pohledávky ze strany insolvenčního správce

Popře-li insolvenční správce vykonatelnou pohledávku, je insolvenční správce zároveň povinen podat u insolvenčního soudu žalobu, tj. zahájit incidenční spor, ve kterém se bude pohledávka přezkoumávat. Insolvenční správce je povinen tak učinit do třiceti dnů od přezkumného jednání, popř. do třiceti dnů od právní moci rozhodnutí, který je schvalována zpráva o přezkumu dle ustanovení § 410 odst. 3 InsZ, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením. Tato lhůta je lhůtou hmotněprávní, tj. žaloba musí být poslední den této lhůty doručena příslušnému soudu.

V této žalobě by měl insolvenční správce především vymezit popíranou pohledávku a uvést důvody pro její popření. Důvody pro popření pohledávky uvedené v žalobě se musí shodovat s důvody uvedenými v popěrném úkonu. Insolvenční správce není oprávněn tyto důvody v žalobě rozšiřovat. Výjimkou je případ, kdy insolvenční správce popírá pořadí vykonatelné pohledávky. V tomto případě podává žalobu v reakci na popěrný úkon vždy věřitel pohledávky. Insolvenční správce je oprávněn důvody popření pořadí vykonatelné pohledávky doplňovat i v rámci incidenčního sporu. Toto potvrzuje například rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 09. 2014, sp. zn. 29 Cdo 716/2012, které k tomu dodává, že toto právo má insolvenční správce i pokud popírá pořadí nevykonatelné pohledávky, tj. ve všech případech, kdy insolvenční správce nepodává incidenční žalobu sám. Důvody popření může insolvenční správce doplňovat po dobu, kdy tomu nebrání koncentrace řízení v rámci incidenčního sporu.

Jak již bylo výše uvedeno, o vykonatelnou pohledávku se jedná, je-li její existence doložena veřejnou listinou. V případě jejího popření tak musí insolvenční správce popírat obsah veřejné listiny, a proto na něm leží důkazní břemeno ohledně uplatněných důvodů. Jedná se tak mimo jiné i o pohledávky přiznané vykonatelným soudním rozhodnutím. Účelem incidenčních sporů není opětovné přezkoumávání vykonatelných rozhodnutí civilních soudů, kdy tento přezkum insolvenčnímu soudu ani nepřísluší. Insolvenční správce proto nemůže v žalobě na popření vykonatelné pohledávky znovu uplatňovat námitky, které již uplatnil dlužník v předcházejícím řízení. Insolvenční správce může v tomto řízení uplatnit jen ty skutečnosti, které sám dlužník

v předcházejícím řízení u civilního soudu neuplatnil.⁵⁶ Jedná se tak především o situace, kdy soudem v předcházejícím řízení nebyl dostatečně zjištěn skutkový stav a některé skutečnosti nebyly dlužníkem namítány. Jsou-li tyto skutečnosti způsobilé k tomu, aby insolvenční soud na jejich základě vyhodnotil, že přihlášená pohledávka věřitele není po právu, bude popření takové pohledávky úspěšné. Na základě nově uplatněných skutečností tak insolvenční soud může dojít k závěru, že přihlášená pohledávka věřitele není po právu či její výše není oprávněná. Z logiky věci se tak tento korektiv uplatní pouze v případě popření pravosti a výše přihlášené vykonatelné pohledávky věřitele. Tento korektiv se neuplatní v případě popření pořadí pohledávky, neboť pořadí pohledávky je specifícností spojenou výlučně s insolvenčním řízením.

Účelem ustanovení § 199 odst. 2 InsZ je zamezit opětovnému přezkoumávání skutečností či důkazů a jejich hodnocení insolvenčním soudem za situace, kdy tyto skutečnosti a důkazy již byly civilním soudem přezkoumávány a hodnoceny. V tomto ohledu lze poukázat na zásadu zachování právní jistoty vůči vykonatelným a pravomocným rozhodnutím soudu, při jejímž zachování lze tedy důvodně očekávat, že by insolvenční soud vyhodnotil namítané skutečnosti a předložené důkazy a ve věci samotné rozhodl stejně jako civilní soud v předcházejícím řízení. Opakované hodnocení namítaných skutečností a důkazů se tak jeví jako nadbytečné. Ochrana dlužníkovi před tímto omezením rozsahu možných námitek vůči přihlášené pohledávce není poskytnuta ani v případě rozhodnutí vydaných v řízení, kde dlužník zcela rezignoval na svoji procesní obranu a zapříčinil vydání rozhodnutí, které neobsahuje řádné odůvodnění, tj. jako např. platební rozkaz či rozsudek pro uznání⁵⁷. Toto omezení se vztahuje i na pohledávky přiznané věřitelům v takových řízeních. U těchto pohledávek se však jejich popření nabízí, neboť v těchto předcházejících řízeních nebyly většinou ze strany dlužníka uplatněny žádné námitky a o těchto pohledávkách bylo většinou rozhodnuto bez toho, aniž by se dlužník k nim jakkoli vyjádřil. Jejich popření se tak na základě skutečností neuplatněných v předcházejícím řízení jeví jako možné.

Nemožnost uplatnění stejných skutečností, které již dlužník uplatnil v předcházejícím řízení, se vztahuje i na ty případy, kdy namítané skutečnosti byly soudem v předcházejícím řízení vyhodnoceny jako nadbytečné či nepodstatné. V tomto ohledu lze předpokládat, že by i insolvenční soud tyto skutečnosti v incidenčním sporu vyhodnotil stejně. Ochrana dlužníka před neoprávněnými vykonatelnými pohledávkami mu však není poskytnuta ani v případě, že

---

⁵⁶ Srov. ustanovení § 199 odst. 2 InsZ.

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 07. 2013, sp. zn. 29 ICdo 7/2013, R 106/2013.

se soud v předcházejícím řízení mýlil v obsahu skutkových tvrzení, která dlužník v tomto řízení uplatnil.⁵⁸ Omezení stanovené v ustanovení § 199 odst. 2 InsZ se tak uplatní bez ohledu na skutečnost, že soud v předcházejícím řízení přijal nesprávný závěr o skutkovém stavu věci, tj. že tyto skutečnosti vyhodnotil chybně, co do jejich obsahu, co do jejich významnosti v rovině skutkové či v rovině právní. Podstatné je pouze to, zda byla tato skutečnost dlužníkem v předcházejícím řízení u soudu uplatněny či nikoli.

V souladu s ustanovením § 199 odst. 3 InsZ nemůže být popěrným důvodem u vykonatelné pohledávky ani jiné právní posouzení věci. Toto omezení se uplatní i v případě, že by na základě jiného právního posouzení mohlo dojít k závěru, že pohledávka nebyla přiznána po právu. *„Pravidlo, podle kterého u přihlášené vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu nemůže být důvodem popření její pravosti nebo výše jiné právní posouzení věci typově dopadá na situace, kdy při nezpochybněném skutkovém základu věci, měl zjištěný skutkový stav vést k jinému právnímu posouzení věci než které o něm v řízení, které předcházelo vydání tohoto rozhodnutí, učinil příslušný orgán. Může již např. o situaci, kdy příslušný orgán přiznal věřiteli pohledávku vůči dlužníkovi jako plnění ze smlouvy, ač plnění mělo být přiznáno jako náhrada škody nebo jako bezdůvodné obohacení nebo o situaci, kdy příslušný orgán sice správně určil (pojmenoval) právní normu, podle které měl být posouzen zjištěný skutkový stav věci, ale nesprávně ji vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.“*⁵⁹ Nesprávné právní posouzení lze však jako námitku vůči pohledávce uplatnit v případě, že z rozhodnutí soudu v předcházejícím řízení žádné právní posouzení neplyne.⁶⁰ V takovém případě lze jako důvod nesprávné právní posouzení namítat.

I proti vykonatelné pohledávce však jako důvod pro její popření zůstává námitka promlčení pohledávky přiznané vykonatelným právním titulem.⁶¹ Dlužník ani insolvenční správce se však nemůže dovolávat promlčení samotné pohledávky před vydáním rozhodnutí soudu v předcházejícím řízení. Byla-li totiž pohledávka skutečně promlčena před vydáním rozhodnutí soudu v předcházejícím řízení, měl dlužník tuto skutečnost uplatnit v tomto řízení. V incidenčním sporu se již této skutečnosti nelze dovolávat.

Na závěr lze doplnit, že tato výše popsané omezení důvodů pro popření vykonatelné pohledávky se uplatní i v případě popěrného úkonu učiněného věřitelem, a to v souladu

---

⁵⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 09. 2018 sp. zn. 29 ICdo 93/2016.

⁵⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 09. 2018, sp. zn. 29 ICdo 93/2016.

⁶⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 07. 2013, sp. zn. 29 ICdo 7/2013, R 106/2013.

⁶¹ Rozhodnutí Nejvyššího soud České republiky ze dne 30. 09. 2016, sp. zn. 29 ICdo 74/2014.

s ustanovením § 200 odst. 6 InsZ. I věřitelé jsou tak omezeni v rozsahu námitek, pro které lze popírat vykonatelné pohledávky jiných věřitelů.

6.2.2. Popření nevykonatelné pohledávky ze strany insolvenčního správce

Popírá-li insolvenční správce nevykonatelnou pohledávku, platí zde stejná pravidla pro odůvodnění popěrného úkonu jako když insolvenční správce popírá pořadí vykonatelné pohledávky. I v tomto případě je insolvenční správce oprávněn důvody pro své popření uvést až v rámci incidenčního sporu, nejpozději však do doby koncentrace řízení. Určitým popěrným úkonem insolvenčního správce pak je dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 02. 2018, sp. zn. 29 ICdo 39/2016 i takový popěrný úkon insolvenčního správce spočívající v prohlášení, že pohledávku popírá zcela bez bližšího uvedení důvodů. I tento úkon je považován za popření nevykonatelné pohledávky co do její pravosti. V případě popření výše je potřeba uvést skutečnou výši pohledávky, stejně tak při popření pořadí, je potřeba uvést skutečné pořadí pohledávky.

S ohledem na procesní ekonomii je však vhodné, aby i v tomto případě insolvenční správce ve svém popěrném úkonu uvedl konkrétní důvody popření tak, aby na ně věřitel mohl reagovat. Popře-li totiž insolvenční správce nevykonatelnou pohledávku, je to věřitel, který se oprávněnosti přihlášené pohledávky musí u insolvenčního soudu domáhat, a to žalobou. Věřitel je povinen na popření nevykonatelné pohledávky učiněné ze strany insolvenčního správce reagovat podáním žaloby na určení jeho pohledávky u insolvenčního soudu. Tato žaloba směřuje vůči insolvenčnímu správci. V této žalobě by tak měl věřitel reagovat na důvody popření uvedené insolvenčním správcem v popěrném úkonu. V případě, že žádné neuvede, staví věřitele do nelehké pozice, neboť ten neví, jak na popěrný úkon reagovat.

Stejně jako u žaloby insolvenčního správce proti vykonatelné pohledávce činí lhůta pro podání žaloby třicet dnů od přezkumného jednání či od právní moci rozhodnutí o schválení zprávy o přezkumu dle ustanovení § 410 odst. 3 InsZ, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením. Stejně tak je i tato lhůta hmotněprávní. Věřitelům se však v tomto ohledu dostává zvýšené ochrany, kdy lhůta k podání žaloby na určení nevykonatelné pohledávky bez ohledu na výše uvedené, nemůže věřiteli uplynout dříve než po uplynutí patnácti dnů od doručení vyrozumění o popření jeho nevykonatelné pohledávky dle ustanovení § 197 odst. 2 InsZ. Toto vyrozumění je odesíláno věřitelům, kteří se přezkumného jednání nezúčastnili.

V souladu s ustanovením § 13 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, musí toto vyrozumění o popření

nevykonatelné pohledávky obsahovat „označení insolvenčního soudu včetně spisové značky, pod kterou je insolvenční řízení vedeno, označení dlužníka a označení věřitele, jemuž je vyrozumění určeno, údaje umožňující identifikaci popřené nevykonatelné pohledávky, informace o tom, zda tato pohledávka byla popřena co do pravosti, výše nebo pořadí, stanovisko dlužníka, datum a podpis insolvenčního správce. U pohledávky popřené co do výše se ve vyrozumění uvede, v jaké výši byla insolvenčním správcem popřena, u pohledávky popřené co do pořadí se ve vyrozumění uvede, v jakém pořadí má být pohledávka podle insolvenčního správce uspokojena.“ Všechny tyto okolnosti by měly být věřiteli před podáním žaloby známy.

Součástí tohoto vyrozumění pak musí být i poučení ohledně procesní obrany proti popření nevykonatelné pohledávky ze strany insolvenčního správce, tj. možnosti podání žaloby k insolvenčnímu soudu ve stanovené lhůtě. Toto poučení má být věřitelům primárně poskytnuto přímo při přezkumném jednání. Nebylo-li jim však poskytnuto řádně, ač se přezkumného jednání zúčastnili, mají právo toto poučení dostat dodatečně stejně jako ti věřitelé, kteří se přezkumného jednání vůbec nezúčastnili⁶². Věřitelům se tak především musí dostat informace o lhůtách, ve kterých mají incidenční žalobu podat.

Skutečnost, zda věřitelé, kteří se přezkumného jednání zúčastnili, byli poučeni o možnosti procesní obrany proti popření jejich nevykonatelné pohledávky, se bude u insolvenčního soudu prokazovat především pomocí protokolu z přezkumného jednání, kde by poskytnutí takového poučení mělo být zaprotokolováno. Nedostane-li se věřiteli řádné poučení, nemůže mu začít plynout lhůta k podání incidenční žaloby.

Toto ustanovení InsZ poskytuje ochranu především těm věřitelům, kteří se přezkumného jednání osobně nezúčastní. Účast věřitele na přezkumném jednání je jeho právem a nikoli povinností. S ohledem na následky nepodání žaloby (nepodá-li věřitel řádně a ve stanovené lhůtě žalobu, k takto přihlášené pohledávce se v insolvenčním řízení nadále nepřihlíží), je nasnadě, aby byli věřitelé o popření jejich nevykonatelné pohledávky ze strany insolvenčního správce výslovně vyrozuměni a zároveň poučeni o možné obraně proti tomuto popření.

Podává-li věřitel žalobu proti popěrnému úkonu insolvenčního správce, může jako důvody vzniku jeho pohledávky uplatnit pouze ty důvody, které uplatnil v insolvenčním řízení nejpozději do skončení přezkumného jednání, a dále skutečnosti, o kterých se žalobce dozvěděl

---

⁶² Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 01. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010.

později proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části neoznámil včas převzetí dlužníkovu závazku, a to dle ustanovení § 189 odst. 2 InsZ.

6.3. Popěrné právo dlužníka

Dalším subjektem oprávněným pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení popírat je dlužník. Kdo jiný než dlužník, by totiž měl mít větší přehled o všech svých pohledávkách. Dlužník by tak měl být v insolvenčním řízení aktivní a nespolehat se jen na aktivitu insolvenčního správce, který nemusí mít vždy úplně všechny informace. Dlužník by si měl uvědomit, že je především v jeho zájmu, aby v rámci insolvenčního řízení byly uspokojovány jen oprávněné pohledávky ve správné výši a ve správném pořadí.

Ač je toto právo dlužníkovi zachováno, ne vždy má jeho popěrný úkon stejný účinek. Účinky popření pohledávky věřitele ze strany dlužníka jsou odlišné podle toho, jakým způsobem je úpadek dlužníka řešen. Tato odlišnost vyplývá z postavení dlužníka v rámci jednotlivých způsobů řešení úpadku dlužníka. Dlužník má v rámci oddlužení a reorganizace dispoziční právo s majetkovou podstatou⁶³, a tedy jeho popěrný úkon vůči pohledávce věřitele má vliv na její zjištění. Naopak v konkurzu, kde je osobou s dispozičním oprávněním k majetku dlužníka insolvenční správce, nemá popěrný úkon dlužníka vliv na zjištění pohledávky věřitele. Ač tedy bude pohledávka ze strany věřitele popřena nebo ne, bude tato pohledávka zařazena na seznam zjištěných pohledávek. InsZ v takovém případě poskytuje dlužníkovi alespoň částečnou ochranu, a to pro případ skončení insolvenčního řízení. Dle ustanovení § 312 odst. 4 InsZ je totiž seznam zjištěných pohledávek po skončení konkurzu považován za exekuční titul. Věřitel pohledávky zařazené na seznam pohledávek, která nebyla v insolvenčním řízení dlužníka uspokojena, se po skončení konkurzu může uspokojení této pohledávky domáhat pomocí exekuce. U těchto pohledávek dochází zároveň k běhu nové promlčecí doby v délce deseti let. Toto však neplatí pro pohledávky věřitele popřené dlužníkem v konkurzu, ty nelze po skončení insolvenčního řízení tímto způsobem vymáhat. Věřitel se bude muset vykonatelnosti takové pohledávky domáhat v soudním řízení.

S ohledem na odlišné následky popření pohledávky ze strany dlužníka dle způsobu řešení úpadku by měl být dlužník v řízení aktivní a sledovat, jakým způsobem je jeho insolvenční řízení řešeno. V případě, že by došlo ke změně způsobu řešení úpadku, měl by na toto bezodkladně reagovat. Především se tak jedná o situace, kdy dojde k přezkumnému řízení ještě

---

⁶³ Srov. ustanovení § 229 odst. 3 InsZ.

předtím, než bude rozhodnuto o řešení úpadku dlužníka oddlužením. Dnem, kdy je schváleno oddlužení dlužníka, má totiž popěrný úkon dlužníka vliv na zjištění popřené pohledávky věřitele a tímto dnem počíná běžet lhůta k podání žaloby za účelem přezkumu popřené pohledávky. V tomto případě by tak měli být aktivní i věřitelé, neboť pokud dlužník popře jejich nevykonatelnou pohledávku, jsou povinni žalobu vůči tomuto popření podávat oni, přičemž žalovaným v tomto řízení bude dlužník. U popřených vykonatelných pohledávek tuto žalobu vůči věřitelům naopak podává dlužník. Stejně tak platí i pro reorganizaci. I v případě reorganizace nastávají účinky popření pohledávky ze strany dlužníka učiněného před schválením oddlužení až dnem, kdy nastaly účinky povolení reorganizace.

Dojde-li naopak ke zrušení oddlužení či reorganizace a k jejich změně na konkurz, ztrácí popěrný úkon dlužníka učiněný za dobu oddlužení či reorganizace účinky na zjištění takto popřené pohledávky. Pohledávka je nadále považována za zjištěnou, není-li popřena zároveň i jiným oprávněným subjektem. Probíhá-li již v této době incidenční spor, tj. spor o pravost, výši nebo pořadí pohledávky, nebude v něm dále pokračováno. Žaloba dlužníka proti vykonatelné pohledávce věřitele bude zamítnuta pro nedostatek pasivní legitimace.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že popření pohledávky dlužníkem má v reorganizaci i v oddlužení tytéž účinky jako popření pohledávky insolvenčním správcem.⁶⁴ Až do roku 2019 mohl dlužník v rámci oddlužení popírat pouze nezajištěné pohledávky. K této novele InsZ došlo v důsledku rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie, který s ohledem na ochranu spotřebitele dovodil, že dlužníci by měli mít právo popírat i zajištěné pohledávky, a to s ohledem na skutečnost, že pohledávky z úvěrových smluv jsou většinou pohledávkami zajištěnými. Vzhledem k tomu, že insolvenční řízení jsou ve většině případů zahajována právě v důsledku úpadku dlužníka pro nemožnost hradit pohledávky z úvěrů, bylo toto právo Soudním dvorem Evropské unie dlužníkům přiznáno. Je tedy na místě, aby se dlužník mohl takovým pohledávkám v insolvenčním řízení bránit, a to především v případě, jsou-li tyto pohledávky a jejich příslušenství v rozporu s dobrými mravy.

Lze tedy shrnout, že v případě popření nevykonatelné pohledávky věřitele ze strany dlužníka, podává žalobu na přezkum pohledávky věřitel, a to proti dlužníkovi. Popřel-li stejnou pohledávku i insolvenční správce, podává věřitel žalobu proti dlužníkovi i proti insolvenčnímu správci. Popře-li naopak dlužník v insolvenčním řízení vykonatelnou pohledávku, musí incidenční žalobu vůči věřiteli podat on. V případě popření vykonatelné pohledávky věřitele je

---

⁶⁴ Srov. ustanovení § 336 odst. 2 a § 410 odst. 5 InsZ.

dále dlužník omezen v důvodech, pro které může vykonatelnou pohledávku věřitele popřít. Dlužník nemůže tuto pohledávku popřít z důvodů, které již uplatnil v předchozím řízení.

Jak již bylo výše uvedeno insolvenční správce a ostatní věřitelé jsou v případě popření vykonatelné pohledávky věřitele omezeni v důvodech popření této pohledávky, kdy již v popěrném úkonu nemohou uplatňovat námitky, které uplatnil dlužník v předcházejícím řízení. V případě popěrného úkonu dlužníka proti vykonatelné pohledávce stanovuje InsZ další omezení. Dlužník je oprávněn popírat vykonatelnou pohledávku věřitele jen z důvodů, pro které je možné zastavit výkon rozhodnutí nebo exekuci, proto, že pohledávka zanikla nebo je promlčená. Uplatní-li dlužník v popěrném úkonu jiné důvody, bude tento popěrný úkon odmítnut a věcně nepřezkoumán. Toto omezení se vztahuje pouze na ty vykonatelné pohledávky, které jsou přiznány pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu. Předmětné omezení se neuplatní u vykonatelné pohledávky vzniklé z titulu např. notářského zápisu s přímou vykonatelností. O těchto vykonatelných pohledávkách totiž neprobíhalo žádné předcházející řízení u příslušného orgánu, a tedy je namístě je v rámci incidenčního sporu věcně přezkoumat ze všech důvodů. Popře-li dlužník nevykonatelnou pohledávku věřitele není jeho právo popírat tuto pohledávku ničím omezeno, a to ani důvody pro popření.

6.4. Popěrné právo ostatních věřitelů

Jak již bylo výše zmíněno popírat pohledávky mohou pouze věřitelé dlužníka, kteří řádně a včas přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka. Věřitel může popírat pohledávky ostatních věřitelů, ať už je úpadek dlužníka řešen jakýmkoli způsobem. V případě reorganizace však popření pohledávky přihlášeným věřitelem nemá vliv na zjištění popřené pohledávky⁶⁵. Vzhledem k možnosti změny způsobu řešení úpadku dlužníka by však věřitelé měli být v insolvenčním řízení aktivní, a brát v potaz, že v případě, že bude nadále řešen úpadek dlužníka konkurzem, může mít popření pohledávky ze strany věřitele účinky jako popření pohledávky ze strany insolvenčního správce.

Věřitel musí uplatnit svůj popěrný úkon prostřednictvím elektronického formuláře. Konkrétní náležitosti takového formuláře stanovuje ustanovení § 10 vyhlášky č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení a o změně vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Z popěrného úkonu

---

⁶⁵ Srov. ustanovení § 336 odst. 4 InsZ.

přihlášeného věřitele by mělo být zřejmé, kdo pohledávku popírá, jakou pohledávku popírá a z jakých důvodů tak činí. Z popěrného úkonu by dále mělo být zřejmé, zda věřitel popírá pravost, výši nebo pořadí pohledávky. Věřitel by měl svůj popěrný úkon doložit listinami, které jeho tvrzení dokládají a podporují. Dle ustanovení § 200 odst. 1 InsZ je popěrný úkon věřitele považován za klasičnou civilní žalobu a musí tak splňovat obecné náležitosti dle OSŘ. Pokud takové náležitosti neobsahuje, není insolvenční správce ani insolvenční soud povinen věřitele vyzvat, aby opravil či doplnil své podání z důvodu, že neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je neurčitý či nesrozumitelný. Ustanovení § 200 odst. 1 InsZ totiž vylučuje užití ustanovení § 43 OSŘ pro daný případ. V případě, že popěrný úkon bude insolvenčním soudem shledán jako neurčitý, a že se tedy k němu nebude přihlížet, insolvenční soud toto popření odmítne dle ustanovení § 200 odst. 3 InsZ. Rozhodnutí o odmítnutí popěrného úkonu věřitele je insolvenční soud oprávněn vydat nejpozději do skončení přezkumného jednání o popřené pohledávce, nebo nejpozději v rozhodnutí o zprávě o přezkumu dle ustanovení § 410 InsZ.

Nejen z tohoto důvodu jsou tedy věřitelé povinni dbát na bezvadnost svého popěrného úkonu. Věřitelé musí taktéž vzít na vědomí, že důvody popření pohledávky musí uvést rovnou v popěrném úkonu. Po uplynutí lhůty k uplatnění popěrného úkonu již totiž věřitel nemůže měnit uplatněný důvod popření. I pro popěrný úkon věřitele platí zásada závaznosti soudního rozhodnutí. Probíhalo-li tedy před insolvenčním řízením dlužníka jiné řízení, kde se pohledávka věřitele již přezkoumávala, a tato pohledávka je tak do insolvenčního řízení přihlášena jako vykonatelná, nelze v rámci popěrného úkonu věřitele uplatnit důvody pro popření pohledávky, které již byly uplatněny v tomto předcházejícím řízení. Důvodem popření vykonatelné pohledávky nemůže být ani jiné právní posouzení oprávněnosti pohledávky. Toto omezení tak platí stejně jako v případě popěrného práva insolvenčního dlužníka u vykonatelné pohledávky.⁶⁶

Lhůta pro uplatnění popěrného úkonu věřitele se liší s ohledem na způsob řešení úpadku dlužníka. Je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením, musí věřitel své popěrné právo uplatnit nejpozději do deseti dnů po uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek; tato lhůta však neskončí dříve než sedm dní ode dne zveřejnění přihlášky pohledávky, kterou chce věřitel popřít, v insolvenčním rejstříku.⁶⁷ V případě, že je úpadek dlužníka řešen konkurzem musí věřitel popěrný úkon doručit nejpozději tři pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání o

---

⁶⁶ Srov. ustanovení § 199 InsZ.

⁶⁷ Srov. ustanovení § 200 InsZ.

popřené pohledávce. Věřitelé tak nemohou jako například dlužník či insolvenční správce uplatnit své popěrné právo ústně na přezkumném jednání. Po uplynutí této lhůty nemůže věřitel popřít další pohledávky přihlášené ostatními věřiteli do insolvenčního řízení, ale ani měnit jeho popěrný úkon. Věřitel může jediné vzít zpět svůj popěrný úkon, jinak s ním disponovat nemůže.

Bude-li popěrný úkon věřitele shledán bezvadným a doručeným ve stanovené lhůtě, je tento úkon považován za žalobu v incidenčním sporu, kterou je tento incidenční spor zahájen.

Z výše uvedeného je zřejmé, že výkon popěrného práva věřitele je mnohem složitější než výkon popěrného práva ze strany dlužníka či insolvenčního správce. Podmínky pro výkon popěrného práva ze strany věřitele jsou nejvíce formalistické, což věřitelům uplatnění popěrného práva ztěžuje. Z toho je zřejmý úmysl zákonodárce, a to zabránit tomu, aby byly v insolvenčním řízení podávány ze strany věřitelů popěrné úkony bez relevantního právního důvodu. Dle mého názoru lze popěrné právo věřitele brát za poslední pojistku celého systému, která ho má pouze doplnit. Z povahy věci je zřejmé, že věřitelé mají o pohledávkách dlužníka velmi omezené nebo spíše žádné informace. Vzhledem k tomu, že na výši uspokojení pohledávky věřitele má vliv to, jaké pohledávky budou v rámci insolvenčního řízení uspokojeny, nelze toto právo věřitelům odebrat. Věřitel by však měl popírat jen ty pohledávky, o kterých má informace, že jsou neoprávněné či nesprávně přihlášené vzhledem k výši nebo pořadí. Věřitel by však neměl popěrné právo uplatňovat bezmyšlenkovitě vůči všem pohledávkám s tím, že se u některé možná domůže jejího popření. I proto je popěrné právo věřitelů svázané mnoha podmínkami.

Věřitelé se tak nemohou spoléhat na to, že v případě vadnosti jejich úkonu budou ze strany insolvenčního soudu na vady jejich podání upozorněni nebo že budou později oprávněni tyto vady odstranit. Věřitelé by taktéž měli průběžně sledovat průběh insolvenčního řízení dlužníka tak, aby nezmeškali lhůtu k výkonu jejich popěrného práva. K tomuto lze pouze doplnit, že až do přijetí novely InsZ účinné od 31. 03. 2011 nebylo věřitelům právo popřít pohledávku ostatních věřitelů vůbec přiznáno. Jak již bylo zmíněno s ohledem na skutečnost, že věřitelé pomocí popěrného práva mohou výši uspokojení své pohledávky ovlivnit, je jisté z důvodu ochrany jejich práv správné, že jim toto právo bylo nakonec přiznáno. V případě, že věřitelé budou respektovat všechna omezení jim stanovená InsZ a využívat popěrné právo v odůvodněných případech, mohou uplatněním popěrného úkonu dosáhnout toho, že se jejich pohledávkám dostane vyššího uspokojení.

6.4.1. Jistota

Další odlišností při uplatnění popěrného práva ze strany věřitele, je povinnost věřitele složit jistotu na náklady incidenčního sporu ve výši 10.000 Kč, a to do patnácti dnů po skončení přezkumného jednání o popřené pohledávce⁶⁸. Jak dovozuje např. rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 17. 04. 2013 č.j. 101 VSPH 105/2013-48 vydané v insolvenčním řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. MSPH 88 INS 19378/2012 je tato lhůta propadná, tj. ke složení jistoty po této lhůtě se nepřihlíží. Jistota se skládá k insolvenčnímu soudu.

Kromě povinnosti složit jistotu k úhradě nákladů incidenčního sporu může být věřiteli taktéž uložena povinnost složit jistotu, která bude sloužit případně k náhradě újmy, která by vznikla věřiteli popřené pohledávky tím, že jeho pohledávka byla ze strany druhého věřitele bezdůvodně popřena. Tuto povinnost uloží insolvenční správce věřiteli jen na návrh věřitele, jehož pohledávka byla popřena. Navrhující věřitel je však povinen osvědčit, že mu nedůvodným popřením nějaká újma hrozí. Podmínky, za kterých lze uložit povinnost složit jistotu upravuje ustanovení § 88 OSŘ a následující, které se primárně týká složení jistoty v případě návrhu na vydání předběžného opatření. Toto ustanovení je však aplikovatelné i pro případy insolvenčního řízení. V případě, že insolvenční soud shledá možnou hrozbu škody v důsledku nedůvodného popření pohledávky věřitele, návrhu věřitele vyhoví a uloží popírajícímu věřiteli povinnost jistotu složit, k čemuž mu poskytne přiměřenou lhůtu. V opačném případě návrh věřitele odmítne jako nedůvodný.

V případě, že popírající věřitel jistotu dle rozhodnutí insolvenčního soudu nesloží, bude jeho popěrný úkon považovaný za žalobu insolvenčním soudem odmítnut. Výjimkou tvoří situace, kdy popírající věřitel ve lhůtě pro složení jistoty insolvenčnímu soudu doloží, že jistotu nemůže bez své viny složit, a že je zde nebezpečí z prodlení, v důsledku, kterého by mu mohla vzniknout škoda⁶⁹.

Dle ustanovení § 202 odst. 6 InsZ není dále popírající věřitel povinen složit jistotu po dobu, po kterou jeho popření nemá vliv na zjištění popřené pohledávky. Tato výjimka směřuje na insolvenční řízení, které je řešeno reorganizací. Jak bylo již uvedeno v případě, že je úpadek dlužníka řešen reorganizací, nemá popěrný úkon jiného věřitele vliv na zjištění pohledávky věřitele, kterou tento druhý věřitel popírá dle ustanovení § 336 odst. 4 InsZ. Věřitelé se často snažili tuto výjimku uvedenou v ustanovení § 202 odst. 6 InsZ použít i pro insolvenční řízení řešená oddlužením či konkurzem, kdy uváděli, že jimi popíraná pohledávka byla ještě před nimi

---

⁶⁸ Srov. ustanovení § 202 odst. 3 InsZ

⁶⁹ Srov. ustanovení § 202 odst. 6 InsZ.

popřena jiným subjektem například insolvenčním správcem nebo dlužníkem a tedy, že jejich popření už nemá vliv na zjištění popírané pohledávky. V usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 07. 2023, sp. zn. 29 ICdo 94/2021, však bylo dovozeno, že tato výjimka se vztahuje výlučně na popření pohledávky v reorganizaci ze strany jiného věřitele. Věřitel tak neuspěje s argumentem, že jeho popření nemá vliv na zjištění pohledávky, a tedy jistotu nemusí hradit, „*jestliže pohledávku ve stejném rozsahu současně nebo i dříve popřela jiná osoba nadaná popěrným právem (jiný přihlášený věřitel nebo insolvenční správce při řešení úpadku dlužníka konkursem anebo jiný přihlášený věřitel, insolvenční správce nebo dlužník při řešení úpadku dlužníka oddlužením)*.“ Bez na ohledu na popěrné úkony ostatních účastníků má popření pohledávky ze strany věřitele v rámci oddlužení a konkurzu vliv na její zjištění.

7. Spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek

7.2. Incidenční žaloba

Jak již bylo výše uvedeno spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek jsou incidenčními spory dle ustanovení § 159 odst. 1 písm. a) InsZ. Tyto jsou iniciovány buď věřitelem, dlužníkem anebo insolvenčním správcem. Jaká osoba je povinna k podání žaloby, a tedy k úkonu směřujícího k zahájení incidenčního sporu závisí na druhu popírané pohledávky, popírající osobě, způsobu řešení úpadku dlužníka a na tom, zda je popírána pravost, výše nebo pořadí pohledávky.

Lze shrnout, že věřitel popřené pohledávky je povinen podat žalobu a iniciovat tak incidenční spor v případě, že

- insolvenční správce popřel pravost nebo výši jeho nevykonatelné pohledávky bez ohledu na způsob řešení úpadku dlužníka;
- insolvenční správce popřel pořadí jeho nevykonatelné i nevykonatelné pohledávky bez ohledu na způsob řešení úpadku dlužníka;
- dlužník popřel pravost nebo výši nevykonatelné pohledávky, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením či reorganizací;
- dlužník popřel pořadí vykonatelné nebo nevykonatelné pohledávky, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením či reorganizací.

Insolvenční správce je povinen podat žalobu a iniciovat tak incidenční spor v případě, že popřel věřiteli pravost nebo výši jeho vykonatelné pohledávky.

Dlužník je pak povinen podat žalobu a iniciovat incidenční spor v případě, že věřiteli popřel pravost nebo výši jeho vykonatelné pohledávky, je-li jeho úpadek řešen oddlužením nebo reorganizací.

Popěrný úkon věřitele vůči pohledávce jiného věřitele bez ohledu na povahu pohledávky, tj. ať už je vykonatelná či nevykonatelná, je sám osobě považován za žalobu, na základě, které je zahájen spor o pravost, výši či pořadí pohledávky věřitele.

V případě, že je věřiteli popřena pohledávka více procesními subjekty, je věřitel povinen reagovat na všechna tato popření. Pokud by tak věřitel neučinil a bránil by se pouze některým popření, nastaly by vůči jeho pohledávce účinky účinného popření bez ohledu na výsledek sporu, kde se proti popření ohradil.⁷⁰

Žalobní petit bude v případě, že se věřitel domáhá určení pravosti jeho pohledávky znít, že jeho pohledávka je po právu. Naopak domáhá-li se insolvenční správce nebo dlužník určení, že pohledávka není po právu, zní žalobní petit tak, že věřitel nemá pohledávku za dlužníkem. V případě, že je popírána výše či pořadí pohledávky, měl by žalobní petit obsahovat skutečnou výši pohledávky, kterou žalobce považuje za po právu a stejně tak skutečné pořadí popírané pohledávky.

7.3. Průběh po podání žaloby

Na základě incidenční žaloby je zahájen incidenční spor o určení pravosti, výše nebo pořadí pohledávky. K projednání této žaloby je příslušný insolvenční soud, tj. soud, který rozhoduje o všech záležitostech v rámci insolvenčního řízení dlužníka. Řízení o popření pohledávky se řídí příslušnými ustanoveními OSŘ, včetně pravidel pro dokazování. Jedná se o klasické soudní řízení. Účastníkem řízení o popření pohledávky je osoba, která popření učinila, a osoba, která se tomuto popření brání. Zda tyto osoby stojí na straně žalobce či žalovaného závisí na tom, jaká pohledávka byla popřena a kdo popěrný úkon učinil.

7.4. Vedlejší účastenství v odporovém sporu

Obecně platí, že vedlejším účastníkem soudního sporu může být pouze osoba, která prokáže právní zájem na výsledku takového sporu. Právní zájem prokáže vedlejší účastník tehdy, pokud prokáže, že rozhodnutím ve věci bude dotčeno jeho právní postavení, a že může být výsledkem

---

⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 07. 2015, sp. zn. 29 ICdo 24/2013.

sporu dotčen. Právní zájem na výsledku incidenčního sporu o popření pohledávky tak mají osoby, které mají nějaký vztah k popřené pohledávce. Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 09. 2019, sp. zn. 29 ICdo 104/2019 lze za osobu s právním zájmem na výsledku incidenčního sporu považovat osobu, do jejíž zástavy byla vložena pohledávka přezkoumávána v rámci incidenčního sporu. Tato osoba má jistě zájem na tom, aby byla pohledávka v rámci incidenčního sporu zjištěna. Úspěšné popření takové pohledávky má vliv na hodnotu pohledávky, která by tímto výrazně klesla. Vedlejší účastenství této osoby tak bylo tímto rozhodnutím výslovně připuštěno.

Vedlejší účastenství sporu, jehož předmětem je popření pohledávky, bylo obecně připouštěno u ostatních věřitelů dlužníka, kteří přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení. Ne vždy však byl tento právní názor zastáván všemi soudy. V tomto lze odkázat například na rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 08. 11. 2017, č.j. MSPH 90 INS 707/2016, 103 VSPH 759/2017-108, kde nebyla účast věřitele na sporu o popření pohledávky jiného věřitele připuštěna. Názor na vedlejší účastenství ostatních věřitelů v rámci sporů o popření pohledávky byl sjednocen rozhodnutím Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 03. 2022, sp. zn. 29 ICdo 14/2020 tak, že přihlášený věřitel má právní zájem na výsledku řízení ve sporu o pravost, výši či pořadí přihlášené pohledávky jiného přihlášeného věřitele a může se tedy řízení jako vedlejší účastník řízení zúčastnit na straně popírajícího insolvenčního správce, ať už v postavení žalobce či žalovaného.

Dle mého názoru by pak vedlejší účastenství mělo být připuštěno samotnému dlužníkovi, který bez jakýchkoli pochybností právní zájem na tom, jak incidenční spor dopadne. Dle mého názoru však dlužníci tohoto práva moc spíše nevyužívají, stejně jako nevyužívají práva popírat pohledávky. Je však v zájmu dlužníků, aby své popěrné právo využívali a případně se iniciovali tam, kde popěrné právo využije například insolvenční správce.

7.5. Rozhodnutí v incidenčním sporu

Jak již bylo uvedeno, žalobou podanou v rámci incidenčního sporu se žalobce domáhá buď určení, že je pohledávka po právu či že věřitel pohledávku za dlužníkem nemá. Proti rozhodnutí insolvenčního soudu může účastník řízení odvolání, a to v klasické patnácti denní lhůtě od doručení rozhodnutí. Ve druhém stupni se odvoláním proti rozhodnutí insolvenčního soudu budou zabývat vrchní soudy. Konečným rozhodnutím ve věci je buď rozhodnuto o tom, že je pohledávka zjištěna a bude v rámci insolvenčního řízení uspokojena, bude uspokojena ale v jiném pořadí či výše anebo bude definitivně z uspokojení v insolvenčním řízení vyloučena.

Rozhodnutí insolvenčních soudů v incidenčních sporech jsou zveřejňována v insolvenčním rejstříku tak, aby se s nimi mohli všichni účastníci insolvenčního řízení seznámit. Na jeho vydání musí reagovat především insolvenční správce, je-li úpadek dlužníka řešen oddlužením. Počítal-li insolvenční správce při stanovení distribučního schématu s uspokojením i této popřené pohledávky, musí insolvenční správce v důsledku vydání takového rozhodnutí distribuční schéma změnit. Proti jeho změně mohou věřitelé podat námitky.

7.6. Smírné řešení incidenčního sporu

Specifikem při rozhodování incidenčních sporů je otázka uzavření smíru účastníky řízení. Ještě donedávna nebyla otázka možnosti uzavírání smíru v incidenčních sporech vyřešena. I když to InsZ zcela jasně v § 162 InsZ připouští, nebyl postup insolvenčních soudů v těchto případech vždy jednotný. Rozmanitá povaha incidenčních sporů vyvolávala dojem, že ne každý incidenční spor je možné smírem ukončit. Ač tedy někdy došlo mezi účastníky k dohodě ohledně výsledku incidenčního sporu, nebyly tyto dohody ze strany insolvenčních soudů vždy schvalovány. Jednotnost při rozhodování insolvenčních soudů o smírech v incidenčních sporech se snažil nastolit Nejvyšší soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 29. 07. 2019, č.j.: č.j. KSPH 35 INS 13556/2013, 65 ICm 3067/2015, 29 ICdo 108/2017-128. Dle tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky z povahy věci ničemu nebrání, aby došlo k uzavření smíru i v incidenčním sporu dle § 152 odst. 1 písm. a) InsZ, tj. ve sporech o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek. Jedinou podmínkou, kterou InsZ na platnost uzavřeného smíru klade, kromě obecných podmínek dle OSŘ, je podmínka, aby smír byl předem schválen věřitelským výborem. Insolvenční soud bez tohoto souhlasu nemůže smír schválit. Teprve poté, co je dohoda o smírném vyřešení incidenčního sporu schválena ze strany věřitelského výboru, zkoumá insolvenční soud obecné podmínky pro uzavření smíru dle OSŘ. Hlavní podmínkou, kterou musí smír dle OSŘ splňovat, jsou soulad s hmotným právem a dobrými mravy.

7.7. Náhrada nákladů řízení

Stejně jako jiné soudní spory jsou i incidenční spory ohledně popření pohledávek zatíženy náklady řízení. Věřitel i insolvenčním správcem se může nechat v insolvenčním řízení zastoupit advokátem. Skutečnost, že insolvenční správce může být v incidenčním sporu zastoupen advokátem, ač je sám advokát, potvrdil i Ústavní soud České republiky ve svém rozhodnutí ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3859/17, kdy uvedl, „že žádný právní předpis nevylučuje, a je běžnou praxí v incidenčních sporech zastoupení insolvenčního správce advokátem, je-li

*insolvenční správce sám advokátem. Insolvenční správce totiž vykonává obvykle svou činnost současně v různých insolvenčních řízeních a je účasten mnoha incidenčních sporů vyvolaných těmito insolvenčními řízeními. Insolvenční správce má proto právo, aby se nechal jako účastník řízení v těchto incidenčních řízeních zastoupit zástupcem, kterého si zvolí, a to i advokátem. Ústavní soud uvedl, že plně respektuje základní právo žalovaného na právní pomoc od počátku řízení, zaručené v čl. 37 odst. 2 Listiny.*⁷¹ S ohledem na možné právní zastoupení na obou stranách se incidenční spor stává sporem zatíženým vysokými náklady.

Způsob úhrady nákladů v incidenčních sporech se však oproti jiným soudním sporům liší, neboť se kromě jiného řídí i specifickými pravidly stanovenými InsZ. Výraznou odlišností od běžné úpravy v OSŘ je generální osvobození insolvenčního správce od povinnosti hradit druhé straně sporu náklady řízení v případě neúspěchu insolvenčního správce v tomto sporu. Toto osvobození vychází ze specifického postavení insolvenčního správce v insolvenčním řízení. Insolvenčním správce není přímým účastníkem sporu a na jeho výsledku ani nemá ekonomický zájem. Je osobou, která jedná v zájmu všech věřitelů a dále spravuje majetek dlužníka. Vzhledem k tomu, že jeho postavení by mělo objektivní, nebylo by namístě mu v případě neúspěchu takovou povinnost uložit. Insolvenční správce tak nečinil ve snaze dosáhnout svého zájmu, ale dosáhnout účelu insolvenčního řízení, tj. spravedlivého rozdělení majetku dlužníka mezi všechny věřitele.

Popře-li tedy insolvenční správce pohledávku věřitele, avšak takové popření nebude úspěšné, nese náklady řízení takového incidenčního sporu primárně dlužník. Náklady spojené s právním zastoupením insolvenčního správce v neúspěšném incidenčním sporu totiž půjdou k tíži majetkové podstaty dlužníka, a nikoli k tíži insolvenčního správce. Náklady s tímto sporem si ponese i věřitel, a to i v případě, že bude v incidenčním sporu úspěšný. Vůči insolvenčnímu správci se věřitel nikdy nedomůže nákladů řízení. Úmyslem zákonodárce při stanovení tohoto pravidla jistě bylo zajištění nezávislosti insolvenčního správce při výkonu jeho funkce a zamezení toho, aby byl insolvenční správce od důsledného přezkoumání pohledávek a případného popírání pohledávek odrazován z obavy před možnou finanční zátěží v důsledku neúspěchu v jím vyvolaném sporu. Domnívám se, že institut osvobození insolvenčního správce od hrazení nákladů je vhodným nástrojem k tomu, aby insolvenční správce pochybné pohledávky popíral. Tento institut však s sebou nese i negativní následky. Věřitel popřené pohledávky je povinen nést náklady soudního sporu i za situace, kdy je popěrný úkon

---

⁷¹ Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3859/17.

insolvenčního správce zcela nelogický a neodůvodněný. Insolvenční správce takto může bez jakýchkoli následků vyvolávat zbytečné incidenční spory, popřípadě nevěnovat samotnému popěrnému úkonu dostatek času tak, aby byl bezvadný.

K tomu je však potřeba uvést, že insolvenční správce je povinen svou funkci vykonávat svědomitě a v zájmu urychleného a úspěšného skončení insolvenčního řízení dlužníka. Ač by tedy insolvenční správce mohl bez jakéhokoli následku popírat všechny pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka, neměl by tak s ohledem na povinnosti spojené s jeho funkcí činit. Insolvenční správce by měl popírat jen ty pohledávky, o jejichž nepravosti či nesprávné výši a pořadí je přesvědčen a má k tomu jasné důkazy.

7.8. Účinné popření nadsazené pohledávky

Rozhodnutí v incidenčním sporu vyvolává i další právní následky, a to v případě, že bude v incidenčním sporu zjištěno, že věřitel uplatnil v insolvenčním řízení dlužníka nadsazenou pohledávku, tj. pohledávku, jejíž skutečná výše byla v přihlášce pohledávky výrazně navýšena. Věřitelé by měli vždy zvážit v jaké výši své pohledávky do insolvenčního řízení přihlašují. V případě, že se budou snažit insolvenční řízení zmanipulovat a zvýšit své šance na uspokojení tím, že budou své pohledávky nadhodnocovat, mohou být ze strany insolvenčního správce a insolvenčního soudu sankciováni.⁷²

Jednou z možných sankcí za takové jednání je nemožnost věřitele domáhat se jakéhokoli uspokojení přihlášené pohledávky v insolvenčním řízení dlužníka. Přihlásí-li věřitel do insolvenčního řízení dlužníka pohledávku, jejíž výši v následném incidenčním sporu neobhájí, a to ani do výše 50 %, tj. insolvenční správce nebo jiný subjekt účinně popře více než polovinu přihlášené pohledávky, jsou tito věřitelé sankciováni tak, že se k jejich pohledávce nebude přihlížet, a to ani v rozsahu, ve kterém byla pohledávka insolvenčním soudem zjištěna. Věřitelé nebudou mít nárok na žádné uspokojení pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka.

Soudní judikaturou bylo již dovozeno, že výše zmiňovaná hranice 50 % se vztahuje nikoli na přihlášku pohledávek jako celek, ale jednotlivě na každou pohledávku uvedenou v přihlášce, přičemž „jednou pohledávkou se rozumí souhrn jistiny a příslušenství pohledávky.“⁷³ Možnost pro věřitele uvést v jedné přihlášce více pohledávek je InsZ dána spíše z toho důvodu snížení

---

⁷² Srov. ustanovení § 188 InsZ.

⁷³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 04. 2018 sp. zn. 29 NS 75/2016.

nákladů a zjednodušení procesu přihlašování pohledávek. „Z toho však nelze dovozovat, že suma všech přihlášených pohledávek představuje v insolvenčním řízení pohledávku jedinou, neboť pokud by v průběhu insolvenčního řízení nastala skutečnost, na základě které by se podle IZ k některé z přihlášených pohledávek nebo její části nepřihlíželo, mělo by to (nesprávně) následek pro přihlášku jako celek, tedy i pro pohledávky, ohledně nichž taková skutečnost nenastala; takový postup by byl zjevně v rozporu s dikcí ustanovení § 178, § 185 a § 198 odst. 1 IZ“.⁷⁴ Případné spojení pohledávek v jedné přihlášce do jediné pohledávky, tak rozhodně nebylo úmyslem zákonodárce, a to s ohledem na výše uvedené možné důsledky. Věřitel se této sankci nevyhne ani v případě hromadného uplatnění všech jeho pohledávek v jedné přihlášce.

Stejně budou sankciováni i věřitelé zajištěných pohledávek, které budou v incidenčním sporu zjištěny v rozsahu menším než 50 % její výše nebo bude zjištěno, že tito věřitelé mají právo na uspokojení ze zajištění v pořadí horším, než uvedli v přihlášce pohledávky. Ani k jejich právu na uspokojení pohledávek ze zajištění se v insolvenčním řízení nebude přihlížet.⁷⁵

V obou případech však bude platit výjimka, pro ty případy, kdy věřitel přihlásil svou pohledávku ve výši, která byla určena znaleckým posudkem či dle uvážení soudu. V takovém případě nemůže být věřitel sankcionován, neboť při stanovení výše pohledávky vycházel z relevantních dokumentů.

K ovlivnění insolvenčního řízení může v důsledku přihlášení nadhodnocené pohledávky docházet ještě předtím, než bude o výši pohledávky insolvenčním soudem v rámci incidenčního sporu rozhodováno. Může k tomu tak dojít například hlasováním na schůzi věřitelů. Jak již bylo zmíněno, na každou jednu korunu přihlášené pohledávky náleží jejímu věřiteli jeden hlas na schůzi věřitelů. Této možnosti ovlivnit insolvenční řízení dlužníka může využít přihlášením nadhodnocených pohledávek nejen věřitel, ale i například dlužník, který bude chtít dosáhnout toho, aby schůze věřitelů rozhodovala v jeho prospěch. Úmyslem věřitelů a dlužníka v takovém případě není dosažení vyššího uspokojení, a proto by je výše uvedená sankce od tohoto jednání nedemotivovala. Pro tyto důvody je v InsZ stanovena i druhá sankce.

Touto sankcí je možnost insolvenčního soudu uložit věřiteli nadhodnocené pohledávky dle ustanovení § 178 a i ustanovení § 179 InsZ povinnost uhradit do majetkové podstaty dlužníka částku dle uvážení insolvenčního soudu. Tato povinnost může být uložena do výše, v jaké byla

---

⁷⁴ Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 09. 2016, sp. zn. 1 VSPH 270/2016 ve věci KSUL 69 INS 2401/2010.

⁷⁵ Srov. ustanovení § 179 odst. 1 InsZ.

pohledávka, maximálně však ve výši, ve které převýšila rozsah pohledávky zjištěný v incidenčním řízení. Tato sankce by však dle InsZ měla postihovat pouze ty věřitele, kteří nadhodnocené pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka přihlásili vědomě za účelem jeho ovlivnění ve svůj prospěch. Bude se tak jednat o ty věřitele, kteří budou v insolvenčním řízení aktivně vystupovat a využívat práv, která jim s přihlášením pohledávky v určité výši vznikla. InsZ tak stanovuje, že insolvenční soud nemůže povinnost uhradit do insolvenčního řízení dlužníka částku dle ustanovení § 178 a § 179 InsZ v případě, že věřitel nevykonával v insolvenčním řízení žádná práva spojená s jeho pohledávkou.⁷⁶

Má-li tedy věřitel reálné obavy, že by jeho pohledávka mohla být v rámci incidenčního sporu považovaná za účelově nadhodnocenou a že nemusí důkazní břemeno ohledně výše své pohledávky v případném incidenčním sporu unést, může se věřitel případné sankce vyhnout tím, že se v insolvenčním řízení dlužníka zdrží výkonu všech práv spojených s nezjištěnou pohledávkou, a bude v tomto řízení až do doby zjištění výše jeho pohledávky neaktivní

InsZ však dále nspecifikuje, co lze považovat za aktivní vystupování věřitele v insolvenčním řízení. Vymezit tento pojem se tak pokusila soudní judikatura, a to Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ze dne 22. 02. 2018, sp. zn. 29 ICdo 30/2016, dle kterého platí, že za výkon práv ve smyslu ustanovení § 180 InsZ nelze považovat samotné podání přihlášky pohledávky či následná dispozice s ní, tj. věřitel je oprávněn přihlášku pohledávky vzít zpět či měnit její výši, aniž by bylo jeho jednání považováno za aktivní vystupování v insolvenčním řízení dlužníka. Za aktivní vystupování věřitele dle ustanovení § 180 InsZ nelze dále považovat ani jednání věřitele spočívající v podání žaloby na určení pravosti, pořadí či výše přihlášené popřené pohledávky. I toto jednání lze považovat za dispozici s pohledávkou, neboť podání žaloby na určení pravosti, pořadí či výše popřené je jediným prostředkem ochrany před popěrnými úkony ostatních účastníků insolvenčního řízení. Kdyby věřitel nemohl činit ani tyto úkony z obavy před případnou sankcí, byly by tím popřeny základní principy insolvenčního řízení.

Uložení sankce dle ustanovení § 178 a § 179 InsZ je však na místě u těch věřitelů, kteří kromě obecné dispozice s jejich pohledávkou v insolvenčním řízení vykonávají i další práva spojená s nezjištěnou pohledávkou za účelem ovlivnění výsledku insolvenčního řízení dlužníka. Na průběh a výsledek insolvenčního řízení dlužníka má jistě vliv uplatnění popěrného práva věřitelem vůči jiným pohledávkám přihlášeným do insolvenčního řízení dlužníka nebo uplatnění práv

---

⁷⁶ Srov. ustanovení § 180 InsZ.

věřitele v rámci věřitelských orgánů. Tyto práva zahrnují právo věřitele hlasovat na schůzi věřitelů či právo účastnit se těchto jednání bez nutnosti hlasování, která může ovlivnit výsledek hlasování věřitelského výboru. Jako zásadní pro průběh insolvenčního řízení dlužníka by pak byla i účast takového věřitele v orgánech věřitelů a jeho činnost v nich. Za situace, že bude věřitel tato práva v insolvenčním řízení uplatňovat, měl by být připraven na to, že bude-li jeho pohledávka následně označena za nadhodnocenou, může mu být uložena povinnost vložit do insolvenčního řízení dlužníka částku v určité výši.

Na rozhodnutí insolvenčního soudu o uložení této sankce nebude mít vliv ani argument věřitele, že práva spojená s nezjištěnou pohledávkou vykonával v dobré víře a ani to, že jejich výkonem nedošlo k negativnímu ovlivnění insolvenčního řízení dlužníka. Jakýkoli výkon takových práv je bez dalšího považován za výkon práv spojených s pohledávkou dle ustanovení § 180 InsZ nehledě na dopad výkonu práv. Tyto okolnosti jsou pro insolvenční soud rozhodné až při ukládání povinnosti věřiteli uhradit do majetkové podstaty dlužníka částku dle § 178 a 179 InsZ. Vzhledem k tomu, že insolvenční soud může či nemusí tuto sankci uložit, může být skutečnost, že věřitel prokázal, že skutečně jednal v dobré víře, jedním z hlavních důvodů neuložení této sankce.

Skutečnost, zda věřitel práva spojená s nezjištěnou pohledávkou vykonával v dobré víře či nikoli závisí čistě na úvaze insolvenčního soudu. InsZ pojem dobrá víra nezná a insolvenční soud si tak při jejím výkladu bude muset pomoci jinými právními předpisy upravujícími tento pojem. Insolvenční soud tak bude muset v každém konkrétním případě zkoumat jednotlivé okolnosti daného případu a posuzovat, jak velký vliv měl výkon práv věřitele spojených s nezjištěnou pohledávkou na průběh insolvenčního řízení dlužníka a zda tyto práva věřitel vykonával s úmyslem negativního ovlivnění insolvenčního řízení či pouze v úmyslu aktivně vystupovat v insolvenčním řízení dlužníka za účelem ochrany svých práv.

InsZ myslí i na situace, kdy by se věřitel chtěl uložení sankce dle ustanovení § 178 a 179 InsZ vyhnout tím, že by vzal před rozhodnutím insolvenčního soudu o uložení této sankce, svou přihlášku pohledávky zpět. Ani ukončení účasti věřitele v insolvenčním řízení dlužníka věřiteli nepomůže se této sankci vyhnout. V souladu s ustanovením § 182 InsZ může být sankce dle ustanovení § 178 a 179 InsZ uložena i věřiteli, který vzal svou přihlášku pohledávky zpět, v případě, že se prokáže, že nadhodnocenou pohledávku přihlásil do insolvenčního řízení dlužníka úmyslně, tj. v rozporu s dobrou vírou, nebo pokud v rámci insolvenčního řízení svým jednáním zhoršil postavení jiného věřitele.

8. Komparace právní úpravy se slovenskou právní úpravou

České a slovenské insolvenční právo vychází z odlišných základních zdrojů a přístupů, které reflektují jejich právní tradice a ekonomické podmínky.

Na Slovensku je obdobou našeho InsZ zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, který rovněž detailně řeší otázky spojené s úpadkem a restrukturalizací. Zatímco česká úprava klade větší důraz na ochranu práv věřitelů a transparentnost řízení, slovenský právní rámec je více zaměřen na restrukturalizaci a záchranu podniků v obtížích. Slovenský systém restrukturalizace je navržen tak, aby do něj mohlo vstoupit více společností jako dlužníka a je tak mnohem pružnější a méně formalizovaný. Oproti slovenské úpravě zahrnuje český systém více kontrolních mechanismů a vyžaduje přísnější podmínky pro vstup do restrukturalizace.

Průběh insolvenčního řízení je v obou zemích velmi podobný. Jak v České republice, tak na Slovensku se řízení zahajuje na návrh. Stejně tak obě řízení provádí insolvenční správce, který má i např. s ohledem na popírání pohledávek větší pravomoci. Na rozdíl od reorganizace vykazují oddlužení i konkurz velmi podobné rysy. Oba prosy na Slovensku oproti České republice nabízí větší flexibilitu v přístupu k nim, včetně možnosti využití tzv. "malého konkurzu", který je přístupnější i pro drobné podnikatele. Klíčovým rozdílem je také délka trvání procesu, kde Slovensko umožňuje rychlejší ukončení oddlužení i konkurzu za určitých podmínek.

Proces popírání pohledávek se v České republice a na Slovensku liší zejména v tom, kdo je oprávněn pohledávky popírat a jak následně probíhá řízení. Na Slovensku mohou pohledávky popírat pouze insolvenční správce a zajištění věřitelé. Právo na popření pohledávky tak nemá oproti české úpravě samotný dlužník. Následný průběh incidenčního sporu o popření pohledávky je velmi podobný jak v České republice. Je-li pohledávka věřitele popřena, musí stejně jako v České republice podat žalobu na určení pravosti, výše či pořadí pohledávky k insolvenčnímu soudu.

Celkově lze říci, že oba systémy sledují obdobné cíle a sdílejí mnoho společných prvků. Z výše uvedeného však vyplývá, že slovenský systém je obecně méně formalizovaný, orientovaný na rychlejší ukončení procesu ve srovnání s českým přístupem, který zahrnuje více formálních procedur a kontrolních mechanismů. Slovenská úprava je spíše nakloněna nelikvidačním způsobům řešení úpadku, kdy dává větší prostor pro restrukturalizaci/reorganizaci dle českého pojmosloví. Slovenská právní úprava navíc umožňuje dlužníkům řešit jejich situaci již v době, kdy jim úpadek hrozí, a to za použití institutů jinak použitelných pouze po rozhodnutí o úpadku.

Závěr

Cílem této rigorózní práce bylo podrobit důkladné analýze právní úpravu fáze insolvenčního řízení spočívající v přihlašování, přezkumu, a především popírání pohledávek se zaměřením na soudní judikaturu a použití právní úpravy v praxi.

V úvodu práce jsou stručně popsány klíčové pojmy insolvenčního práva a je poskytnut kategorický výčet pohledávek přihlašovaných do insolvenčního řízení s ohledem na jejich vlastnosti. Rozlišování pohledávek dle stanovených vlastností je nezbytné pro správné nakládání s nimi v insolvenčním řízení ze strany všech subjektů insolvenčního řízení. Za stěžejní kapitoly této rigorózní práce pak lze označit kapitoly označené jako „*Přezkum přihlášky pohledávky a přezkum pohledávky*“ a „*Popírání pohledávek*“, které detailně popisují průběh této fáze insolvenčního řízení a jsou nastíněny problémy, které mohou v rámci ní nastat s ohledem na různorodost pohledávek přihlašovaných do insolvenčního řízení.

Fáze insolvenčního řízení, během které dochází k přezkumu pohledávek, je jednou z nejvýznamnějších fází insolvenčního řízení. Právě v této fázi se totiž nejvíce projevuje střet práva dlužníka na ochranu před dluhy a práva věřitelů na dosažení co nejvyššího uspokojení jejich pohledávek. Tato fáze je klíčová pro zajištění spravedlivého vyvážení zájmů obou stran a pro úspěšné skončení insolvenčního řízení. S ohledem na vývoj právní úpravy lze shledávat, že se zákonodárce v poslední době spíše přiklání k ochraně práva dlužníků. Jasným důkazem takového postupu je zařazování většího počtu pohledávek do kategorie podřízených pohledávek, tj. pohledávek s nižší kvalitou, umožnění moderace již jednou přezkoumaných pohledávek i vyloučení některých pohledávek z možného uspokojení v rámci insolvenčního řízení. Tento postup zákonodárce je s ohledem na narůstající počet osob, vůči nimž je vedeno insolvenční řízení, částečně odůvodněný. Cílem právní úpravy je umožnit většímu počtu osob dosáhnout úspěšného osvobození od dluhů v kratší časovém úseku a umožnit jim návrat do života bez dluhů. Na druhou stranu však takový postup zákonodárce vede věřitele k tomu, že se snaží najít všemožné cesty, jak zákonnou úpravu obejít.

Právní úprava této fáze insolvenčního řízení je zřejmým důkazem toho, že zákonodárce nemůže právními normami postihnout všechny případy, a to právě i s ohledem na výše popsané jednání věřitelů. Ač se zákonodárce snaží rozlišovat postup, jakým má být s různými pohledávkami v insolvenčním řízení nakládáno s ohledem na jejich vlastnosti či způsob jejich uplatnění, ne vždy dokáže pojmut všechny eventuality konkrétního případu.

Objevené právní mezery musí být, proto často zaplňovány soudními rozhodnutími, jejichž množství v této oblasti je značné. S ohledem na množství vydávané judikatury lze problematiku přihlašování a popírání pohledávek označit za vysoce dynamickou oblast, která vyžaduje nejen znalost právních předpisů, ale i schopnost reagovat na vývoj judikatury. Pro praxi v dané oblasti je tedy nezbytné sledovat aktuální vývoj judikatury, který výrazně ovlivňuje praktické dopady insolvenčního práva.

Je-li zmíněna snaha zákonodárce pokrýt všechny reálné případy, nelze k ní neuvést, že jejím přímým důsledkem je komplikovanost právní úpravy insolvenčního řízení a částečně i její nepřehlednost. Chce-li účastník insolvenčního řízení úspěšně bránit svá práva, musí důkladně sledovat průběh celého řízení. Způsob uplatnění jakéhokoli práva se totiž může lišit s ohledem na způsob řešení úpadku dlužníka či způsob uplatnění pohledávky ze strany věřitele. Dle způsobu řešení úpadku jsou pro stejná právní jednání stanoveny jiné lhůty a některá práva ani nejsou přiznána všem účastníkům insolvenčního řízení. Výjimka z výjimky není v insolvenčním právu žádnou výjimkou.

Kromě zvýšené ochrany dlužníka byl zřejmým úmyslem zákonodárce při tvorbě právní norem insolvenčního práva taktéž urychlení procesu přezkumu a popírání pohledávek v insolvenčním řízení. Tuto skutečnost potvrzuje například koncentrační zásada v incidenčních sporech, která má zásadní dopad na možnost věřitelů doplňovat či měnit své argumenty v průběhu incidenčních sporů. Aplikace této zásady klade zvýšené nároky na preciznost a úplnost přihlášek pohledávek a popěrných úkonů všech účastníků insolvenčního řízení. Insolvenční řízení je rozděleno do fází, které na sebe navazují. Za účelem jeho rychlého skončení je tak opakované provádění jakéhokoli přezkumu nežádoucí. Preciznost při jednání účastníků je tedy očekávána a vyžadována za účelem zajištění plynulého běhu insolvenčního řízení.

Ač se právní normy insolvenčního práva mohou zdát na první pohled komplikované a nepřehledné, stanovují v praxi v mnoha případech celkem jasný postup, jak má být insolvenční řízení vedeno a řádně ukončeno. Z komparace české právní úpravy se slovenskou úpravou vyplynulo, že insolvenční řízení v České republice se nijak zásadně od toho slovenského neliší.

Závěrem lze konstatovat, že tato rigorózní práce by měla přispět k pochopení složitosti procesu přihlašování pohledávek a poskytnout ucelený pohled na jeho právní rámec, včetně praktických důsledků pro jednotlivé účastníky insolvenčního řízení. S ohledem na komplikovanost a složitost dané problematiky však ani tato rigorózní práce nemůže pojmut všechny eventuality. Na základě zjištění této práce lze očekávat, že fáze přihlašování a přezkumu pohledávek v

insolvenčním řízení bude i nadále předmětem rozsáhlé diskuse jak na poli právní teorie, tak v aplikační praxi.

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční zákon: komentář*. 4. vydání. *Beckova edice komentované zákony*. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-849-8.

VRBA, Milan; ŘEHÁČEK, Oldřich; ZŮBEK, Jan a DIRHAN, Martin. *Vybraná judikatura z oblasti uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení s komentářem*. Vybraná judikatura. Praha: Wolters Kluwer, 2020. ISBN 978-80-7598-767-9.

HORÁK, Milan. *Uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení*. Právo prakticky. Praha: Wolters Kluwer, 2023. ISBN 978-80-7676-686-0.

MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele se vzory a judikaturou*. 7. aktualizované a doplněné vydání. *Pro praxi*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2022. ISBN 978-80-7380-907-2.

POLIŠENSKÁ, Petra a FEBEROVÁ, Radka. *Exekuční a insolvenční právo: výběr z důležitých soudních rozhodnutí v exekučním a insolvenčním právu za období leden 2014 až prosinec 2015. Musíš znát*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-395-2.

RICHTER, Ondřej. *Věřitelé a uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení: komentář: § 165-204*. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2014. ISBN 978-80-7400-549-7.

WINTEROVÁ, Alena a MACKOVÁ, Alena. *Civilní právo procesní. Díl druhý, Řízení vykonávací, řízení insolvenční*. 3. aktualizované vydání. Student. Praha: Leges, 2022. ISBN 978-80-7502-602-6.

HÁSOVÁ, Jiřina a MORAVEC, Tomáš. *Insolvenční řízení*. 2. vydání. Právní praxe. V Praze: C.H. Beck, 2018. ISBN 978-80-7400-715-6.

SCHÖNFELD, Jaroslav; KUDĚJ, Michal; HAVEL, Bohumil a SPRINZ, Petr. *Insolvenční praxe: problémy a výzvy pro léta dvacátá*. V Praze: C.H. Beck, 2020. ISBN 978-80-7400-780-4.

HÁSOVÁ, Jiřina. *Vybrané instituty insolvenčního zákona v rozhodnutích Nejvyššího soudu: komentovaná soudní rozhodnutí. Judikatura*. V Praze: C.H. Beck, 2019. ISBN 978-80-7400-553-4.

2. Seznam použitých internetových zdrojů

MLČOCHOVÁ, Eva. Postup insolvenčního správce při přezkoumávání pohledávky vzniklé na základě neúčinného úkonu dlužníka. Online. BULLETIN ADVOKACIE. 18.09.2012. Dostupné z: < <http://www.bulletinadvokacie.cz/postup-insolvencniho-spravce?browser=mobi>>. [cit. 2024-10-10].

MAREŠOVÁ, Marcela. Důvody popření pravosti nebo výše vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodcím nálezem. Online. *Advokátní deník*. 2019. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2019/06/30/duvody-popreni-pravosti-nebo-vyse-vykonatelne-pohledavky-priznane-pravomocnym-rozhodcim-nalezem/>. [cit. 2024-10-10].

MEDKOVÁ, Vladimíra. Z judikatury Nejvyššího soudu ČR. Komorní listy, 2012, č. 4, s. 36-40.

SIGMUND, Adam. Pohledávky věřitelů. Bulletin advokacie, 2012, č. 9, s. 21-23.

ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan. K možnosti zpochybnění vykonatelných pohledávek v insolvenčním řízení. Právní rozhledy, 2012, č. 17, s. 587-593.

PAVELKA, Lukáš. Uplatnění práva na uspokojení ze zajištění jen z části aneb „parcelace“ pohledávky. Právní rozhledy, 2019, č. 6, s. 216-219.

WEINHOLD LEGAL. Novela insolvenčního zákona z pohledu uplatňování pohledávek věřiteli. Legal Update, 2017, č. 7.

VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. Bulletin advokacie, 2012, č. 9, s. 40-41.

SIGMUND, Adam. Přihlašování pohledávek do insolvence – doma i v zahraničí. Bulletin advokacie, 2011, č. 12, s. 33-35.

ŠEVČÍK, Daniel. Appendix insolvenčního zákona – povinnost věřitelů platit do majetkové podstaty v závislosti na výsledku přezkumu přihlášek. Bulletin advokacie, 2010, č. 3, s. 28-31.

3. Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích

Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, náhradě jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů

Vyhláška č. 191/2017 Sb., o náležitostech podání a formulářů elektronických podání v insolvenčním řízení

Vyhláška č. 301/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenčním řízení

4. Seznam použité judikatury

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 04. 2018, sp. zn. 29 NS 75/2016.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 09. 2016, sp. zn. 1 VSPH 270/2016 ve věci KSUL 69 INS 2401/2010.

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 11. 201, sp. zn. IV. ÚS 3859/17.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 07. 2015, sp. zn. 29 ICdo 24/2013.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 06. 2015, sp. zn. 29 NSČR 50/2013.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 16. 12. 2020, sp. zn. 29 NSČR 114/2019.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 20 NSCR 16/2011.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 03. 2018, sp. zn. 29 NSČR 34/2016.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 31. 03. 2015, sp. zn. 29 ICdo 62/2014, 9 ICdo 62/2014, KSOS 36 INS 16039/2011.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 20 NSCR 16/2011.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 01. 2019, sp. zn. 29 ICdo 50/2017.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 04. 09. 2008, sp. zn. 29 NSCR 4/2008.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 03. 2021, sp. zn. 29 NSCR 32/2011.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 27. 03. 2018, sp. zn. 29 NSCR 34/2016.

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 15. 07. 2008, sp. zn. 1 VSPH 94/2008 ve věci KSUL 70 INS 1584/2008.

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 05. 03. 2014, sp. zn. 2 VSPH 416/2014, ve věci KSPH 42 INS 24540/2012.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu v České republice ze dne 30. 09. 2019, sp. zn. NS 29 Cdo 137/2017.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 06. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018-172.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 04. 2016, sp. zn. 29 ICdo 31/2014, 28 ICM 1108/2010, KSCB 28 INS 2546/2010.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 136/2013.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 09. 2021, sp. zn. 29 NSCR 13/2020.

Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne ze dne 11. 06. 2022, č.j. 12 VSOL 164/2020-78, 9 ICM 2031/2019 12 VSOL 164/2020-78 (KSOS 39 INS 742/2019).

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 12. 2022, sp. zn. 29 ICdo 54/2021.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 03. 2016, sp. zn. 29 NSČR 7/2014 (Rc 76/2017).

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. 04. 2020, č. j. 29 ICdo 48/2020-109 (KSOS 14 INS 1402/2015, 11 ICM 5278/2017), publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. Rc 109/2020.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 06. 2020, sp. zn. 29 ICdo 21/2018, 40 ICM 821/2015.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 28. 06. 2016, sp. zn. 29 ICdo 49/2014.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 07. 2013, sp. zn. 29 ICdo 7/2013, R 106/2013.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 09. 2018, sp. zn. 29 ICdo 93/2016.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 09. 2018, sp. zn. 29 ICdo 93/2016.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 07. 2013, sp. zn. 29 ICdo 7/2013, R 106/2013.

Rozhodnutí Nejvyššího soud České republiky ze dne 30. 09. 2016, sp. zn. 29 ICdo 74/2014.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20. 01. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3582/2010.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 23. 07. 2015, sp. zn. 29 ICdo 24/2013.

Nález Ústavního soudu České republiky ze dne 27. 11. 2018, sp. zn. IV. ÚS 3859/17.

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 24. 04. 2018, sp. zn. 29 NS 75/2016.

Rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 21. 09. 2016, sp. zn. 1 VSPH 270/2016
ve věci KSUL 69 INS 2401/2010.

Abstrakt v českém jazyce

Tato rigorózní práce se zaměřuje na problematiku popírání pohledávek v insolvenčním řízení. Fáze popírání pohledávek je nejdůležitější fází insolvenčního řízení. Má-li totiž dojít k naplnění cíle insolvenčního řízení, tj. k tomu, aby došlo ke spravedlivému rozdělení majetku dlužníka mezi jeho skutečné věřitele, musí být v rámci insolvenčního řízení dlužníka uspokojeny pouze ty pohledávky, které jsou skutečné a jsou do insolvenčního řízení dlužníka přihlášeny ve správné výši a ve správném pořadí.

První část této práce se zaměřuje na vymezení základních pojmů insolvenčního řízení a dále poskytuje kategorizaci pohledávek dle jejich vlastností a dle způsobu jejich uplatnění do insolvenčního řízení dlužníka. Zařazení pohledávek do správné kategorie je nezbytné pro následný postup při popírání těchto pohledávek. Má-li účastník insolvenčního řízení dosáhnout úspěšného popření pohledávky jiné osoby, musí popírající osoba vědět, jaké pohledávky mohou být v insolvenčním řízení uspokojeny a jakým způsobem mají být tyto pohledávky do insolvenčního řízení přihlášeny.

Třetí a čtvrtá kapitola této rigorózní práce se zaměřuje na proces přihlašování pohledávek do insolvenčního řízení dlužníka a jejich následný přezkum ze strany insolvenčního správce a insolvenčního soudu. Ve třetí kapitole této rigorózní práce je popsáno především to, kdo, jak a v jaké lhůtě může přihlásit svou pohledávku do insolvenčního řízení dlužníka. V této kapitole jsou dále popsány důsledky nepřihlášení pohledávky do insolvenčního řízení dlužníka přihlášením. Ve čtvrté kapitole této rigorózní práce je pak vymezeno, jakým způsobem by měl postupovat insolvenční správce při přezkumu samotné přihlášky pohledávky a následně pak i každé jednotlivé pohledávky.

Pátá, šestá a sedmá kapitola se věnuje hlavnímu tématu této rigorózní práce, kterým je proces popírání pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení dlužníka a průběh a podmínky následných incidenčních sporů, které jsou zahajovány v důsledku uplatnění popěrného práva. V páté kapitole této rigorózní práce je popsáno, za jakých podmínek mohou účastníci insolvenčního řízení dlužníka popírat pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka. Šestá kapitola této rigorózní práce se zaměřuje na incidenční spory a sedmá kapitola pak na subjekty oprávněné popírat pohledávky přihlášené do insolvenčního řízení dlužníka. S ohledem na složitost uplatnění popěrného práva se tato rigorózní práce snaží poskytnout účastníkům insolvenčního řízení návod, jak při popření pohledávek postupovat. Ve všech kapitolách této

rigorózní práce jsou uvedeny odkazy na významnou soudní judikaturu, která ukazuje použití právní úpravy v praxi.

Poslední kapitola této rigorózní práce pak porovnává českou právní úpravu v oblasti insolvenčního práva se slovenskou právní úpravou.

Abstrakt v anglickém jazyce

This rigorous thesis focuses on the issue of claim denials in bankruptcy proceedings. The phase of claim denial is the most crucial phase of the bankruptcy proceedings. For the objective of the bankruptcy process to be fulfilled—namely, the fair distribution of the debtor's assets among the legitimate creditors—only those claims that are genuine and correctly registered in the debtor's bankruptcy proceedings in the appropriate amount and order should be satisfied.

The first part of this thesis addresses the definition of key concepts related to bankruptcy proceedings and categorizes claims according to their characteristics and methods of assertion in the debtor's insolvency process. Proper categorization of claims is essential for the subsequent procedure of disputing these claims. For a participant in the bankruptcy proceedings to successfully contest another party's claim, the contesting party must understand which claims may be satisfied within the bankruptcy proceedings and how they should be registered.

Chapters three and four of this rigorous thesis focus on the process of registering claims in the debtor's bankruptcy proceedings and their subsequent review by the insolvency administrator and insolvency court. The third chapter describes who may register their claim, in what manner, and within what timeframe in the debtor's bankruptcy proceedings. It also details the consequences of failing to register a claim. The fourth chapter outlines how the insolvency administrator should approach reviewing the claim registration itself and subsequently each individual claim.

Chapters five, six, and seven address the main topic of this thesis—the process of disputing claims registered in the debtor's bankruptcy proceedings, as well as the course and conditions of subsequent incidental disputes that arise from the exercise of denial rights. The fifth chapter explains under what conditions participants in the debtor's bankruptcy proceedings may dispute claims that have been registered. The sixth chapter focuses on incidental disputes, and the seventh chapter on the parties authorized to dispute claims in the debtor's bankruptcy proceedings. Given the complexity of exercising denial rights, this thesis aims to provide participants in the bankruptcy proceedings with guidance on how to proceed when disputing claims. All chapters include references to significant case law that illustrates the application of legal regulations in practice.

The final part of this rigorous thesis compares Czech legislation in the field of insolvency law with Slovak legislation.

Název práce a klíčová slova v českém jazyce

Popírání pohledávek v insolvenčním řízení

Insolvenční řízení, popírání pohledávek, přezkum pohledávek

Název práce a klíčová slova v anglickém jazyce

Objection to a claim filed in the bankruptcy proceedings

Bankruptcy proceedings, objection to claims, review of claims